

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1946 kl. 6 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946 jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 8 mars 1946 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 210, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946.

Beträffande författningsförslagets lydelse hänvisas till utskottets hemställan.

Till utskottets behandling ha överlämnats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 298 av herr *Mannerskantz* m. fl. och II: 460 av herr *Hæggblom* m. fl., vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 210 måtte besluta sådana ändringar i förslaget till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946, som överensstämde med de i motionerna anförda synpunkterna;

2) de likalydande motionerna I: 306 av herr *Nordenson* m. fl. och II: 470 av herr *Wiberg* m. fl., vari hemställts, att riksdagen för sin del måtte besluta ändrad lydelse av det i propositionen nr 210 framlagda förslaget till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946 i huvudsaklig överensstämmelse med ett vid motionerna fogat författningsförslag, vilket förslag innehöll följande från propositionen avvikande bestämmelser:

4 §.

6 mom. Utjämningsavdrag fastställes för varje förvärvskälla för sig, såvitt den skattskyldige är fysisk person, till *fjrtio* procent av jämförelseinkomsten, och

såvitt den skattskyldige är juridisk person, om jämförelseinkomsten ej överstiger 50 000 kronor, till *fjrtio* procent av denna och, om jämförelseinkomsten är högre, till *fjrtio procent* av den del av jämförelseinkomsten, som ej överstiger tolv procent av genomsnittligt eget kapital i förvärvskällan under andra förkrigsinkomståret — eller, såvitt angår skattskyldig som börjat bedriva ifrågavarande rörelse först efter andra förkrigsinkomstårets utgång, under första verksamhetsåret — men minst 20 000 kronor,

dock för såväl fysisk som juridisk person till minst *fjrtio* procent av den merinkomst av förvärvskällan som återstår efter tillämpning av 4 mom.

Om kostnadsutjämningsfond — — — i anspråk.

7 mom. Vad i — — — annan egendom.

(Se vidare anvisningarna.)

5 §.

2 mom. Det fastställs — — — i 1 §. Det sålunda fastställda beloppet minskat med utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande *fjrtio* procent av jämförelseinkomsten, upptages såsom *taxerad merinkomst*.

(Se vidare anvisningarna.)

6 §.

Beträffande under — — — 1 §, så ock

b) intäkt i andra — — — för handen.

Såsom *taxerad merinkomst* skall dock i intet fall upptagas högre belopp än det, varmed inkomst av tjänst och av tillfällig förvärvsverksamhet, med undantag av realisationsvinst och lotterivinst samt belopp som erhållits genom restitution av allmänna skatter, för beskattningsåret överstiger motsvarande jämförelseinkomst med tillägg av ett belopp svarande mot utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande *fjrtio* procent av jämförelseinkomsten.

(Se vidare anvisningarna.)

7 §.

Beträffande *realisationsvinst* — — — omförmälas i 1 §. Det sålunda framkomna beloppet, minskat med avdrag som stadgas i andra stycket samt med utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande *fjrtio* procent av beloppet, upptages såsom *taxerad merinkomst*.

Vid fastställande — — — skäligt belopp.

(Se vidare anvisningarna.)

Beräkning av krigskonjunkturskatt.

9 §.

1 mom. För krigskonjunkturskatten fastställs ett *grundbelopp*. Detta skall utgöra *50 procent av den beskattningsbara merinkomsten*.

Avser beskattningsåret — — — kronor, bortfaller.

2 mom. *Krigskonjunkturskatten skall utgöra det enligt 1 mom. fastställda grundbeloppet efter avdrag av de belopp, varmed statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnskatt och särskild skatt å förmögenhet, debiterade enligt de under år 1945 gällande grunderna, skulle hava minskats, om krigskonjunkturskattens grundbelopp avdragits från det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet och det därefter återstående beloppet utgjort taxerat belopp.*

Restitution av krigskonjunkturskatt.

11 §.

1 mom. Restitution av — — — skattepåföring erhållits.

2 mom. Restitution av — — — ur riksbanken.

3 mom. Vid tillämpning — — — avsedda omkostnader.

4 mom. *Har av skattskyldig bedriven rörelse under något eller några av beskattningsåren 1940—1945 vid tillämpning av de för respektive beskattningsår gällande bestämmelserna utvisat inkomstminskning, må efter därom hos prövningsnämnd gjord framställning restitution av krigskonjunkturskatt, som påförts vid 1940—1945 års taxeringar, medgivas, om och i den mån inkomstminskningen ej uppkommit oberoende av förhållanden, som omförmälas i 1 §.*

Inkomstminskning, som uppstått i till rörelse hänförlig förvärvskälla under beskattningsåret 1945, skall i första hand avdragas å inkomst från annan eller andra förvärvskällor under samma år enligt bestämmelserna i denna förordning och får således endast med därefter eventuellt återstående belopp tagas i beräkning för åtnjutande av restitution.

Inkomstminskning, som uppkommit under beskattningsåren 1940—1944 må tagas i beräkning för åtnjutande av restitution allenast i den mån avdrag därför ej tidigare utnyttjats.

Till inkomstminskning må ej hänföras utjämningsavdrag. Vid bestämmande av huruvida avdrag för inkomstminskning skall anses hava utnyttjats vid tidigare års taxeringar skall bortses från det i 8 § omförmälda avdraget å 3 000 kronor.

Restitution, som i första stycket sägs, skall avse det belopp, varmed skatten för respektive beskattningsår skulle hava minskats, om avdrag för ovan omförmäld inkomstminskning skett vid den beskattningsbara merinkomstens fastställande. Inkomstminskning skall i första hand utnyttjas det år den beskattningsbara merinkomsten i förhållande till jämförelseinkomsten är störst och därefter övriga år enligt samma grund. Om två år utvisa lika stora beskattningsbara merinkomster, skall avdrag i första hand utnyttjas å det äldre av åren.

5 mom. *Har omständighet, varå framställning om restitution av krigskonjunkturskatt som påförts provisoriskt vid 1940—1945 års taxeringar skall grundas, icke inträffat före de i 1 och 2 mom. angivna tidpunkterna, men före taxeringens avslutande, skall beträffande restitution av sådan skatt de i 4 mom. givna bestämmelserna äga motsvarande tillämpning, om och i den mån skattskyldig visar att sådan omständighet inträffat eller av honom bedriven rörelse under beskattningsåret utvisat inkomstminskning, som ej uppkommit, oberoende av förhållanden, vilka omförmälas i 1 §.*

6 mom. *Beträffande förfarandet — — — andra stycket.*

(Se vidare anvisningarna.)

12 §.

Å erlagd, provisoriskt — — — enligt 11 § 1 mom. c. eller 5 mom.

17 §.

Taxering verkställs — — — för beskattningsåret. Frågor om rätt till restitution av påförd krigskonjunkturskatt skola handläggas av prövningsnämnd.

19 §.

2 mom. Prövningsnämnden skall — — — den 31 mars 1947.

Därest i 21 § här nedan omförmälda nämnd därtill lämnar medgivande, må beträffande skattskyldig som bedriver rederirörelse taxeringen uppskjutas ytterligare, dock att taxering senast skall verkställas år 1950.

3 mom. Sedan prövningsnämnden — — — Kungl. Maj:t.

4 mom. Till envar — — — december 1946.

21 §.

Kungl. Maj:t förordnar — — — denna förordning.

Nämnden skall — — — en suppleant.

Nämnden är — — — äro tillstädes.

Nämnden må — — — av sakkunniga.

Beträffande nämndens — — — motsvarande tillämpning.

Om nämndens befogenhet att i visst fall medgiva uppskov med taxering stadgas i 19 §.

24 §.

1 mom. Beträffande besvär över taxering till krigskonjunkturskatt så ock över beslut rörande restitution av sådan skatt skola — — — taxeringsintendent.

2 mom. Därest — — — tillämpning.

Eftertaxering.

26 §.

1 mom. Har skattskyldig — — — 1 § sägs.

2 mom. Därest eftertaxering — — — prövningsnämndens protokoll.

3 mom. *Har genom uppgifter, som lämnats av skattskyldig till ledning för taxering till krigskonjunkturskatt, föranletts, att i 11 § omförmäld restitution av sådan skatt felaktigt ägt rum, skall vad i 1 och 2 mom. härövan stadgas äga motsvarande tillämpning.*

Anvisningar

till 4 §.

4. Vid uppskattning av — — — därtill föranleda.

a) Har vid — — — vid inkomstuppskattningen.

b) Lager av — — — av förkrigslagret.

Beträffande värdesättning — — — nedan stadgas.

Om den — — — icke tagas.

Har skattskyldig — — — beskattningsårets utgång.

I de fall — — — åter inträda.

Om den — — — sistnämnda tidpunkt.

Har den — — — beskattningsårets utgång.

Om av skattskyldig bedriven rörelse under kriget mera avsevärt utvidgats och den skattskyldige kan visa att för den sålunda utvidgade rörelsen fordras större lager än som vid utgången av sista förkrigsinkomståret ansågs vara nödvändigt för driften med rörelsens dåvarande kapacitet, må lagerökning, som visas vara normal med hänsyn till rörelsens ökade kapacitet, upptagas till förkrigspris.

Kostnader, nedlagda å av annan beställt fartyg, må, i den mån de belöpa å tillgångar, vilka icke ingå i förkrigslager eller i sådan normal lagerökning, som i åttonde stycket här ovan avses, vid inkomstuppskattningen ej upptagas till lägre värde än som motsvarar de verkliga kostnader, som vid beskattningsårets utgång nedlagts å fartyget.

- c) Om lagret — — — lägre belopp.
 - d) Som lager — — — motsvarar lagerminskningen.
 - e) Avdrag för — — — skick försäljas.
 - f) Vid tillämpning — — — beskattningsårets utgång.
 - g) Har vid — — — uppskattade merinkomsten.
 - h) Har skattskyldig — — — vid inkomstberäkningen.
 - i) För värdeminskning — — — kontraherade fartyget.
 - j) Om tillgång — — — onormalt låga.
 - k) Har avdrag — — — vid inkomstuppskattningen.
 - l) Beträffande rörelse — — — synes skäligt.
 - m) Avdrag för — — — pensioneringen avser.
 - n) Rörelseidkare, som — — — till driftsbidrag.
 - o) Huru vid — — — här nedan.
5. Vid uppskattning — — — dylika fonder.
 6. I rörelseinkomsten — — — ekonomiska föreningar.
 7. Därest vid — — — skolat utgöras.
 8. Vid beräkning — — — för förvärvskällan.
 9. a) För vartdera — — — särskilt maskinvärde.
 10. Vid fastställande — — — mån jämkas.
 11. Vid beräkning — — — finnes skälig.
 12. a) Såsom *dold* — — — gällande värde.

Det verkliga — — — sistnämnda tidpunkt.

Med tillgångs — — — denna tidpunkt.

Minskning av — — — taxeringar avsågo.

Skulle däremot — — — taxeringar avsågo. Härvid skall dock iakttagas *dels* att i fall, som i tredje och fjärde styckena i punkt 4 b) här ovan avses, hänsyn i stället skall tagas till det belopp, varmed lagerökningen vid beskattningsårets utgång var nedskrivet under anskaffningskostnaden vid beskattningsårets utgång respektive vid taxeringens avslutande, *dels ock* att i fall

som avses i *nionde stycket i punkt 4 b)* här ovan hänsyn i stället skall tagas till det belopp, varmed de i sistnämnda punkt angivna tillgångarna voro nedskrivna under de verkliga kostnaderna.

b) Vid beräkning — — — nämnda tidpunkt.

13. Vad angår — — — i 1 §.

14. När Kungl. Maj:t — — — sådan verksamhet.

15. Beträffande *handelsbolag* — — — 3 000 kronor.

16. I de fall — — — räknat i förkrigspris. Vidare skall, i fall som i *nionde stycket punkt 4 b)* här ovan avses — — — nyssnämnda vinstberäkning.

till 5 §.

1. Beträffande inkomst — — — vara för handen. Tillika iakttages att medgivande av utjämningsavdrag med *fyrtio* procent å jämförelseinkomsten påverkar den taxerade merinkomstens storlek.

2. Vid bestämmande — — — ånyo medgivas.

3. Såsom *jämförelseinkomst* — — — därtill föranleda.

4. Ränta å — — — i fastigheten.;

3) de likalydande motionerna I: 307 av herr *Carl Eric Ericsson* m. fl. och II: 473 av herr *Hagberg* i Malmö m. fl., vari hemställts, att riksdagen i Kungl. Maj:ts proposition nr 210 med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946 måtte vidtaga de ändringar, som i motionerna berörts, ävensom att vederbörande utskott måtte utarbета de härför erforderliga författningsbestämmelserna;

4) de likalydande motionerna I: 308 av herr *Elon Andersson* m. fl. samt II: 472 av herrar *Ohlin* och *Kristensson*, vari hemställts, att riksdagen i Kungl. Maj:ts proposition nr 210 med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946 måtte vidtaga i motionerna berörda ändringar, ävensom att vederbörande utskott ville utarbета de härför erforderliga författningsbestämmelserna; samt

5) de likalydande motionerna I: 309 av herrar *Wistrand* och *Wetter* samt II: 471 av herr *Olson* i Göteborg m. fl., vari hemställts, »att riksdagen för sin del måtte besluta,

att stadgandet i anvisningarna till 4 § p. 4 e) i det i proposition nr 210 framlagda förslaget till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946 skall utgå,

eller, därest detta yrkande icke skulle bifallas,

att nämnda författningsrum måtte på det sätt ändras, att däri föreskrivna begränsning av nedskrivningsrätten anges endast skola avse kostnader, nedlagda å av annan beställt fartyg, samt att nämnda begränsning i fråga om sådana kostnader icke skall gälla, i den mån dessa belöpa å tillgångar, vilka värderade efter förkrigspris icke överstiga värdet av förkrigsdraget.»

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 460, I: 306, I: 307, I: 308 och I: 309.

Krigskonjunkturskatt har utgått för åren 1940—1945. Den senaste förordningen i ämnet utfärdades den 8 juni 1945 (nr 294) och avsåg merinkomster under år 1944 (motsvarande räkenskapsår). Sedan 1944 års allmänna skattekommitté med skrivelse den 8 december 1944 överlämnat betänkande med förslag till förfarande vid avveckling av krigskonjunkturbeskattningen (SOU 1944: 62), ha över nämnda förslag efter remiss yttranden avgivits av *fullmäktige i riksbanken, kammarrätten, statskontoret, riksräkenskapsverket, kommerskollegium* (med överlämnande av yttranden från *samtliga handelskammare, Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges allmänna exportförening, Sveriges redareförening och kooperativa förbundet*), *överståthållarämbetet, länsstyrelserna i samtliga län, centrala krigskonjunkturskattenämnden, mellankommunala prövningsnämnden* samt *kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering*.

I flera av de utav kommerskollegium överlämnade yttrandena har åberopats ett yttrande i ämnet, som avgivits av *delegerade utsedda* av Sveriges industriförbund, Stockholms handelskammare, svenska bankföreningen och svenska försäkringsbolags riksförbund.

Särskilda framställningar i ämnet hava vidare ingivits av *Billeruds aktiebolag, aktiebolaget Volvo* och *apotekarsocieteten*.

Frågan om uttagande av krigskonjunkturskatt för år 1946 samt om tidpunkten för denna skatteforms avveckling upptogs till preliminär behandling förliden höst vid framläggandet av förslag till förordning med särskilda bestämmelser angående inventering av varulager i samband med krigskonjunkturbeskattningens avveckling. Departementschefen erinrade därvid (prop. nr 376 vid 1945 års riksdag, s. 21) att bevillningsutskottet i sitt betänkande nr 45 i anledning av propositionen nr 256 med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1945 uttalat, att enligt utskottets mening krigskonjunkturbeskattningen borde avvecklas så snart möjlighet därtill förelåge. Med hänsyn till att krigstillståndet i Europa upphört och det kunde antagas, att en allmän strävan komme att göra sig gällande att föra hushållningen fram mot mera normala förhållanden, borde avvecklingen av krigskonjunkturskatten kunna påskyndas och möjligheten av dess avveckling redan per den 31 december 1944 omprövas. Utskottet förutsatte i varje fall, att krigskonjunkturskatt icke skulle uttagas för merinkomster som hänförde sig till tid efter 1945 års utgång.

I nyssnämnda proposition, nr 376, framhölls vidare, att när krigskonjunkturskatten vid krigets början infördes, det förutsattes såsom naturligt att en sådan beskattning skulle bestå så länge krigskonjunkturen varade. Det svarade därför till syftet med krigskonjunkturskatten, att jämväl 1945 års mervinster underkastades dylik skatt. Ett ytterligare skäl härför vore, att det avvecklingsförfarande, vid vilket den slutliga effekten av krigskonjunkturbeskattningen förutsatts skola framkomma, lämpligen borde sammankopplas med en ny taxering till krigskonjunkturskatt och sålunda icke ske i form av en justering av redan verkställda taxeringar för merinkomster under år 1944.

Emellertid borde, såsom bevillningsutskottet uttalat, krigskonjunkturskatt icke uttagas för merinkomster som hänförde sig till tid efter 1945 års utgång. I överensstämmelse med vad sålunda anförts avsåge departementschefen att senare framlägga förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946, gällande merinkomster under år 1945, jämte förslag till avvecklingsföreskrifter. Dessa förslag komme att i huvudsak bygga på det betänkande i ämnet, som framlagts av 1944 års allmänna skattekommitté.

De sålunda gjorda uttalandena föranledde icke någon erinran från bevillningsutskottets (betänkande nr 63 år 1945) eller riksdagens sida.

I detta sammanhang torde jämväl få erinras om att i årets statsverksproposition förutsatts, att krigskonjunkturskatt skulle komma att utgå även för år 1946 ävensom att skatten i samband med taxeringen nämnda år skulle avvecklas genom ett avräkningsförfarande per den 31 december 1945. I statsverkspropositionen har inkomsttiteln krigskonjunkturskatt beräknats till ett belopp av 100 miljoner kronor, därvid hänsyn jämväl tagits till de skattebelopp som kunde förväntas inflyta på grund av avräkningsförfarandet.

Såsom *allmän motivering* för de i propositionen framlagda förslagen om krigskonjunkturskatt för år 1946 samt om krigskonjunkturbeskattningens avveckling har *departementschefen* anfört följande:

»I enlighet med de i det föregående återgivna uttalandena torde förslag nu böra framläggas för riksdagen om krigskonjunkturskatt för år 1946 samt om krigskonjunkturbeskattningens avveckling. Förslag till förordning i ämnet har utarbetats inom finansdepartementet. Detta förslag bygger på 1944 års allmänna skattekommittés förut omnämnda betänkande, men innefattar på flera viktiga punkter avvikelser därifrån.

Det närmare innehållet av departementsförslaget framgår av den följande redogörelsen. Emellertid torde jag redan i detta sammanhang få nämna, att den föreslagna förordningen icke upptager merinkomst av skogsbruk under år 1945 såsom till krigskonjunkturskatt skattepliktig inkomst. Detta överensstämmer med de uttalanden, som i denna del gjordes under förarbetena till 1945 års förordning om krigskonjunkturskatt. Jag anförde därvid för egen del (prop. nr 256, s. 66) att vid utformandet av åtgärder för tryggande av bränsleförsörjningen under bränsleåret 1945/46 även frågan om krigskonjunkturskattens fortvaro blivit föremål för överväganden och att befrielse från sådan skatt för merinkomst av skogsbruk under 1945 ansetts utgöra en förutsättning för att skogsägarna skulle kunna i tillräcklig grad stimuleras till skogsavverkningar. Med hänsyn därtill fann jag det motiverat, att i ett eventuellt förslag till krigskonjunkturskatt för år 1946 merinkomst av skogsbruk icke upptoges såsom till krigskonjunkturskatt skattepliktig inkomst. Bevillningsutskottet vid 1945 års riksdag ansåg det likaledes i då rådande läge önskvärt, att skogsägarna erhöle den stimulans till för vår bränsleförsörjning nödiga skogsavverkningar, som ett avskaffande av krigskonjunkturskatten för merinkomst av skogsbruk under år 1945 skulle kunna innebära.

Jämväl i ett annat hänseende innebär förslaget en inskränkning i fråga om skattepliktens omfattning. Enligt förslaget skall nämligen krigskonjunkturskatt icke utgå å merinkomst av jordbruk, som uppkommit under år 1945. Ur fiskalisk synpunkt är denna begränsning emellertid av ringa betydelse. Man torde nämligen med hänsyn till förhållandet mellan prisstegring och omkostnadsökning å jordbrukets produkter sedan krigsutbrottet kunna antaga, att merinkomst av jordbruk endast undantagsvis kommer att föreligga för år 1945. Vid sådant förhållande och då granskningen av jordbrukarnas deklamationer för upprättande av förslag till taxering till krigskonjunkturskatt, enligt vad erfarenheten visat, tager taxeringsmyndigheternas tid och krafter i anspråk i en i förhållande till taxeringsutfallet oproportionerligt stor utsträckning, har det icke synts tillräckligt motiverat att bibehålla krigskonjunkturbeskattningen i fråga om inkomst av jordbruk.»

Vad angår *detaljmotiveringen* för det i propositionen framlagda författningsförslaget tillåter sig utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen:

Tillgångarnas värdering, s. 40—71,

Speciella bevisregler, s. 71—72,

Utjämningsavdraget, s. 73—75,

Skatteskalen, s. 75—78,

Restitutionsförfarandet, s. 78—85,

Taxeringsförfarandet, s. 85—89,

Detaljmotivering, s. 89—97.

Av motiveringen för de i ämnet väckta *motionerna* må här återgivas följande.

I de likalydande motionerna I: 298 och II: 460 ha riktats vissa *erinringar* mot det i propositionen framlagda författningsförslaget i följande hänseenden.

Särbestämmelsen i anvisningarna till 4 § punkt 4 n) angående *kooperativa föreningars* utdelningar och efterlikvider borde i första hand uteslutas. Om krigskonjunkturskatt skulle utgå, borde det avdragsgilla utdelningsbeloppet få beräknas efter de grunder, som tillämpats under det krigsår, då pristillägget varit högst per enhet, dock lägst skälig förräntning å insatskapital och företagarvinst jämte ersättning för personlig arbetsinsats och företagsformens förbilligade omkostnader. En annan lösning vore, att grunderna ändrades dithän, att avdrag medgaves med belopp motsvarande det, vartill utdelningen skulle ha uppgått, om de genomsnittligt tillämpade grunderna under de gångna krigsåren kommit till användning, sedan medlemmarna tillerkänts skälig kompensation för förräntning m. m. Till stöd för denna hemställan har anförts bland annat, att det icke vore rimligt, att jordbrukets ekonomiska föreningar i stället för medlemmarna drabbades av betydande skattebelopp, som vore okända, när dessa föreningar fastställde sina balansräkningar för år 1945. Stor oklarhet rådde även i fråga om vad som förstodes med utdelning efter andra grunder än närmast föregående år. En sådan bestämmelse med-

förde orättvisa, då avdragsgiltigheten för efterlikvider bleve beroende av den utdelningspolitik varje förening bedrivit. Det hade förekommit fall, då de kooperativa producentföreningarna under åren 1940—43 givit stora utdelningar, medan de under år 1944 blott givit låga utdelningar. I dylika fall skulle avdragsgiltigheten närmast bliva slumpartad. Efterlikviden utgjorde ej endast pristillägg, som tillkommit därför att varan vid leveransen ej betalats till sitt fulla värde, utan också komensation för förräntning m. m. Att under sådana förhållanden lägga krigskonjunkturskatt på hela efterlikviden måste vara orimligt. Vidare torde vara ofrånkomligt, att om krigskonjunkturskatt skulle uttagas å föreningarnas efterlikvider, justeringar gjordes med hänsyn till storleken av de likvider som förut utbetalats, varvid man som rättesnöre torde behöva fastställa vad som vore skäligt avräkningspris för olika produkter. Härigenom komme man dock in på en sådan bestämning av varupriser, som komme att föranleda ett otal skattetvister. Den föreslagna lagstiftningen riktade sig direkt mot de producentkooperativa föreningarna, men uteslöte konsumentkooperativa föreningar. Bestämmelserna kunde beräknas hårdast komma att drabba skogsägarföreningarna. Om dessa föreningar finge krigskonjunkturskatt på sin till medlemmarna utgående efterlikvid, hade man på en omväg och kanske med högre belopp likväl uttagit krigskonjunkturskatt på den del av skogsprodukterna, som avsatts genom skogsägarföreningarna. Å likvider för skogsprodukter, som försålts till andra avnämare, utginge ingen sådan skatt.

Även bestämmelsen i anvisningarna till 4 § punkt 4 g) borde utgå. Den föreslagna bestämmelsen innebure, att taxeringen beträffande den lägre gränsen bleve beroende på den skattskyldiges värdesättning av varulagret, varigenom företagens behov eller önskan att i bokslutet redovisa ett visst lagervärde influerade på krigskonjunkturskattens storlek. Då den taxering, som åsattes krigskonjunkturbetonade merinkomster, måste anses vara rätt schablonmässig och därtill problematisk, borde sådana bestämmelser ej införas, att de skattskyldiga bleve för högt taxerade på grund av ur skattesympunkt olämpliga bokslut. Taxeringsmyndigheterna hade möjligheter att granska lagervärderingen och därigenom hindra ett undandragande av krigskonjunkturskatt.

Vid den föreslagna *skatteskalan*s utformning borde beaktas, att ur rättvisesympunkt borde krigskonjunkturskatten nedsättas med de statsskatter, som påfördes på grund av inkomsttaxeringen, även till den del dessa efterskänktes på grund av övergångsbestämmelserna till den nya uppborðsforordningen. Merinkomsten kunde bero på att dolda reserver i exempelvis varulager framtagits. Hade den ordinarie taxeringen varit lägre än krigskonjunkturskattens grundbelopp, erhöle den skattskyldige ej avdrag för de skatter, som normalt belöpte sig på krigskonjunkturskattens grundbelopp. De ordinarie skatterna på de dolda reserverna måste dock debiteras och erläggas i framtiden, när de dolda reserverna toges fram vid den ordinarie inkomsttaxeringen.

I de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 har hemställts om en omarbetning av de i propositionen framlagda förslagen i nedan angivna hänseenden och därvid anförts bland annat följande:

a) *Motiven för krigskonjunkturskatten och erfarenheterna rörande dess tillämpning.* Huvudmotiven för skattens införande vore icke av statsfinansiell utan av psykologisk och penningpolitisk natur. Vad man i främsta rummet åsyftade var att stävja osunt spekulationsintresse och till det allmänna indraga obehöriga vinster. Detta syfte hade till huvudsaklig del uppnåtts genom en omfattande priskontroll och andra åtgärder, men i allenast ytterst ringa grad genom krigskonjunkturbeskattningen. Den största delen av denna skatt hade härflutit antingen av en ur allmän synpunkt önskvärd mer- eller nyproduktion eller ock rent slumpvis belastat företag, vilka råkat redovisa dåliga resultat för jämförelseåren. Trots det arbete, som nedlagts å taxeringarna, hade resultatet därav materiellt sett blivit allt mer otillfredsställande. Lagstiftarna hade ingalunda varit främmande för att vissa bestämmelser kunde medföra obilliga verkningar. Vid upprepade tillfällen hade departementschefen hänvisat till att rättelse i dylika fall kunde vinnas vid avräkningsförfarandet.

b) *Principerna vid avräkningsförfarandet (Kvittning m. m.).* Enligt den huvudprincip som kommit till uttryck i den föreslagna förordningens grundläggande 1 § vore krigsåren, såvitt krigskonjunkturskattetaxeringen anginge, att anse såsom en beskattningsperiod. Det resultat, som härmed avsåges, vunnnes emellertid icke enligt förslaget och detta berodde bl. a. därpå att restitution av icke provisoriskt påförd skatt icke medgaves i anledning av senare inträffad inkomstminskning. Den provisoriska skattepåföringen utgjorde allenast ett led i anordningarna att förhindra beskattning av fiktiva vinster och avsåge att tjäna väsentligen samma syfte som avräkningsförfarandet. Uttalanden härom av departementschefen, riksdagens olika utskott och skatteberedningen innebure en utfästelse att vid avräkningsförfarandet kvittning komme att medgivas för inkomstminskning oberoende av under vilket år den uppkommit (på grund av praktiska svårigheter möjligen med undantag för de fyra månaderna 1939) med därav följande rätt till restitution även av icke provisoriskt påförd skatt. Därest fråga vore om en civilrättslig tvist och den mot vilken ersättningskravet riktades under tidigare förhandlingar gjort uttalande av liknande innebörd som departementschefen syntes tvivel knappast råda därom, att förpliktande utfästelser ansåges föreligga. Enligt det i propositionen framlagda förslaget angående restitution vid avräkningsförfarandet bleve en skattskyldig med svag ekonomi hårdare beskattad än den, som vore bättre lottad i ekonomiskt hänseende. Lika orimligt vore att den omständigheten att institutet provisorisk påföring för kostnadsutjämning infördes genom 1941 års lagstiftning föranledde att en skattskyldig, som taxerades 1940, försattes i sämre läge än en skattskyldig, som haft merinkomst, taxerad år 1941, vilken blivit provisoriskt påförd. Vidare borde en skattskyldig icke komma i sämre läge av den anledningen att viss del av skatten blivit provisoriskt

påförd för exempelvis framtida nedskrivning av ersättningslager, men återanskaffning av lagret icke kunnat ske. Jämväl en sådan omarbetning av bestämmelserna rörande restitution syntes således böra vidtagas, att även restitution av all provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt kunde ske i anledning av inkomstminskning. Restitutionsrätt borde beredas jämväl skattskyldiga som åtnjutit merinkomst av annan förvärvskälla än rörelse. Förslag till rätt till restitution i sistberörda fall borde emellertid framläggas i samband med 1947 års förslag till förordning om krigskonjunkturskatt-taxering av vissa skattskyldiga. Tillgodoseendet av önskemålet att erhålla största möjliga tillskott till statskassan syntes för departementschefen ha blivit den dominerande faktorn. Beträffande de i förevarande avseende väsentligaste punkterna hade sålunda en omarbetning av skattekommitténs förslag i skatteskräpande riktning ägt rum.

c) *Fastställandet av efterkrigsprisnivån. (E-priset.)* Skattekommitténs uttalande, att stor försiktighet måste iakttagas vid prisnivåns bestämmande, vore värt synnerligt beaktande. Om den prisnivå, som lades till grund för avräkningsförfarandet, komme att ligga för högt, bleve konsekvensen, att fiktiva vinster kunde drabbas av beskattningen, varjämte uppkomme i första hand en ogynnsam inverkan på sunda bokföringsprinciper. Slutligen kunde också en hög prisnivå giva ytterligare näring åt farhågorna för en fortsatt försämring av penningvärdet. Risk syntes föreligga för snart inträffande prisfall beträffande vissa betydelsefulla varor, särskilt metaller och textilvaror. Näringsidkarna hade bl. a. genom den medgivna rätten att nedskriva lagerökning till förkrigspris i stor utsträckning bibragts den uppfattningen, att beräkningen av de nybildade reserver, som skulle krigskonjunkturbeskattas, komme att baseras på förkrigsprisnivån. Dessa synpunkter syntes böra motivera, att frågan om E-prisets höjd toges under övervägande.

d) *Utjämningsavdraget.* Av tidigare uttalanden av statsmakterna framginge oförtydligt, att en huvudsynpunkt vid krigskonjunkturbeskattningens utformning måste vara, att endast ökning av realinkomst skulle bli föremål för beskattning. Grundprincipen skulle uppenbarligen vara, att jämförelsen mellan förkrigsinkomsten och beskattningsårets inkomst skulle ske i samma penningvärde. Motiveringen för utjämningsavdraget då det första gången infördes ledde i nuvarande läge direkt till att avdraget borde fastställas till E-prisnivå. Medel, som använts till nyinvesteringar i lager eller anläggningstillgångar, finge icke nedskrivas lägre än till efterkrigspriset. Vidare hade de stora inkomstgrupperna i samhället numera i stort sett nått en kompensation för prisstegringen, som uppginge till 40 %. Av de i 1942 års förordning meddelade bestämmelserna rörande beräkning av avdrag för överpris och merkostnad framginge, att procentsatsen 125 däri angavs uttrycka då gällande prisnivås relation till förkrigspriset, liksom procentsatsen 140 i föreliggande proposition avsåge att giva uttryck för den nuvarande prisnivås relation till detta pris. Med hänsyn härtill vore den logiska konsekvensen av departementschefens ståndpunktstagande i 1942 års proposition, att utjämningsavdraget vid avräkningen borde förhålla sig till det enligt

1942 års proposition medgivna avdraget som 40 till 25 och således beräknas till 24 %.

e) *Skatteskalan*. Departementschefen funne tydligen icke något stötande i att för åtskilliga lojala skattskyldiga, som utnyttjat de av statsmakterna anvisade möjligheterna för uppskov med beskattningen, på sätt kommittén anfört i efterhand införa en enligt dess uppfattning icke tänkbar extra straffskatt. En sådan skulle framstå såsom desto mer stötande, som den i främsta rummet torde drabba de mindre rörelseidkarna. Krigskonjunkturskatten, den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten och värnskatten hade alltid infogats i varandra, så att summan av dessa skatter i samband med taxeringen till krigskonjunkturskatt reglerats såsom en enhet. Det i propositionen framlagda förslaget innebure emellertid, att uppborädsreformens övergångsbestämmelser icke beträffande sådana skattskyldiga, vilka drabbades av krigskonjunkturskatt, skulle medföra samma lättnad i den sammanlagda skattebördan som den, vilken komme övriga skattskyldiga till del. De skatter, vilka förmenades icke komma att erläggas under år 1947, bleve, under förutsättning att inkomsten icke sistnämnda år nedginge i förhållande till inkomståret 1945, likväl erlagda under år 1947. Och skulle en sådan nedgång av inkomsten inträda, innebure beräkningsättet allenast ett nödvändigt komplement till uppborädsförordningens bestämmelser om eftergift av vissa skatter, vilka eljest komme att sättas ur kraft, såvitt krigskonjunkturbeskattade skattskyldiga anginge. I korthet uttryckt bleve ju situationen den att statsmakterna skulle i stället för de skatter, beträffande vilka eftergift meddelats, uttaga motsvarande belopp i form av förhöjd krigskonjunkturskatt. Skatter vilka jämlikt punkt 3 av övergångsbestämmelserna till uppborädsförordningen kunde komma att påföras i samband med 1948 års taxering, borde självfallet utgå oavkortade. Lika uppenbart vore att de icke borde debiteras å ett belopp, motsvarande krigskonjunkturskattens grundbelopp, för den händelse propositionen i nu förevarande del skulle antagas.

f) *Merinkomstberäkningen*. Den av kommittén föreslagna uppmjukningen av bestämmelserna rörande lagervärdering vore påkallad för förhindrande av att nystartade företag och företag med ökad kapacitet skulle komma i väsentligt sämre ställning än andra företag och jämväl i väsentligt sämre läge än om kriget icke utbrutit. De rörelseidkare, som icke minst i det allmännas intresse hörsammat uppmaningen till produktionsökning, skulle enligt propositionen nu belönas för sin beredvillighet att gagna folkförsörjningen genom en skärpt krigskonjunkturbeskattning, medan å ett speciellt område därav, nämligen bränsleförsörjningen, uppenbara krigsvinster helt fritagits från krigskonjunkturskatt. Vidare vore den skatteskärpande specialbestämmelsen i anvisningarna till 4 § p. 4 e) ägnad att väcka starka betänkligheter. Ett mycket stort antal av de fartygsbeställningar, de svenska varven under de närmaste åren avsåge att effektuera, hade gjorts av utländska företag. Dessa beställningar kunde komma att få avvecklas under villkor, som icke kunde överblickas inom den förutsatta taxeringsperioden. I vart fall syntes ett förtydligande av denna anvisningspunkt böra ske. Kommitténs avsikt torde nämligen icke ha

varit att genom ifrågavarande speciella undantagsstadgande sätta ur kraft den för lagervärdering grundläggande principen, att förkrigs slagret alltid finge nedskrivs till samma prisnivå som före kriget och normal lagerökning till förkrigspris. Även den föreslagna utvidgningen av ifrågavarande bestämmelse till andra verksamhetsgrenar än varvsnäringen syntes vila på mycket löslig grund. I fråga om dessa skattskyldiga skulle bestämmelsen endast gälla i den mån förskotts betalning mottagits. Den gränsdragning, som sålunda skett för bestämmelsens tillämplighetsområde, måste anses som synnerligen irrationell. Det kunde nämligen icke vara rimligt att grunda skattes kärpning på tillfälliga omständigheter. Om ifrågavarande bestämmelser i anvisningarna till 4 § p. 4 e) överhuvud taget borde bibehållas, syntes i allt fall anledning icke föreligga att giva dem annat innehåll än kommittén avsett eller således att kostnader, nedlagda å av annan beställt fartyg, icke finge, i den mån de belöpte å tillgångar, vilka icke inginge i förkrigs lager eller i normal lagerökning, betingad av ökad kapacitet, vid inkomstuppskattningen upptagas till lägre värde än som motsvarade de verkliga kostnader, vilka vid beskattningsårets utgång nedlagts å fartyget.

g) *Taxeringsförfarandet.* Under kriget hade de svenska rederierna förlorat en mycket stor del av sin förkrigsflotta. På grund av den långa tid, varven krävde för leverans av nybeställda fartyg, kunde rederierna för närvarande ej erhålla nytt ersättningstonnage. Den omständigheten, att anskaffningskostnaderna för nya fartyg avsevärt stigit, hade medfört att vissa rederier, särskilt tramprederierna, vilka ej haft tillgång till erforderliga medel, ej kunnat anskaffa ersättningstonnage. Från utlandet eller svenska linjerederier saknade tramprederierna möjlighet att inköpa tonnage. Man måste räkna med att priserna för nybyggnad av tramptonnage ett flertal år bleve så höga, att detta gjorde det omöjligt för rederierna att inom den i propositionen föreslagna tiden beställa nya fartyg. Det vore därför nödvändigt att rederierna medgäves rätt att begära uppskov med slutavräkningen under en tid av ytterligare tre år från den 1 april 1947 samt att centrala krigskonjunkturskatte-nämnden erhöile bemyndigande att bevilja uppskov.

I de likalydande motionerna I: 307 och II: 473 har hemställts, att i samband med en avveckling av krigskonjunkturskatten måtte beaktas följande frågor, som vore av särskilt intresse för *rederinäringen*.

Anvisningarna till 4 § punkt 4 k) första stycket angående minskning av det avdrag, som vid inkomstuppskattningen medgäves för eftersatta reparationer, med tidigare medgivna extra värdeminskingsavdrag, borde ändras. Det vore nämligen ej rimligt att tillägga dessa avdrag, då fartyg till följd av intensivare drift under kriget undergått förblivande värdeminskning samt extra värdeminskingsavdrag beviljats härför vid tidigare taxeringar. Vid slutavräkningen medgäves avdrag för sådana eftersatta reparationer, som endast avsåge normalt underhåll. Om det extra värdeminskingsavdraget innefattade ersättning för såväl förblivande värdeminskning som eftersatta reparationer, avseende kostnader av båda dessa slag, borde det åligga den

skattskyldige att visa huru mycket av det vid inkomststoppsskattningen yrkade avdraget som hänförde sig till kostnader av det ena och det andra slaget.

Såsom skattekommittén föreslagit borde vid avräkningen restitution av krigskonjunkturskatt medgivas beträffande såväl provisoriskt som icke provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt. Skulle sådan restitution ej beviljas, kunde detta medföra att fiktiva vinster drabbades av sagda beskattning. I första hand borde inkomstminskningar få kvittas mot under något av åren till och med år 1944 provisoriskt påförda skattebelopp. Därest exempelvis ett rederi, som år 1940 förlorade ett fartyg, år 1941 bleve provisoriskt påförd skatt enligt 18 § för den i merinkomsten ingående försäkringsvinsten, och rederiet därefter under ett eller flera år redovisat inkomstminskningar, borde detsamma äga rätt till restitution av den år 1941 provisoriskt påförda skatten med ett mot inkomstminskningarna svarande belopp på enahanda sätt som om skatten påförts provisoriskt enligt 16 §. Det vore att märka, att ägare till fartyg, som förläste 1940, ofta saknade möjlighet att erhålla provisorisk skattepåföring enligt 16 §. Det vore därför fullt rimligt, att restitution av påförd skatt i detta fall kunde erhållas genom att tillämpa kvittning mellan merinkomst och inkomstminskningar.

Det vore nödvändigt, att rederierna medgäves uppskov med slutavräkningen till den 1 april 1950 samt att förslagsvis centrala krigskonjunkturskattenämnden bemyndigades att bevilja sådant uppskov. Alternativt kunde man tänka sig att frågan löstes så, att skatten vid taxeringen år 1947 påfördes preliminärt. För rederi, som visade, att detsamma före den 1 april 1950 anskaffat eller kontrakterat ersättningstonnage, skulle nyssnämnda taxering i enlighet därmed ändras. Till skydd för staten borde stadgas, att den preliminärt påförda skatten skulle deponeras hos riksbanken. På begäran av den skattskyldige skulle prövningsnämnd äga besluta om ändring av taxeringen så snart nyanskaffning skett eller kontrakt tecknats. Motiven för ifrågavarande ändringar vore bland annat, att priserna å nytt tonnage hittills varit och alltjämt vore så höga, att särskilt de mindre rederierna ej kunnat anskaffa ersättningstonnage och att krigsriskersättningarna varit otillräckliga för detta ändamål. Det vore ej heller för närvarande möjligt att inköpa utländskt äldre tonnage. Anskaffning av nytt tramptonnage vore av den allra största betydelse för vårt land.

Slutligen vore det rimligt, att rederierna erhöles uppskov med utförande av eftersatta reparationer vid varven åtminstone till den 1 april 1949. Även i detta fall föresloges i första hand, att centrala krigskonjunkturskattenämnden skulle äga meddela beslut om uppskovet. Alternativt föresloges samma förfarande som ovan förordats i fråga om uppskov med anskaffningen av ersättningstonnage. De flesta varven vore nämligen upptagna med nybeställningar till år 1950 och dessa invercade även på reparationsarbetenas utförande.

I de likalydande motionerna I: 308 och II: 472 har hemställts, att riksdagen måtte vidtaga de ändringar i förslaget till förordning om krigskonjunkturskatt, som i motionerna berörts.

Motionärerna ha inledningsvis framhållit, att den grundläggande principen för krigskonjunkturskatten varit, att skatten skulle drabba endast ökning av realinkomst. Ett led i detta strävande vore införandet av bestämmelser om provisorisk skattepåföring. Samma syfte förutsattes skola ernås genom avräkningsförfarandet. Med utgångspunkt härifrån framstode det som angeläget, att bestämmelserna om avräkningsförfarandet utformades så, att de icke bleve strängare än som kunde anses skäligt.

Med beaktande av stadgandet i 3 § sista stycket borde *utjämningsavdraget* höjas från 15 till 40 %. Redan på utredningsstadiet angående krigskonjunkturskatten framhölls av skatteberedningen, att tillbörlig hänsyn borde tagas till eventuell försämring av penningvärdet. Enligt den för krigskonjunkturskatten grundläggande principen vore det nödvändigt att jämförelseårets inkomst och beskattningsårets inkomst angävos i samma penningvärde.

Vid värderingen av *s. k. ersättningsvaror* borde beaktas, att, även om den vid beskattningstillfället befintliga ersättningsvaran kunde antagas bliva försåld utan förlust, likväl en förlustrisk kunde föreligga, emedan företaget under månaderna efter bokslutet vore nödsakat att återanskaffa en ersättningsvara av analog kvalitet, vilken måhända icke kunde senare försäljas utan förlust. Det vore angeläget, att hänsyn härtill toges av den centrala krigskonjunkturskattenämnden och av prövningsnämnderna.

Med slopande av den hittillsvarande progressiva *skatteskalan* borde skatten i stället beräknas efter en fix procentsats av 50. Därest detta förslag icke skulle godkännas, borde skattesatsen i vart fall icke sättas högre än 60 %. Det vore nämligen icke rimligt, att skattskyldiga, som lojalt begagnade sig av möjligheterna till uppskov, skulle vid slutavräkningen drabbas av en så skärpt beskattning, som enligt propositionen bleve förhållandet. Även ur en annan synpunkt vore departementschefens ståndpunkt ej hållbar. Den begränsade kvittningsrätt mellan olika år, som föreslogs i propositionen, komme icke den skattskyldige i åtnjutande av, som på en gång beskattades för hela sin merinkomst.

Förslaget att *restitution* i samband med avräkningsförfarandet icke finge ske för de fall, då provisorisk skattepåföring ej skett, borde icke godkännas. Detta förslag i propositionen vore stridande mot huvudregeln i 1 §. Eljest drabbades vissa skattskyldiga av en hårdare beskattning än andra. Särskilt måste befaras, att så bleve fallet för de mindre och medelstora rörelseidkarna.

Slutligen vore angeläget, att rederierna medgäves rätt att begära *uppskov* med slutavräkningen under en tid av ytterligare tre år, räknat från den 1 april 1947 samt att centrala krigskonjunkturskattenämnden bemyndigades bevilja sådant uppskov. Sannolika skäl talade för, att det stora flertalet rederier ej kunde anskaffa nödigt ersättningstonnage före den i propositionen föreslagna tidsfristen. Särskilt de mindre tramprederierna vore i behov av ytterligare uppskov med slutavräkningen.

I de likalydande motionerna I: 309 och II: 471 har anförts bland annat, att det föreslagna stadgandet i anvisningarna till 4 § punkt 4 e) rörande värdesättningen av *beställt fartyg eller å entreprenad uppförd byggnad* måste befaras medföra obilliga verkningar. Rörelseidkarna i vårt land hade genom tidigare förordningar och myndigheternas uttalanden bibragts den välgrundade uppfattningen att förkrigslagret även vid den kommande avräkningen skulle få göras till föremål för samma värdenedskrivning som tidigare, nämligen till 1938 års bokförda värden. Såväl skattekommittén som departementschefen utginge från den grundprincipen i fråga om lagervärderingen. Olika varor kunde vara olika känsliga för prisfall. Med hänsyn till föreliggande skiftande omständigheter finge därför den i det särskilda fallet föreliggande graden av känslighet för prisfall icke tillmätas något avgörande för undantag från lagervärderingsreglerna. Den föreslagna särbestämmelsen för varvsindustrien borde avfattas så att det för lagerhållningen erforderliga realkapitalet skyddades från konfiskatorisk beskattning. Skulle särbestämmelsen komma att gälla jämväl lagertillgångar, som inginge i förkrigslagerkvantiteten, skulle den tydligen framstå såsom en uppenbar inadvertens, enär i fall då staten garanterat visst försäljningspris förkrigslagret finge nedskrivs till 1938 års värden. Varven och de övriga beställningsindustrierna skulle däremot berövas det för erforderlig lagerhållning behövliga kapitalet, om de i motsats till andra rörelseidkare icke skulle medgivas nedskrivningsrätt till den del förkrigskvantiteten omfattade produkter under arbete. Varvens kunder, rederierna, representerade den näringsgren, som vore mest konjunkturkänslig. Efter förra världskriget föllo fartygspriserna utomordentligt starkt. Betalningsoförmåga från redarnas sida nödgade varven att bryta beställningarna. Fartygsnybyggnaderna kunde i sådant läge ej försäljas utan förluster. Den största delen av varvens nuvarande fartygsorder vore placerad i Norge. För dessa beställningar lämnade varven 50 % kredit, att amorteras under 5 år efter leveransen. Vid behandlingen år 1945 i riksdagen av förslag angående rätten till nedskrivning å leveranskontrakt gjordes denna rätt oberoende av i vilken grad köparen kunde vara skyddad för förlust i samband med konstaterat eller befarat prisfall. Beträffande varvens risker kunde framhållas, att en teknisk felkalkyl kunde medföra stora bakslag, likaså åtagande angående lastförmåga, fart m. m. Man borde i detta sammanhang ej heller bortse från lämnade garantier rörande produktens funktionsduglighet under viss tid. Då varven endast till en mindre del finansierade sina arbeten med förskott från kunderna, vilade den föreslagna särregeln på en felaktig förutsättning. Att priset på ett beställt fartyg reglerades med stöd av utvecklingen å materialpriser och löner (s. k. glidskaleklausul), innebure en nackdel för varven vid fallande prisnivå i jämförelse med fasta priser. På grund av anförda skäl borde varven beredas möjlighet att genom nedskrivning gardera sig för de påvisade stora ekonomiska riskerna. Beträffande undantagsbestämmelsens tillämpning å byggnad, som uppfördes å entreprenad, gällde liknande allmänna synpunkter. Härjämte kunde framhållas, att inom entreprenadverksamheten gällde, att nedskrivningsbehov förelåge icke alle-

nast på grund av risken för prisfluktuation utan ock, särskilt under nuvarande förhållanden, för kostnadsfördyring i anledning av försenade materialleveranser och leverans av bristfälligt material. Entreprenörens ansvarighetstid omfattade vanligtvis två år efter byggnadens färdigställande. Leverantörens risk försvunne ingalunda därigenom att leveranskontrakt uppgjorts och förskott erhållits. Särskilt inom industrier, som arbetade på den utländska marknaden, uppstode icke sällan förluster å dylika beställningar. Att åberopa emottaget förskott såsom grund för tillämpning av en skatteskräpande bestämmelse förefölle i och för sig föga rimligt. Huruvida förskottssystemet tillämpades eller annan metod för verksamhetens finansiering komme till användning vore beroende av många skiftande omständigheter, vilka kunde betecknas såsom rena tillfälligheter. Den föreslagna särregeln hade överhuvud taget icke något berättigande.

Till utskottet ha vidare inkommit skrifter från Sveriges redareförening, Sveriges varvsindustriförening och aktiebolaget Volvo.

Sveriges redareförening har i första hand instämt i de förslag och yrkanden, som framlagts i de likalydande motionerna I: 306 och II: 470. Därjämte har föreningen närmare belyst de spörsmål, som berörts i de likalydande motionerna I: 307 och II: 473, ävensom instämt i de yrkanden, som framställts i berörda motioner. Till stöd för dessa yrkanden har anförts bland annat, att de svenska rederierna under det senaste världskriget förlorat en mycket stor del av sin förkrigsflotta. De mindre och medelstora rederierna, särskilt tramprederierna, hade i regel ej kunnat skaffa sig ersättning för det under kriget förlorade tonnaget. Den kraftigaste minskningen av ångfartygen hänförde sig till fartygsgrupperna 1 000—5 000 bruttoton. Minskningen härav utgjorde nämligen 218 873 bruttoton, avseende 117 ångfartyg. Beträffande räntabiliteten för de fartyg, som anskaffats under kriget, gällde, att för en trampångare om ca 3 000 ton d. w. utgjorde nybyggnadskostnaden för närvarande minst 2,6 miljoner kronor. Trampfartyg av denna storlek tjänade före kriget endast undantagsvis över 75 000 kronor per år. En sådan förtjänst täckte icke ens normal avskrivning på ett motsvarande fartyg, som byggts till nuvarande priser. Vad beträffade frågan om risken för prisfall å tonnage kunde erinras om att fartygsvärdena hade direkt samband med fraktsatsernas storlek. Det föreläge nu en tydlig tendens till reduktion av fraktsatserna. En annan faktor, vartill hänsyn måste tagas, vore, att i de fartyg, som byggts under de senaste åren, inginge kristidsmaterial till ett värde av 10—15 % av anskaffningskostnaden. Det vore helt naturligt att de mindre rederierna icke ansåge sig kunna taga risken att beställa fartyg till nuvarande höga priser. Vad anginge frågan om rätt till restitution av tidigare påförd krigskonjunkturskatt borde även hänsyn tagas till att bestämmelserna varit synnerligen invecklade och svårtillämpliga samt att till följd därav särskilt de mindre företagen ofta haft svårt att rätt fatta innebörden. Det skulle därför te sig obilligt, om de skattskyldiga skulle drabbas av förlust i följd därav, att de tidigare icke påyrkat provisorisk påföring.

Sveriges varvsindustrieförening har framhållit vissa kompletterande synpunkter till de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 samt de likalydande motionerna I: 309 och II: 471, såvitt angår specialbestämmelsen i 4 § punkt 4 e), ävensom för sin del instämt i de synpunkter och yrkanden, som framlagts i berörda motioner. Föreningen har därvid bland annat anfört, att det omöjligt kunde överensstämma med klok ekonomisk politik, att de svenska varven på grund av en taxeringsteknisk konstruktion, beträffande vilken delade meningar rådde även bland experter, skulle drabbas av en så hård beskattning, att de bleve sämre rustade att möta framtiden än andra industrieföretag. Den svenska varvsindustrien vore helt och hållet av internationell karaktär utan något slag av skydd i form av tullar eller annat. Varven måste under uppgångsperioder beredas tillfälle att under lågperioderna hålla den betydande specialutbildade arbetarstammen sysselsatt. Denna arbetarstam måste till varje pris bibehållas, om varven skulle kunna stå sig i den internationella konkurensen. De större svenska varven vore till övervägande del i allmänhet sysselsatta för utländska rederiers räkning. Å dessa kontrakt, vilka för närvarande uppginge till ca 600 miljoner kronor, förelåge stora förlustrisker, särskilt som varven mycket kraftigt engagerat sig, då det gällt finansieringen av dessa fartyg.

Aktiebolaget Volvo har hemställt, att bevillningsutskottet måtte uttala, att bolaget hade rätt inräkna sina kontraherade tillgångar 1938 i normallagret. Såsom motivering härför har åberopats Volvos särställning inom svensk industri med avseende å bolagets speciella arbetssätt. Volvo tillverkade icke delarna till sina vagnar vid egna verkstäder utan hos andra industrier och finge därför ett relativt litet lager men desto större volym på kontraherade tillgångar. År 1938 vore bolagets kontrakt ej bokförda på lagerkontot. Den rätt, som propositionen gäve att bibehålla förkrisreserven för kontraherade tillgångar, hjälpte sålunda ej bolaget. Vidare betydde kapacitetsökningen hos Volvo framför allt en ökning av i första hand kontraherade tillgångar och i andra hand lagret. Propositionen innebure, att Volvo realiter bleve föremål för en orättvis beskattning i två avseenden, nämligen dels genom att normallagret bleve för lågt beräknat och dels genom att avdrag för naturlig utveckling icke kunde göras i den utsträckning som andra industrier hade rätt till. Som en kompensation härför begärde Volvo att få inräkna alla kontrakt 1938 i normallagret.

Utskottets yttrande.

I propositionen föreslås i överensstämmelse med vad som bebådats vid behandlingen av förslaget om krigskonjunkturskatt för år 1945 och förslaget till förordning med särskilda bestämmelser angående inventering av varulager i samband med krigskonjunkturskattens avveckling att krigskonjunkturskatten skall avvecklas per den 31 december 1945. I enlighet med tidigare uttalanden har avvecklingsförfarandet föreslagits skola sammankopplas med en taxering till krigskonjunkturskatt för år 1946. Å tid före den

1 januari 1946 belöpande merinkomster skola alltså vara underkastade dylik skatt. Merinkomster av skogsbruk, vilka uppkommit efter utgången av år 1944, skola emellertid i enlighet med tidigare utfästelser icke beskattas till krigskonjunkturskatt och av skäl som anförts i propositionen skola jämväl merinkomster av jordbruk uppkomna efter nämnda tidpunkt vara fritagna från dylik beskattning.

Bevillningsutskottet har vid flera tidigare tillfällen uttalat, att krigskonjunkturskatten borde avvecklas så snart tillfälle därtill gäves och att i varje fall merinkomster hänförliga till tid efter 1945 års utgång icke borde beskattas till krigskonjunkturskatt. Utskottet har således för sin del icke något att erinra mot att avvecklingen sker i samband med en taxering till krigskonjunkturskatt för år 1946 och har ej heller något att anföra gentemot förslaget att merinkomster av skogsbruk och jordbruk, som uppkommit efter utgången av år 1944, skola undantagas från krigskonjunkturbeskattning.

Eftersom avräkningsförfarandet skall ske per den 31 december 1945, skola givetvis allenast merinkomster uppkomna före årsskiftet 1945/46 vara underkastade beskattning till krigskonjunkturskatt. I konsekvens härmed tages ej heller i princip hänsyn till utgifter eller förluster, som uppkommit efter utgången av år 1945. Utskottet har icke något att erinra mot denna principiella uppläggnings.

En annan ledande princip för de föreslagna bestämmelserna om avräkningsförfarandet är, att de reserver, vilka bildats under kriget genom att beskattningsreglerna tillåtit nedskrivning av inträffade lagerökningar till förkrigspris och nedskrivningar å kontraherade men icke levererade tillgångar, som om de varit ineliggande lager, skola framtagas genom att ökningen vid avräkningstillfället icke får nedskrivnas till lägre värde än det s. k. efterkrigspriset. Utskottet finner för sin del denna princip, som 1944 års allmänna skattekommitté förordat, svara mot syftet att beskatta under kriget bildade dolda reserver.

Utskottet övergår härefter till att närmare behandla de i propositionen berörda frågorna, i den mån anledning finnes till särskilda uttalanden från utskottets sida.

I propositionen har föreslagits, att *efterkrigsprisnivån* skall bestämmas till 140 procent av förkrigsprisnivån. Departementschefen har för sin del uttalat, att vid bestämmande av efterkrigsprisnivån man borde anknyta det normerande indextalet till en prognos av det prisläge, som kunde väntas inträda när efter avspärrningens upphävande samt frakt- och försäkringskostnadernas nedgång den rådande extraordinära knappheten på råvaror blivit hävd och importpriserna sjunkit. Med denna utgångspunkt finner departementschefen, att den allmänna prisnivån för närvarande kunde grovt sett sägas ligga cirka 50 procent över förkrigsnivån. Med hänsyn till de olika förhållanden, vilka vore ägnade att väsentligt reducera möjligheterna till mera allmänna prisreduktioner under de närmaste efterkrigsåren, kunde man enligt departementschefens förmenande knappast motivera att efterkrigspris-

nivån sattes lägre än 40 procent över förkrignivån. I de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 hava framförts betänkligheter mot att efterkrigsprisnivån beräknas till 140 procent av förkrigsprisnivån. Motionärerna framhålla sålunda, att om den föreslagna prisnivån lades till grund för avräkningsförfarandet skulle konsekvensen bliva att fiktiva vinster, beräknade på grundval av för hög lagervärdering eller otillräckliga överprisavdrag, kunde drabbas av beskattningen. Härjämte uppkomme emellertid andra olyckliga följdverkningar, i första hand en ogynnsam inverkan på sunda bokföringsprinciper. Vidare skulle det starkt ökade arbete för beskattningsmyndigheterna, som en för hög prisnivå automatiskt skulle medföra, innebära ytterligare risker för taxeringsorganisationens effektivitet. Slutligen kunde också en hög prisnivå såsom grund för efterkrigspriset komma att direkt motverka statsmakternas penningpolitiska strävanden, i det att den skulle giva ytterligare näring åt farhågorna för en fortsatt försämring av penningvärdet.

På grund av den riktning utvecklingen efter vapenstilleståndet tagit, finner utskottet i likhet med departementschefen att utsikterna för ett prisfall inom den närmaste framtiden äro ringa. Med hänsyn härtill ävensom till den nuvarande prisnivåns höjd synes det utskottet icke befogat att sätta det procenttal, till vilket efterkrigspriset skall beräknas, under 140 procent av förkrigspriset.

Utskottet.

Enligt propositionen skola lagertillgångar, vilka i förkrigsvärde motsvara förkrigslagret, i likhet med vad tidigare gällt få värderas till förkrigsbokföringspris. Däremot får lagerökning sedan 1938 års utgång respektive krigsutbrottet icke nedskrivs till lägre värde än 140 procent av förkrigsvärdet. Om emellertid skattskyldig visar, att anskaffningskostnaden vid bokslutstillfället icke stigit till 140 procent av förkrigsvärdet eller före taxeringens avslutande nedgått under efterkrigspriset, får lagerökning värderas till detta lägre pris. I de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 yrkas en uppmjukning av de föreslagna reglerna om lagervärdering i så måtto att *lagerökning, som betingas av att ett företag utvidgats under kriget, skulle få nedskrivs till förkrigspris*. Motionärerna framhålla, att såväl under kriget nystartade företag som äldre företag, vilka utvidgat sin kapacitet under kriget, utan tvivel skulle, även om kriget icke utbrutit, hava företagit viss nedskrivning av det nyförvärvade lager, som varit erforderligt för rörelsens normala bedrivande. Än större behov av sådan nedskrivning föreläge under onormala tider med labilt prisläge. Eftersom varje rörelse, den må avse produktion eller handel, för sitt fortsatta bestånd krävde att viss av rörelsens omfattning betingad varukvantitet städs hölles i lager, skulle en underlåtenhet att verkställa nedskrivning till någorlunda betryggande värden av en dylik varukvantitet, ehuru vinstresultatet medgivit detta, icke vara affärsmissigt för svarbar. Krigskonjunkturbeskattningen komme emellertid att omöjliggöra en sådan nedskrivning, därest den av motionärerna föreslagna undantagsbestämmelsen för här avsedda fall icke godtoges, och de företag, denna be-

stämmelse avsåge att skydda, skulle utan tvivel komma i väsentligt sämre läge än om kriget icke utbrutit. Ett nystartat företags förkrigslager vore ju lika med 0. Hur skulle en rörelse kunna upprätthållas, om det kapital som erfordrades för bibehållande av lagertillgångar, oundgängligen nödvändiga för fortsatt drift, genom krigskonjunkturbeskattningen till avsevärd del konfiskerades. Det av departementschefen åsyftade avdraget för normal utveckling, som merendels beräknades enligt schablonmässiga regler, utgjorde intet tillförlitligt skydd för en dylik konfiskation. De belopp, som enligt berörda regler i allmänhet medgäves, lämnade intet utrymme för vad som erfordrades för verkställande av dessa nödvändiga lagernedskrivningar. En upp- mjukning av bestämmelserna rörande lagervärdering vore sålunda påkallad för förhindrande av att nystartade företag och företag med ökad kapacitet skulle komma i väsentligt sämre ställning än andra företag och jämväl i väsentligt sämre läge än om kriget icke utbrutit.

Utskottet.

Gentemot vad motionärerna anfört torde kunna invändas, att ökningen av normallagret har anskaffats till priser, som i regel ligga betydligt högre än såväl förkrigs- som efterkrigspriser, och det torde därför vara tillräckligt, att denna ökning får nedskrivnas till efterkrigspris. Det torde dessutom icke vara tillfredsställande, om krigskonjunkturbetonade merinkomster få användas för nedskrivning av lagerökningar. På grund av dessa skäl och den omständigheten att det av motionärerna föreslagna avsteget från huvudprincipen synes strida mot krigskonjunkturbeskattningens principiella grunder anser sig utskottet icke kunna tillstyrka det nu berörda yrkandet i motionerna I: 306 och II: 470.

Av föredragande departementschefen har även berörts frågan om *värdering av surrogat- och ersättningsvaror* och därvid såsom en allmän regel angivits, att den tekniska försämring en vara kunde hava undergått under kriget icke i och för sig motiverade en lägre värdesättning, utan att utslagsgivande borde vara om tillgången på motsvarande vara av fullgod kvalitet vore eller kunde förväntas bliva sådan att risk för prisfall å den vid bokslutstillfället befintliga ersättningsvaran förelåge. Såsom förhållandena utvecklats sig har departementschefen nämligen ansett sig kunna antaga, att en väsentlig del av de surrogat- och ersättningsvaror, som funnes i lager vid bokslutstillfället, försålt eller komme att försäljas utan förlust till priser överstigande dem, som före kriget gällde för motsvarande varor av fullgod kvalitet. Detta gällde givetvis i första hand sådan vara, vars kvalitet endast i mindre grad avveke från motsvarande varas förkrigskvalitet. Någon anledning att värdera dylik ersättningsvara till lägre pris än fullgod vara syntes därför i regel saknas. Beträffande sådana varor, som undergått mera betydande kvalitetsförsämringar under kriget, torde däremot föreligga en viss risk för prisfall, och borde därför förkrigsvärdet å sådan vara bestämmas till viss procent av motsvarande fullgoda varas förkrigsvärde. Vidare funnes ett antal varor av ren surrogatkaraktär, vilka redan nu hade intet eller endast obetydligt värde. Be-

träffande företagens lager av ersättningsbränsle har departementschefen framhållit, att omständigheter förelåge, som motiverade en värdesättning enligt speciella grunder. Därvid har departementschefen funnit det lämpligt att vid lagerberäkningen i första hand skulle jämföras antalet värmeenheter hos förkrigs-lagret respektive lagret vid bokslutstillfället. En lagerökning borde med andra ord anses föreligga endast i den mån värmevärdet å bränslelagret vid avräkningstillfället vore större än värdet å motsvarande lager vid sista förkrigsinkomstårets utgång. Med hänsyn till de skiftande förhållandena, som förelåge med avseende å surrogat- och ersättningsvaror, har departementschefen icke ansett det lämpligt att frågan om värdesättningen av dylika varor löstes genom särskilda författningsföreskrifter, utan att det torde få ankomma på den centrala krigskonjunkturskattenämnden att i den mån så kunde ske lämna anvisningar om värdesättningen i enlighet med de riktlinjer departementschefen angivit. Prövningsnämnd borde vara oförhindrad att frångå dylika anvisningar, i den mån anledning därtill i visst fall kunde anses föreligga.

I de likalydande motionerna I: 308 och II: 472 har beträffande värdering av surrogat- och ersättningsvaror framhållits, att även om den vid bokslutstillfället befintliga ersättningsvaran kunde antagas bli försäld utan förlust kunde likväl en förlustrisk föreligga. Ett företag kunde nämligen under månaderna efter bokslutet bli nödsakat att återanskaffa en ersättningsvara av analog kvalitet, vilken måhända icke kunde senare försäljas utan betydande förlust. Det hade därför syntts motionärerna vara angeläget, att den centrala krigskonjunkturskattenämnden vid utfärdande av anvisningar om värdesättningen av ersättningsvaror beaktade detta förhållande och att prövningsnämnderna i förekommande fall toge all den hänsyn därtill, som vid tidpunkten för prövningen förefölle motiverat.

Utskottet kan icke dela de i motionerna framförda synpunkterna, enär såväl principiella som praktiska skäl tala mot tanken att vid värderingen hänsyn skulle tagas till andra än hos företaget vid bokslutstillfället befintliga tillgångar. Utskottet instämmer sålunda i föredragande departementschefens uttalande om principerna för värdesättning av surrogat- och ersättningsvaror. Utskottet finner nämligen de riktlinjer, som i detta uttalande uppdragits för värderingen, i allmänhet innebära garanti för att erforderlig försiktighet och hänsyn till föreliggande förlustrisk kommer att iakttagas vid värdesättningen. Emellertid anser utskottet att vid värderingen av lager av bränsle hänsyn bör tagas — förutom till av föredragande departementschefen angivna förhållanden — även till andra speciella omständigheter som t. ex. att ett företags lager av bränsle före kriget utgjordes av kol beräknat för ett kvartals förbrukning under det att samma företag nu på grund av förhållandena på bränslemarknaden tvingas att ligga med ett lager av ved beräknat för ett års förbrukning. Om på grund av statliga föreskrifter och lokala förhållanden å dylikt lager kan befaras förlust, synes en större nedskrivningsrätt böra få åtnjutas å den del av bränslelagret, som motsvarar lagerökning.

Utskottet.

Beträffande värdering av kontraherade tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse föreslås i propositionen bestämmelser, som avvika från dem, som gällt enligt tidigare förordningar om krigskonjunkturskatt. Nedskrivning å dylika tillgångar föreslås nämligen skola begränsas till dels sådana fall då lagret vid beskattningsårets utgång understiger förkrigs lagret och bindande avtal träffats om inköp för ersättande av den avgångna lagerkvantiteten dels ock sådana fall då skattskyldig visar, att prisfall inträffat å balansdagen å varor av samma slag, som de kontraherade, eller gör sannolikt att risk för sådant prisfall föreligger framdeles.

I en till utskottet inkommen skrivelse har direktören A. Gabrielsson för aktiebolaget Volvos räkning hemställt, att riksdagen måtte besluta om sådan ändring i de föreslagna bestämmelserna om värdering av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse, att aktiebolaget Volvo måtte erhålla rätt att inräkna vid sista förkrigsinkomstårets utgång befintliga kontraherade tillgångar i förkrigs lagret.

Till stöd för detta yrkande har i skrivelsen i huvudsak anförts, att aktiebolaget Volvo endast i viss utsträckning tillverkade delarna till sina automobilerna vid egna verkstäder. Dessa delar tillverkades nämligen till större delen hos andra svenska industrier, varför bolaget hade ett i jämförelse med andra svenska företag relativt litet lager men desto större volym kontraherade tillgångar. Sålunda var lagret år 1938 9,3 miljoner kronor och kontraherad varumängd 10,7 miljoner kronor samt år 1945 12,1 miljoner respektive 44,5 miljoner kronor. På grund av berörda omständigheter komme aktiebolaget Volvo icke i åtnjutande av samma nedskrivningsmöjligheter som andra företag av liknande storleksordning, som bedreve hela sin tillverkning i egen regi. Såsom ytterligare skäl för att aktiebolaget Volvo borde medgivas den begärda nedskrivningsmöjligheten anfördes, att bolaget icke behövde utvidga sin produktionsapparat i proportion till sin kapacitetsökning, vilket medförde att bolaget icke kunde komma i åtnjutande av avdrag för naturlig utveckling i samma utsträckning som andra industrier.

Utskottet.

Det ligger i sakens natur, att de föreslagna värderingsreglerna kunna leda till mer eller mindre gynnsamt resultat för olika företag. Ehuru utskottet är väl medvetet härom, anser utskottet det icke vara möjligt att konstruera regler för värdering av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse efter metod, som kan i detalj ansluta sig till vart och ett av de skiftande fall, som kunna förekomma. Mot den av direktör Gabrielsson yrkade nedskrivningsrätten å kontraherade men icke levererade tillgångar av nyssnämnt slag tala enligt utskottets mening även starka sakliga skäl. Sålunda kan ju icke undvikas, att de varor som avses i de kontrakt å vilka aktiebolaget Volvo önskar grunda nedskrivningsrätt utgöra avskrivningsunderlag hos underleverantörerna. Samma varukvantitet skulle sålunda kunna komma att samtidigt nedskrivs två gånger, om den föreslagna bestämmelsen infördes. Däremot anser sig utskottet böra understryka, att den omständigheten att aktiebolaget Volvo icke ökat sina anläggningstillgångar i proportion till den

på grund av kontrakt hos underleverantörer ökade tillverkningskapaciteten icke bör betaga bolaget möjlighet att komma i åtnjutande av avdrag för naturlig utveckling i samma mån som om företaget självt tillverkat samtliga de för verksamheten erforderliga varorna.

I punkt 4 g) av anvisningarna till 4 § har införts en *bestämmelse innebärande att värdet å lager av tillgångar för omsättning eller förbrukning i rörelse samt å kontrakt å dylika tillgångar vid taxeringen till krigskonjunkturskatt icke får sättas lägre än bokförda värdet vid beskattningsårets utgång*. I de likalydande motionerna I: 298 och II: 460 har yrkats att denna bestämmelse måtte utgå. I motionerna har anförts att med en tillämpning av den ifrågavarande bestämmelsen bleve företagens behov eller önskan att i bokslutet redovisa ett visst lagervärde i hög grad influerande på krigskonjunkturskattens storlek, även om redovisningen av lagervärdet inte stode i något samband med krigskonjunktur.

Utskottet finner för sin del att, om en uppkommen mervinst icke användes för en enligt de för taxering till krigskonjunkturskatt gällande bestämmelserna tillåten konsolidering, densamma icke bör vara fritagen från dylik beskattning. Vidare synes i de flesta fall en önskan att redovisa ett visst lagervärde överstigande det, som enligt föreslagna bestämmelser kan godkännas vid taxering till krigskonjunkturskatt, sammanhånga med en strävan att komma i ett gynnsammare läge vid övergången till det nya uppbořdsförfarandet. Det är önskvärt, att dylika manipulationer i görligaste mån förhindras och den föreslagna bestämmelsen synes enligt utskottets mening vara ägnad att bidra härtill. Bestämmelsen torde slutligen även vara av betydelse ur den synpunkten att den hindrar uppkomsten av sådana svårbedömliga tvister, som skulle kunna uppkomma, om det vore tillåtet att redovisa olika värden vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och taxeringen till krigskonjunkturskatt.

Utskottet.

I propositionen har föreslagits att i det fall tillgångar för stadigvarande bruk under kriget undergått *värdeminskning på grund av att nödvändiga reparationer måst eftersättas*, avdrag skulle medgivas med belopp, vartill värdeminskningen enligt den skattskyldiges utredning uppgått. Om den skattskyldige icke kan prestera dylik utredning, skall avdrag medgivas efter viss schablon, som bygger på de under kriget verkställda reparationerna i förhållande till reparationerna under förkrigsinkomståren. I det första fallet skall iakttagas att, om skattskyldig vid taxering till krigskonjunkturskatt åren 1940—1945 på grund av eftersatta reparationer eller annan omständighet erhållit högre värdeminskningsavdrag än vad normalt skulle hava medgivits, avdraget för beskattningsåret skall i motsvarande mån minskas.

I de likalydande motionerna I: 307 och II: 473 har bl. a. framhållits, att om fartyg till följd av intensivare drift under kriget undergått förblivande värdeminskning samt extra värdeminskningsavdrag beviljats härför vid tidigare

taxeringar, det ej vore rimligt att tillägga dessa avdrag. Vid slutavräkningen medgåves nämligen endast avdrag för kostnaderna för sådana eftersatta reparationer, som avsåge normalt underhåll och ej grundförbättring å fartygen. Om det extra värdeminskingsavdraget utgjort ersättning för eftersatta reparationer, vore det däremot riktigt att såsom föreslagits i propositionen minska det avdrag, som vid inkomststopp-skattningen medgåves för dylika reparationer, med tidigare beviljade extra värdeminskingsavdrag. Det samma borde även gälla för det fall, att det extra värdeminskingsavdraget innefattade ersättning för såväl förblivande värdeminskning som eftersatta reparationer, avseende normalt underhåll, samt avdraget vid inkomststopp-skattningen avsåge kostnader av båda dessa slag. Motionärerna hemställde, att de ifrågakvarande bestämmelserna måtte ändras i enlighet med vad motionärerna sålunda anført.

Utskottet.

I det fall, som berörts i motionerna, grundas avdragsrätten på den skattskyldiges utredning om hela den verkliga värdeminskning tillgångarna kunna hava undergått på grund av eftersatta reparationer. Under sådana förhållanden synes det utskottet uppenbart, att oavsett om värdeminskningen är av bestående natur elier icke, de extra värdeminskingsavdrag, som erhållits vid tidigare taxeringar, skola frånräknas vid avdragets beräkning.

Till övriga frågor som beröra avdrag för värdeminskning på grund av eftersatta reparationer, återkommer utskottet i det följande i samband med behandlingen av de föreslagna reglerna om taxeringsförfarandet.

Beträffande *utjämningsavdraget* har föredragande departementschefen uttalat, att en höjning av avdraget i samband med krigskonjunkturskattens avveckling icke vore motiverad. Utjämningsavdraget vore nämligen i huvudsak att uppfatta såsom ett komplement till jämförelseinkomsten, avsett att dels kompensera för sådan utveckling av den skattskyldiges verksamhet sedan krigsutbrottet, som varit möjlig om icke krigsförhållandena förelegat men vars sannolikhet icke kan direkt påvisas, dels ock att bidra till en utjämning mellan sådana skattskyldiga, som av olika anledningar hava särskilt låg jämförelseinkomst, och dem, vilka tack vare en gynnsam förkrigskonjunktur kommit upp i en mycket hög sådan.

I de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 samt i de likalydande motionerna I: 308 och II: 472 har yrkats, att utjämningsavdraget måtte bestämmas till 40 procent. Motionärerna hava i huvudsak anført följande. I krigskonjunkturskattens karaktär ligger, alldeles oavsett alla uttalanden vid dess tillkomst, att den är försvarbar endast i den mån den drabbar sådan ökning i den reala vinsten, som kan anses hava uppkommit på grund av krigsförhållandena, alltså endast sådan ökning, som framkommer vid en jämförelse i samma penningvärde. I den promemoria, över vilken myndigheter och näringsorganisationer hade att yttra sig och som låg till grund för skattens införande, poängterades denna grundförutsättning för beskattningen

mycket starkt. Såväl departementschefen som riksdagen bekräftade sedermera uttryckligen, att de skattskyldiga hade att bedöma beskattningen från denna utgångspunkt och att de kunde räkna med att en mera väsentlig försämring av penningvärdet skulle komma att kompenseras. När utjämningsavdraget sedermera första gången infördes, skedde visserligen så till vida en avvikelse från grundprincipen, att jämförelsen mellan förkrigsinkomsten och beskattningsårets inkomst icke fullt ut baserades på samma penningvärde. Men den av skatteberedningen anförda och till grund för propositionen liggande motiveringen för denna avvikelse fasthölls dock alltjämt vid utgångspunkten, ehuru vissa då föreliggande skäl ansågos motivera en viss modifikation. Motivet var tvåfaldigt. I den mån mervinst användes till nyinvesteringar, alltså i form av lagerökning eller ökade anläggningstillgångar, tilläts en nedskrivning av dessa till förkrigspris. Och i den mån mervinsten sparades, utgick man från att medlen skulle kunna framdeles investeras eller konsumeras på basis av en efterkrigsprisnivå, som ungefärligen motsvarade förkrigstidens. Den skattskyldige ansågs på dessa vägar få den utlovade kompensationen. I nuvarande läge leder denna motivering uppenbarligen direkt till att avdraget bör fastställas till samma nivå, som gäller för det antagna efterkrigspriset. Medel, som använts till nyinvesteringar i lager eller anläggningstillgångar, få enligt propositionen icke nedskrivas lägre än till efterkrigspriset. Och i fråga om medel som sparats är genom antagandet, att efterkrigspriset icke kommer att sjunka under 140 % av förkrigsnivån, fastslaget, att dessa sparade medel icke, vare sig de komma att användas för investering eller konsumtion, ha en större köpkraft än som motsvarar efterkrigspriset. Departementschefen framförde vid utjämningsavdragets införande en delvis annan motivering än skatteberedningen, en motivering, som innebar, att hänsyn till prisstegringen vid krigskonjunkturbeskattningen vore motiverad endast i samma mån som inkomsterna inom icke krigskonjunkturbeskattade områden stigit. Även om denna motivering, på sätt förut framhållits, står i direkt strid både med beskattningens grundförutsättning att icke beskatta fiktiva vinster och med departementschefens och riksdagens tidigare direkta utfästelser, leder dock även denna motivering, tillämpad på nuvarande förhållanden, till ungefär samma resultat som nyss sagts. De stora inkomsttagargrupperna i samhället ha nämligen numera i stort sett nått en kompensation för prisstegringen, som uppgår till 40 %, alltså ungefär samma kompensation, som en tillämpning av det antagna efterkrigspriset på utjämningsavdraget skulle leda till.

Bevillningsutskottet har vid tidigare tillfällen, då fråga om höjning av utjämningsavdraget varit föremål för diskussion, såsom sin uppfattning uttalat att anledning att höja utjämningsavdraget icke förelegat. Utskottet finner desto mindre skäl föreligga att nu frångå denna uppfattning som det kan befaras, att en höjning av utjämningsavdraget i samband med slutavräkningen komme att medföra, att en skattskyldig, som successivt framtagit sina mervinster till beskattning, skulle komma i sämre läge än den, som uppskjutit beskatt-

Utskottet.

ningen av sina mervinster till slutavräkningen. Då utjämningsavdraget dessutom såsom föredragande departementschefen framhållit icke är avsett att utgöra en kompensation för penningvärdets fall utan fastmer är att anse såsom ett komplement till jämförelseinkomsten, finner sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till det i motionerna framställda yrkandet i ifrågavarande hänseende.

Beträffande *skatteskalen* har föredragande departementschefen framhållit, att det torde vara med krigskonjunkturskattens konstruktion bäst överensstämmande, att den tidigare gällande skalan tillämpades jämväl vid slutavräkningen. Departementschefen har ej heller ur rättvisesynpunkt ansett det tillfredsställande om sådana skattskyldiga, som begagnat sig av möjligheten att uppskjuta beskattningen, skulle särskilt gynnas genom en i samband med slutavräkningen vidtagen skattesänkning. Beträffande skatteberäkningen har departementschefen ansett, att anledning torde saknas att vid krigskonjunkturskattens beräkning taga hänsyn till annan ordinarie statsskatt än den del av inkomst- och förmögenhetsskatten samt den särskilda förmögenhetsskatten, som komme att erläggas på grund av 1946 års taxering. Vidare har departementschefen ansett, att vid skatteberäkningen hänsyn ej skulle tagas till den statliga inkomst- och förmögenhetsskatt samt särskilda skatt å förmögenhet, som vissa skattskyldiga jämlikt övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen den 31 december 1945 (SFS 896) kunde komma att påföras.

I de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 samt i de likalydande motionerna I: 308 och II: 472 har yrkats att progressionen måtte uteslutas och att skatten skulle utgå med en fix procentsats av 50. I sistnämnda motioner har i andra hand yrkats, att om progressionen bibehölles den högsta procentsatsen borde bestämmas till 60. I de likalydande motionerna I: 298 och II: 460 samt i de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 har yrkats, att vid skatteberäkningen hänsyn skulle tagas till de ordinarie skatter till staten, som skulle hava utgått, om icke den nya uppbördsförordningen införts. Slutligen har i de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 yrkats, att skatt, som på grund av nyssnämnda övergångsbestämmelser till uppbördsförordningen kunde komma att erläggas icke skulle debiteras å belopp motsvarande krigskonjunkturskattens grundbelopp.

I motionerna har i huvudsak anförts, att motionärerna icke finna det rimligt att skattskyldiga, som begagnat sig av möjligheterna till uppskov med beskattningen, skola, då krigskonjunkturskatt uttages på en gång i stället för fördelad på ett antal år, drabbas av en så skärpt beskattning, som komme att bliva förhållandet, om det i propositionen framlagda förslaget godkändes. Beträffande skatteberäkningen framhålla motionärerna, att om vid krigskonjunkturskattens uträkning hänsyn toges till allenast erlagda stats-skatter, skulle detta innebära att skattskyldiga, som erlade krigskonjunkturskatt, på en omväg berövades förmånen av den skattebefrielse som jämlikt övergångsbestämmelserna till den nya uppbördsförordningen komme övriga skattskyldiga till del.

Vad angår skatteskalen kan utskottet av skäl som föredragande departementschefen framfört i propositionen icke ansluta sig till de i motionerna framställda yrkandena. Motionärerna hava vidare gjort gällande, att den i propositionen föreslagna beräkningen av krigskonjunkturskatt skulle medföra, att de skattskyldiga, som erlægga krigskonjunkturskatt, skulle berövas den förmån av skattebefrielse, varom förmåles i övergångsbestämmelserna till den nya uppbördsförordningen. Utskottet kan för sin del icke dela denna uppfattning. Grunden till att vid krigskonjunkturskattens beräkning avdrag från grundbeloppet medgives för de ordinarie statsskatterna är, att det belopp, som erlägges såsom krigskonjunkturskatt, icke skall vara underkastat ytterligare skatt till staten. Enligt utskottets mening torde det därför vara uppenbart, att allenast erlagda skatter till staten böra komma i fråga såsom avdrag vid krigskonjunkturskattens beräkning. Utskottet kan därför icke ansluta sig till det i motionerna framställda yrkandet, att vid krigskonjunkturskattens beräkning avdrag skall medgivas för skatter, som icke komma att utgå. Såsom en logisk konsekvens av vad nu sagts torde emellertid följa, att krigskonjunkturskattens grundbelopp, som ingår i inkomstökning, å vilken skatt jämlikt övergångsbestämmelserna till den nya uppbördsförordningen skall uttagas, icke skall beskattas till både krigskonjunkturskatt och ordinarie skatt till staten. Eftersom taxeringen till krigskonjunkturskatt i regel skall vara avslutad senast den 30 juni 1947 och skatt jämlikt övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen är avsedd att påföras av prövningsnämnd i samband med 1947 års inkomsttaxering, torde det icke bli möjligt att vid krigskonjunkturskattens beräkning taga hänsyn till den skatt, som skall utgå enligt nämnda övergångsbestämmelser. Man skulle därför bli nödsakad att restituera krigskonjunkturskatt i de fall skattskyldig på grund av bestämmelserna i punkterna 3 och 4 övergångsbestämmelserna påföres skatt. Lämpligare vore emellertid enligt utskottets mening om skatt enligt övergångsbestämmelserna icke uttoges å inkomstökning motsvarande krigskonjunkturskattens grundbelopp. Utskottet anser därför, att en bestämmelse av denna innebörd bör intagas i övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen. I de fall åter skattskyldig enligt beslut av den centrala krigskonjunkturskattenämnden erhållit uppskov med taxeringen till krigskonjunkturskatt torde vid krigskonjunkturskattens beräkning hänsyn kunna tagas till skatt, som kan hava påförts på grund av övergångsbestämmelserna, och beräkningen kan sålunda ske enligt vanliga regler.

Beträffande *restitutionsförfarandet i samband med slutavräkningen* har i propositionen föreslagits att restitution av krigskonjunkturskatt skall kunna medgivas endast i fall provisorisk påföring av sådan skatt ägt rum. Har skatt påförts provisoriskt för anskaffning av ersättningslager, för framtida prisfall eller för kostnadsutjämning, skall restitution ske, om den omständighet å vilken den provisoriska påföringen grundats inträffat före beskattningens årets utgång. Provisoriskt påförd skatt för framtida värdeminskning, för framtida anskaffning av ersättningsstonnage och för framtida nyanskaff-

ning av fartyg skall enligt propositionen restitueras, om den omständighet varå den provisoriska påföringen grundas inträffat före den 1 april 1947. Däremot har föredragande departementschefen ansett sig icke kunna föreslå restitution i fall då provisorisk påföring icke ägt rum. Departementschefen har därvid bl. a. framhållit, att även om teoretiska skäl kunde anföras till stöd för en dylik anordning det likväl icke varit avsett att restitution skulle äga rum i andra fall, än då krigskonjunkturskatt påförts provisoriskt. De skattskyldiga torde sålunda icke själva vid tidigare skattebetalningar hava räknat med att de erlagda beloppen skulle restitueras. Därtill komme att ett restitutionsförfarande i fall då provisorisk påföring icke ägt rum skulle ställa beskattningsmyndigheterna inför omfattande och svårbemästrade uppgifter.

I de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 samt i de likalydande motionerna I: 307 och II: 473 ävensom i de likalydande motionerna I: 308 och II: 472 hava yrkanden framställt att restitution i anledning av inkomstminskning borde medgivas jämväl av krigskonjunkturskatt, som icke blivit provisoriskt påförd. I motionerna I: 306 och II: 470 samt i motionerna I: 307 och II: 473 har därjämte yrkats att all skatt, som påförts provisoriskt, borde få restitueras då inkomstminskning föreläge, även om det villkor, som uppställt för att restitution skulle kunna erhållas, icke uppfyllts. I motionerna har i huvudsak anförts följande. Enligt motionärernas uppfattning strider förslaget i propositionen mot huvudregeln i 1 §, att krigskonjunkturskatt skall utgå för sådan inkomstökning, som uppkommit under tiden den 1 september 1939—den 31 december 1945 och som kan antagas hava berott på förhållanden föranledda av under nämnda tid pågående krig eller dessförrinnan rådande eller därav föranledd krigskonjunktur. Endast den verkliga nettomerinkomst, som uppkommit under hela sagda period och som föranletts av nyssberörda förhållanden, bör drabbas av krigskonjunkturskatt. Därest vid avräkningen ej tages hänsyn till såväl provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt som icke provisoriskt påförd skatt, kan detta medföra, att vissa skattskyldiga drabbas av en hårdare beskattning än andra. Särskilt måste befaras, att så blir fallet för de mindre och medelstora rörelseidkarna, för vilka de invecklade och svårbegripliga bestämmelserna lagt hinder i vägen för ett utnyttjande av författningens möjligheter. Såsom skäl för sin ståndpunkt att ej medgiva restitution av icke provisoriskt påförd skatt har departementschefen anført, att restitutionsförfarandet i dylikt fall skulle ställa beskattningsmyndigheterna inför omfattande och svårbemästrade uppgifter. Då ett flertal länsstyrelser förordat kommitténs förslag i denna del, kan man utgå ifrån att dessa myndigheter ansett svårigheterna i anledning av kommitténs förslag icke vara större än att myndigheterna kunde gå i land med denna uppgift. Restitution i anledning av inkomstminskning borde sålunda enligt motionärernas mening medgivas jämväl av krigskonjunkturskatt, som icke blivit provisoriskt påförd. Uppenbart vore, att en skattskyldig icke borde komma i sämre läge av den anledningen, att viss del av skatten blivit provisoriskt påförd för exempelvis framtida nedskrivning av er-

sättningslager, men återanskaffning av lagret icke kunnat ske. Jämväl en sådan omarbetning av bestämmelserna rörande restitution syntes således böra vidtagas, att även restitution av all provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt kunde ske i anledning av inkomstminskning.

Enligt utskottets förmenande torde det hava varit en i vida kretsar spridd uppfattning, att vid slutavräkningen möjlighet skulle givas till restitution av krigskonjunkturskatt även i sådana fall då skatten icke påförts provisoriskt. Utskottet anser för sin del jämväl, att starka materiella skäl tala för införande av ett dylikt restitutionsförfarande. Visserligen finnes det anledning att antaga, att ett sådant förfarande kommer att medföra ett icke oväsentligt merarbete för taxeringsmyndigheterna. Då emellertid uträkningen av det belopp, för vilket restitution skall erhållas, i princip torde böra ske efter enahanda metod, som användes i de fall avdrag för inkomstminskning medgives, synes det utskottet som om detta merarbete icke behövde bliva av sådan betydelse, att denna omständighet bör vara utslagsgivande. Utskottet anser dock, att restitution bör göras beroende av framställning från skattskyldig.

Utskottet.

Utskottet finner sig alltså böra tillstyrka bifall till de i motionerna framförda yrkandena om rätt till restitution jämväl av skatt, som icke påförts provisoriskt. Dessa yrkanden överensstämmer också med det förslag i ämnet, som framlagts av 1944 års allmänna skattekommitté, och utskottet förordar för den skull att ifrågakarande restitutionsförfarande i princip anordnas i enlighet med kommitténs förslag. Såsom kommittén framhållit avser slutavräkningen i huvudsak att klarlägga i vad mån skattskyldig rörelseidkares inkomster påverkats av krigskonjunkturen. Såsom en konsekvens härav finner utskottet i likhet med kommittén att restitutionsförfarandet bör begränsas till att avse endast denna grupp skattskyldiga. Genom den nu föreslagna anordningen tillgodoses även det i vissa motioner framställda yrkandet om att restitution av provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt skulle vid inkomstminskning kunna äga rum oavsett det ändamål för vilket den provisoriska påföringen skett.

Om skattskyldig inköper fartyg efter beskattningsårets utgång, föreligger möjlighet för den skattskyldige att dels erhålla avdrag för överpris å fartyget vid taxeringen, dels ock restitution av skatt. För att förhindra att dylikt dubbelavdrag medgives föreslår utskottet att restitution icke skall kunna ske om avdrag för överpris å fartyg tillgodonjutits vid taxeringen till krigskonjunkturskatt för år 1946.

Slutligen måste på grund av den föreslagna utvidgningen av restitutionsförfarandet enligt utskottets mening viss ändring göras beträffande reglerna om eftertaxering.

Beträffande *taxeringsförfarandet* föreslås i propositionen att för sådana skattskyldiga, vilkas räkenskapsår utgår den 31 december 1945 eller senare, dock före den 1 mars 1946, taxeringen skall vara avslutad senast den 30 juni 1947.

Departementschefen har i anslutning härtill anfört att beträffande flertalet skattskyldiga skulle vid avräkningen hänsyn icke tagas till förhållanden, som inträffa efter den 31 december 1945, utom då fråga är om prisfall å den 31 december 1945 befintliga tillgångar. Eftersom den föreslagna tidpunkten för taxeringens avslutande infölle ett och ett halvt år efter sistnämnda dag, har departementschefen ansett tillräcklig hänsyn hava tagits till möjligheten av prisfall å dylika tillgångar. Departementschefen har emellertid även uttalat, att en viss tvekan kunde råda, huruvida den i propositionen föreslagna tidsfristen för taxeringens avslutande den 30 juni 1947 vore till fyllest för de rederier, vilka under kriget förlorat fartyg utan att hava kunnat anskaffa ersättning för desamma. Då förslaget innebure att dessa skattskyldiga skulle kunna erhålla avdrag för överpris å sådana kontrakt å fartygsköp, som slutits före den 1 april 1947, syntes emellertid enligt departementschefens uppfattning tillräcklig anledning icke föreligga att beträffande de ifrågavarande rederierna utsträcka tiden för avräkningens avslutande längre än nyss sagts.

I de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 framhålles, att de svenska rederierna under kriget förlorat en mycket stor del av sin förkrigsflotta. På grund av den långa tid, varven krävde för leverans av nybeställda fartyg — de svenska varven vore i regel sysselsatta med nybeställningar till år 1949 eller 1950 — kunde rederierna för närvarande ej erhålla nytt ersättningstonnage. Den omständigheten, att anskaffningskostnaderna för nya fartyg avsevärt stigit, hade medfört att vissa rederier, särskilt tramprederierna, vilka ej haft tillgång till erforderliga medel, ej kunnat anskaffa ersättningstonnage. Från utlandet eller svenska linjerederier saknade tramprederierna, i motsats till vad tidigare varit brukligt, möjlighet att inköpa tonnage. Man måste räkna med att priserna för nybyggnad av tramptonnage ett flertal år bleve så höga, att detta gjorde det omöjligt för rederierna att inom den i propositionen föreslagna tiden beställa nya fartyg. Enligt motionärernas mening vore det därför nödvändigt att rederierna medgäves rätt att begära uppskov med slutavräkningen under en tid av ytterligare tre år från den 1 april 1947. Den centrala krigskonjunkturskattenämnden borde erhålla bemyndigande att bevilja sådant uppskov.

I de likalydande motionerna I: 307 och II: 473 samt i de likalydande motionerna I: 308 och II: 472 ha framförts liknande synpunkter angående behovet för tramprederier att erhålla möjlighet till uppskov med krigskonjunkturskattens avveckling. I sistnämnda motioner har såsom ett ytterligare skäl för att rederier borde beredas möjlighet att erhålla uppskov med taxeringsförfarandet framhållits följande. Enligt punkt 4 k) första stycket av anvisningarna till 4 § förutsattes att de eftersatta reparationerna utförts under beskattningsåret. På grund av den stora anhopningen av arbete vid varven hade ett flertal rederier ännu ej kunnat få reparationsarbetena utförda. Vid detta förhållande och för att dessa skattskyldiga ej skulle försättas i ett sämre läge än de, som redan lyckats få sina arbeten verkställda, borde möjlighet beredas nämnda skattskyldiga att erhålla uppskov under viss tid med slutavräkningen.

Liknande synpunkter hava framförts i en av Sveriges redareförening ingiven skrift.

Såsom i motionerna framhållits hava priserna å nytt tonnage hittills varit så höga att särskilt mindre rederier ej torde kunna hava anskaffat ersättningstonnage. Då någon prissänkning å nybeställt tonnage före den 1 april 1947 ej synes vara att förvänta samt för närvarande möjlighet att inköpa äldre utländskt tonnage ej heller föreligger, har det synts utskottet angeläget att ifrågasvarande skattskyldiga beredas möjlighet att få avräkningsförfarandet uppskjutet. Utskottet delar därför den uppfattningen att möjlighet bör beredas rederierna att begära uppskov med taxeringen. Ett ytterligare skäl för uppskov med krigskonjunkturskattens avveckling för rederier är de med hänsyn till varvens arbetsbelastning begränsade möjligheterna att få under kriget eftersatta reparationer å fartyg utförda. Visserligen uppställles icke — som i motionerna anförts — i propositionen såsom villkor för avdragsrätt för värdeminskning på grund av under kriget eftersatta reparationer, att reparationerna utförts under beskattningsåret, men det synes för beräkningen av ifrågasvarande värdeminskning i många fall vara nödvändigt, att fartyg intages i docka. Detta torde på grund av förut angivna skäl ofta icke kunna ske före den tidpunkt, då enligt propositionen taxeringen skall vara avslutad.

Utskottet.

I punkt 4 e) av anvisningarna till 4 § ha i propositionen föreslagits skola införas *speciella bestämmelser angående värdesättning av tillgångar i vissa fall*. Enligt berörda bestämmelser skulle nämligen de angående värdesättning av lagertillgångar angivna reglerna icke äga tillämpning beträffande kostnader, vilka nedlagts å av annan beställt fartyg eller å byggnad, som uppföres på entreprenad. I sådana fall skulle fartyget eller byggnaden vid inkomststoppsskattningen icke få upptagas till lägre värde än som motsvarade de verkliga kostnader, vilka vid beskattningsårets utgång nedlagts å fartyget eller byggnaden. Detsamma skulle äga motsvarande tillämpning i de fall skattskyldig bedreve verksamhet, som till väsentlig del bestode i tillverkning på beställning av maskiner, transportmedel, krigsmateriel eller andra verkstadsprodukter under förutsättning att den skattskyldige erhållit förskottsbetalning i anledning av beställningen.

I de likalydande motionerna I: 306 och II: 470 samt i de likalydande motionerna I: 309 och II: 471 hava framställts yrkanden om att ifrågasvarande bestämmelser helt skulle utgå eller att i varje fall desamma måtte begränsas till att gälla allenast varven och beträffande dessa skattskyldiga tillämpas endast i fråga om lagerökning i förhållande till förkrigs slagret.

I motionerna har i huvudsak anförts följande.

Den ifrågasvarande särbestämelsen bör, därest den skulle införas i författningen, allenast bliva tillämplig å lagerökning sedan krigsutbrottet, så att icke den för lagervärderingen grundläggande principen, att en varukvantitet motsvarande förkrigs slagret alltid finge nedskrivas till 1938 års värden och

det för lagerhållningen erforderliga realkapitalet sålunda skyddades mot konfiskatorisk beskattning, sattes ur kraft. Om nedskrivningen av förkrigs-lagerkvantiteten begränsas till bibehållande av det belopp, vartill den dolda förkrigsreserven uppginge, gick man med hänsyn till den inträffade penning-värdeförsämringen så långt, att företaget icke ens finge behålla denna re-serv med oförminskat realvärde. Skulle bestämmelsen komma att gälla jäm-väl lagertillgångar, som inginge i förkrigslagerkvantiteten, skulle den tyd-ligen framstå såsom en uppenbar inadvartens i författningen. Detta torde fullt klart framgå bland annat av det förhållandet, att i de fall, då den skatt-skyldige erhållit starkast tänkbara prisfallsskydd i det staten garanterat visst försäljningspris, denne jämlikt punkt 4 b) fjärde stycket av anvisningarna till 4 § likväl bibehålles vid rätten att nedskryva förkrigs-lagret till 1938 års värden. Skulle detta icke medgivas, bleve ju den skattskyldige berövad det för erforderlig lagerhållning behövliga kapitalet. Men varven och de övriga beställningsindustrierna skulle ju lika mycket som andra företagare berövas detta kapital, om de i motsats till andra rörelseidkare icke skulle medgivas nedskrivningsrätt till den del förkrigs-lagerkvantiteten omfattade produkter under arbete. Det är för övrigt ingalunda säkert, att leverantören till en specialtillverkad produkt genom beställningen undginge förluster i samband med prisfall och konjunktur-nedgång. Vad till en början anginge varvsin-dustrien representerade varvens kunder, rederierna, väl den näringsgren, som vore mest konjunkturkänslig. Efter förra världskriget föllo fartygspriserna som bekant utomordentligt starkt, i vissa fall till priser, som lågo under 25 % av dem, som gällt under kriget. Beträffande de risker, som varven löpte med sina beställningar å fartyg, framhålles, att byggandet av ett far-tyg vore en mycket omfattande samt i och för sig riskfylld arbetsuppgift, beträffande vilken det i allmänhet vore svårt att på förhand uppställa en exakt beräkning. En teknisk felkalkyl torde icke inom någon annan in-dustrigren kunna medföra så stora bakslag som för varvsindustrien, där ob-jekten voro stora och relativt få. Man insåge lätt betydelsen av det sagda, då kanske hela årsproduktionen vid ett varv endast uppginge till tre eller fyra fartygsenheter. Ett bakslag å ett av dessa fartyg kunde erfarenhetsmässigt helt eliminera vinsten å de övriga. Vidare framhålles, att den största delen av varvens nuvarande fartygsorder vore placerad i Norge. För dessa beställ-ningar lämnade varven 50 % kredit, att amorteras under 5 år efter leve-ransen. En del av förskotts-betalningen erlades ej heller i fri valuta utan genom överföring av norska pundtillgodohavanden i England. Denna va-luta kunde varven icke använda för annat än inköp i huvudsak i England av material för norska fartygsbeställningar och reparationer. Då varven så-lunda endast till en mindre del finansierade sina arbeten med förskott från kunderna, vilade departementschefens särregel för varven på en felaktig för-utsättning, nämligen den att kostnader, som nedlagts å beställt fartyg, skulle »i regel motsvaras av beställarens förskotts-betalningar». Så vore emellertid icke förhållandet annat än i undantagsfall, vartill komme att förskottering-arna måste ses mot bakgrunden av den betydande kreditgivningen.

Vad härefter angår den ifrågavarande undantagsbestämmelsens tillämpning å byggnad, som uppföres på entreprenad, gällde liknande allmänna synpunk-

ter som ovan anförts angående varvsindustrien. Även beträffande sådana skattskyldiga, vilkas verksamhet till väsentlig del bestode i tillverkning på beställning av maskiner, transportmedel, krigsmateriel eller andra verkstadsprodukter, gällde, att leverantörens risk ingalunda försvunne därigenom att leveranskontrakt uppgjorts och förskott erhållits. Särskilt inom industrier, som arbetade på den utländska marknaden, uppstode icke sällan betydande förluster å dylika beställningar. Att återropa emottaget förskott såsom grund för tillämpning av en skatteskräpande bestämmelse förefölle i och för sig föga rimligt. Huruvida förskottssystemet tillämpades eller annan metod för verksamhetens finansiering komme till användning vore beroende av många skiftande omständigheter, vilka kunde betecknas såsom rena tillfälligheter. Anledningen att förskott uppburits torde sålunda ofta vara att söka däri, att om beställaren vore statlig eller kommunal myndighet, denna önskade använda visst anslag under det år, för vilket det beviljats, att företaget hellre uppgåve sina passivposter såsom leverantörsskulder än andra skulder och, måhända oftast, kunde ingen annan anledning till förskottsbetalningen spåras, än att det allmänt inom den ifrågavarande verksamhetsgrenen praktiserades att beställaren erlade förskott.

De i motionerna framförda synpunkterna understrykas ytterligare i en av Sveriges varvsindustriförening ingiven skrift.

Utskottet kan för sin del icke biträda de i motionerna framställda yrkandena. Grunden för att bestämmelserna om rätt till nedskrivning å tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse i förordningarna om krigskonjunkturskatt ha utformats så att en kvantitet av lagret motsvarande förkrigslagret fått nedskrivas till förkrigsbokföringspris är att man velat förhindra beskattning av fiktiva vinster. En prisstegring å ifrågavarande lagerkvantitet på grund av penningvärdets fall innebär nämligen icke någon verklig vinst för den skattskyldige. Detta resonemang gäller emellertid endast i de fall lagerhållningen finansieras med eget kapital. I den mån lagerhållningen finansierats med främmande kapital uppväges varornas fiktiva värdestegring av det främmande kapitalets minskade realvärde. Visserligen finansieras företag i allmänhet i större eller mindre utsträckning med främmande kapital, men det egna kapitalet synes dock i första hand stå risken vid inträffande prisfall.

Utskottet.

Ett annat förhållande föreligger däremot regelmässigt beträffande varv och andra företag, där förskottsbetalning erhålles, i vilka fall identitet mellan förskottsbetalningen och det utförda arbetet föreligger. I dessa fall stå såsom föredragande departementschefen framhållit ifrågavarande företag icke själva prisfallsrisken, eftersom de arbeta med främmande kapital.

Det har emellertid upplysts att varven under år 1945 iklätt sig betydande risker genom att bevilja stora krediter å kommande fartygsleveranser till framför allt utländska rederier. Ehuru arbeten på ifrågavarande beställningar icke påbörjats före utgången av år 1945 hava varven dock genom att teckna ifrågavarande kontrakt iklätt sig betydande förlustrisker. Med hänsyn till svårigheten att överblicka dessa finner utskottet skäligt att, i den mån ett varv kan visa att anledning till uppskov föreligger, slutavräkningen bör kun-

na uppskjutas till senast den 30 juni 1950. Med ett dylikt uppskovsförfarande vinnes även att om i något fall förskottsbetalning avseende vid beskattningsårets utgång under byggnad varande fartyg erlagts i sådan form att vid den tidpunkt då taxeringen i normala fall skall vara avslutad tvekan kan råda om den erhållna valutans värde, större möjlighet vinnes för ett riktigt bedömande härav.

Enligt utskottets förmenande bör den i punkt 4 e) av anvisningarna till 4 § givna värderingsregeln avse allenast kostnader för material och arbetslöner, som nedlagts å tillgångar, som avses i nämnda anvisningspunkt. I konsekvens härmed torde vid beräkning av förlust på kontrakt och växlar hänsyn böra tagas endast till sådan förlust, som uppstår därigenom att den skattskyldige icke erhållit eller kommer att erhålla betalning för de kostnader för material och arbetslöner, som av den skattskyldige nedlagts å beställt fartyg.

Såsom ovan nämnts anser utskottet sålunda med hänsyn till den särställning rederier och varv intaga att den i propositionen föreslagna tidsfristen för taxeringens avslutande är för kort för rederier och varv samt att dessa skattskyldiga böra medgivnas möjlighet att erhålla uppskov med slutavräkningen, dock icke längre än till den 30 juni 1950. För att icke andra skattskyldiga än de, som äro i verkligt behov därav, skola erhålla sådant uppskov bör ankomma på den centrala krigskonjunkturskattenämnden att efter framställning av skattskyldig pröva huruvida skäl för uppskov föreligger eller icke. Framställning om uppskov, som nu sagts, bör vara ingiven till länsstyrelsen i det län, där den skattskyldige taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, senast den 31 december 1946.

Den varv medgivna rätten till avdrag för förluster, som konstaterats efter den 31 december 1945, inträder oberoende av huruvida motsvarande nedskrivning skett i räkenskaperna för det beskattningsår, för vilket taxering äger rum år 1946.

Om skattskyldig erhåller uppskov med taxeringens avslutande, synes detta böra medföra att rätt till överprisavdrag, varom förmåles i 4 punkten j) andra och tredje styckena av anvisningarna till 4 §, skall vara beroende av att tillgång, som där sägs, anskaffas senast tre månader före den dag, då taxeringen enligt den centrala krigskonjunkturskattenämndens beslut senast skall vara verkställd.

I propositionen har föreslagits, att *kooperativ förening, som under beskattningsåret av vinsten å sin kooperativa verksamhet lämnat pristillägg eller annan utdelning* i förhållande till av föreningen gjorda köp och som vid pristilläggets eller utdelningens beräkning tillämpat andra grunder än under närmast föregående år, då sådan utdelning förekommit, skall erhålla avdrag allenast med belopp motsvarande det vartill utdelningen skulle hava uppgått, om de senast tillämpade grunderna kommit till användning. Föredragande departementschefen har ansett en dylik bestämmelse erforderlig på den grund att inkomstökning hänförlig till jordbruk eller skogsbruk föreslagits icke skola beskattas vid taxeringen till krigskonjunkturskatt för år 1946. I stor utsträckning lär nämligen hava förekommit, att t. ex. skogs-

ägareföreningar under de år krigskonjunkturskatt utgått å merinkomst av jordbruk och skogsbruk använt vinstmedel till nedskrivning av lager i stället för att lämna pristillägg eller annan utdelning. Om en sådan förening under år 1945 uppskrivit lagret och lämnat pristillägg eller liknande utdelning, som enligt de föreslagna bestämmelserna icke utgjorde skattepliktig inkomst för mottagaren, skulle ifrågakvarande vinstmedel helt undgå krigskonjunkturskatt.

I de likalydande motionerna I: 298 och II: 460 har yrkats att bestämmelsen borde utgå eller i varje fall modifieras. I motionerna har i huvudsak anförts följande. En sådan bestämmelse kommer under alla förhållanden att medföra betydande orättvisa, då avdragsgiltigheten för efterlikvider blir beroende av den utdelningspolitik varje förening bedrivit. Framför allt kommer det att verka olyckligt, att grunderna för utdelningsbeloppets beräkning fastlåsts vid de grunder, som senast kommit till användning. Det har nämligen förekommit fall då de kooperativa producentföreningarna under åren 1940—1943 givit stora utdelningar, medan de under år 1944 blott givit låga utdelningar. I dylika fall skulle avdragsgiltigheten närmast bliva slumpartad, beroende på den utdelningspolitik, som bedrivits. Många föreningar ha för år 1944 inte velat göra någon större utdelning, därför att kriget väntades ta slut och man ansåg sig ha anledning dröja med utdelningar, tills man kunde konstatera, huruvida under de labila krigsåren erhållna vinster verkligen kunde behållas sedan de påfrestningar kommit som kunde beräknas inställa sig efter krigets upphörande. Enligt motionärernas förmenande tala starka skäl för att den i propositionen föreslagna krigskonjunkturbeskattningen av kooperativa föreningars utdelningar och efterlikvider av riksdagen avslås, och i första hand föreslås att så sker. Om denna krigskonjunkturskatt skulle utgå, borde det avdragsgilla utdelningsbeloppet få beräknas efter de grunder, som tillämpats under det krigsår, då pristillägget varit högst per enhet, dock lägst skäligen förräntning å insatskapital och företag arvinst jämte ersättning för personlig arbetsinsats och företagsformens förbilligade omkostnader. En annan lösning vore, att grunderna för beräkning av hur stor del av utdelningen, som skall krigskonjunkturbeskattas, ändras sålunda, att därest de senast tillämpade grunderna (för år 1944) medförde ett lägre pristillägg per enhet än genomsnittliga pristillägget under de gångna krigsåren, avdrag medgaves med belopp motsvarande det, vartill utdelningen skulle uppgått, om de genomsnittligt tillämpade grunderna kommit till användning, sedan medlemmarna tillerkänts skäligen förräntning och företag arvinst jämte ersättning för personlig arbetsinsats och företagsformens förbilligade omkostnader.

Den föreslagna bestämmelsen är en direkt följd av att merinkomster hänförliga till jordbruk och skogsbruk icke skola beskattas vid taxeringen till krigskonjunkturskatt år 1946. Vid sådant förhållande anser sig utskottet icke kunna biträda det i motionerna framställda yrkandet att bestämmelsen bör utgå. Däremot finner utskottet på de av motionärerna anförda skälen en uppmjukning av bestämmelsen böra ske. Utskottet anser sålunda, att av

Utskottet.

pristillägget eller utdelningen alternativt bör kunna fritagas från beskattning ett belopp motsvarande medeltalet av utdelningarna under beskattningsåren 1940—1944. Med hänsyn till att utdelningen från skogsägareföreningar, vilka torde vara de skattskyldiga, som närmast komma att beröras av ifrågavarande bestämmelse, under beskattningsåren 1940—1944 i medeltal torde ha uppgått till tre procent av från delägarna gjorda inköp, synés det belopp, som i varje fall bör fritagas från beskattning böra bestämmas till lägst tre procent av föreningens under beskattningsåret från delägarna gjorda inköp.

Beträffande *detaljerna i förslaget till förordning om krigskonjunkturskatt* får utskottet anföra följande.

I 11 § 2 mom. har införts en ändring enligt vilken rederi, som under kriget förlorat fartyg och som erhållit provisorisk påföring av skatt, skall kunna erhålla restitution, om ersättningstonnage anskaffats senast tre månader före den dag, då enligt beslut av den centrala krigskonjunkturskattenämnden taxeringen skall vara avslutad. Detta sammanhänger med utskottets förslag om utsträckning av den tid inom vilken taxeringen för rederier skall vara verkställd.

Vidare har i 11 § 3 mom. införts en bestämmelse för förhindrande av att överprisavdrag utnyttjas såväl vid beräkningen av merinkomst vid taxeringen till krigskonjunkturskatt som för erhållande av restitution av krigskonjunkturskatt.

Slutligen ha i 11 § 5 mom. tillkommit bestämmelser i syfte att reglera restitutionsförfarandet i andra fall än då skatt påförts provisoriskt. Beträffande den inbördes ordning, i vilken restitution skall ske i de fall skattskyldig taxerats till krigskonjunkturskatt flera år, har utskottet ansett den ordning, som gäller vid restitution av provisoriskt påford skatt, jämväl böra gälla i nu ifrågavarande fall.

I 12 § har gjorts en ändring med karaktär av följdändring till de föreslagna bestämmelserna i 11 § 5 mom. Utskottet har nämligen icke ansett skäligt att ränta skall utgå å restituerad skatt, som icke påförts provisoriskt.

En redaktionell ändring har företagits i 17 §.

Enligt motiveringen i propositionen till 19 § har förutsatts att taxeringsintendent skall äga framställa yrkande om taxering till krigskonjunkturskatt jämväl efter utgången av taxeringsåret. Med hänsyn till den utformning, som givits 19 § i förslaget samt med hänsyn till bestämmelsen i 15 § första stycket, synes emellertid kunna uppstå viss oklarhet beträffande taxeringsintendents befogenhet i detta hänseende. Sådan befogenhet bör för att vinna överensstämmelse med taxeringsförordningen även tillkomma medlem av prövningsnämnd. Utskottet har därför infört ett tillägg av förtydligande karaktär i 19 § 2 mom.

Övriga ändringar i denna paragraf äro betingade av utskottets förslag om utsträckning av den tid inom vilken taxeringen skall vara avslutad vad beträffar rederier och varv.

Sisnämnda omständigheter ha också föranlett det av utskottet föreslagna tillägget till 21 §.

Den i 11 § 5 mom. föreslagna bestämmelsen om restitution av krigskonjunkturskatt, som icke påförts provisoriskt, har föranlett ett tillägg till bestämmelserna om eftertaxering i 26 §. Då utskottet vidare beträffande vissa skattskyldiga föreslagit rätt till uppskov med taxeringen, måste enligt utskottets mening den tid inom vilken eftertaxering senast skall vara verkställd i motsvarande mån utsträckas såvitt angår skattskyldig som erhållit dylikt uppskov. Med anledning härav har ändring företagits i 26 §.

Beträffande anvisningarna till 4 § må anföras följande.

I propositionen har i punkt 4 e) föreslagits särskilda värderingsregler beträffande kostnader nedlagda å av annan beställt fartyg m. m. Då viss tveksamhet kan råda angående vilka kostnader, som avses i nämnda författningsrum, finner utskottet det angeläget att i lagtexten införas normerande bestämmelser härom. Av motiveringen till författningsrummet anser sig utskottet kunna draga den slutsatsen, att med nedlagda kostnader skall förstås direkta kostnader för arbetslöner och material i den mån de belöpa å tillgångar inbyggda i fartyget eller byggnaden. Detta torde även ur praktiska synpunkter vara den lämpligaste utvägen. Utskottet anser därför att lagtexten bör förtydligas i enlighet härmed.

Vid beräkning av minskning av dold förkrigsreserv skall värdet av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse beräknas enligt bestämmelserna i förordningen. Utskottet anser, att vid beräkningen av återvinning av dold reserv återvinningen skall beräknas med utgångspunkt från ett efter samma grundsatser beräknat värde å ifrågavarande tillgångar vid beskattningsårets utgång. Utskottet har därför gjort ett tillägg till punkt 4 h).

I punkt 4 j) ha företagits flera ändringar. I andra och tredje styckena ha sålunda införts ändringar betingade av den föreslagna utsträckta tiden för taxeringens avslutande vad angår rederier.

Utskottet har uppmärksammat, att den i förordningen intagna bestämmelsen om rederiers rätt till överprisavdrag å fartyg, som inköpts efter beskattningsårets utgång men före den 1 april 1947 eller i förekommande fall före den 1 april 1950, kan leda till materiellt oriktigt resultat. Det kan nämligen enligt utskottets uppfattning icke anses tillfredsställande att skattskyldig, som säljer fartyg efter beskattningsårets utgång med vinst, som icke är krigskonjunkturskattepliktig, skall vara berättigad att vid taxeringen till krigskonjunkturskatt utan inskränkning erhålla överprisavdrag för fartyg, som inköpes som ersättning för det försålda. Utskottet finner därför att i dylikt fall vid taxeringen till krigskonjunkturskatt hänsyn bör tagas till den efter beskattningsårets utgång uppkomna vinsten i så måtto, att överprisavdrag medgives allenast med belopp överstigande den vid fartygsförsäljningen erhållna vinsten. Utskottet föreslår, att bestämmelser i detta hänseende införas som ett fjärde stycke i punkt 4 j).

Övriga ändringar i punkt 4 j) äro av huvudsakligen redaktionell karaktär.

Då utskottet föreslagit att restitution skall ske jämväl av icke provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt, har utskottet förutsatt, att restitution skall medgivas endast i de fall inkomstminskning beroende av förhållanden, som omförmälas i 1 §, föreligga. Restitution skall sålunda medgivas under samma förutsättningar, som gälla beträffande avdrag för inkomstminskningar under

tidigare beskattningsår. Med denna utgångspunkt finner utskottet även befo- gat, att jämförelseinkomsten i dessa fall bestämmas enligt samma grunder, som gälla då fråga är om avdrag för inkomstminskning.

Då fråga är om värdesättning av tillgångar, som omförmälas i punkt 4 e), skola tillgångarna alltid värdesättas till den verkliga kostnaden oavsett om- fattningen av de nedlagda kostnaderna vid beskattningsårets utgång i jäm- förelse med de nedlagda kostnaderna vid sista förkrigsinkomstårets utgång. Detta synes icke hava iakttagits vid utformningen av den i propositionen föreslagna bestämmelsen i punkt 12 a) fjärde stycket, varför utskottet fin- ner, att författningsrummet bör kompletteras i detta hänseende.

Beträffande de i punkt 16 av anvisningarna till 4 § föreslagna reglerna om beräkning av merinkomst i de fall skattskyldigs räakenskapsår utgått efter den 31 december 1945 men före den 1 mars 1946, får utskottet anföra föl- jande. I propositionen har såsom huvudregel föreslagits att, i de fall skatt- skyldigs lager vid beskattningsårets utgång överstiger förkrigslagret, 140 pro- cent av lagerökningen räknat i förkrigspris skall upptagas som vinst för be- skattningsåret och alltså icke såsom vinsten i övrigt proportioneras på tid före och efter den 31 december 1945. Ett dylikt förfaringsätt ger emellertid felaktigt resultat i de fall den skattskyldige icke nedbringat sin vinst genom att nedskryva lagret. Vidare lämnar den i propositionen föreslagna utform- ningen av anvisningspunkten möjlighet för skattskyldig att genom uppskriv- ning av lagret i förhållande till de värderingsgrunder, som tillämpats näst fö- regående beskattningsår, erhålla obehörig skattelättnad, i det att genom en dylik åtgärd vinst, som rätteligen i sin helhet skulle krigskonjunkturbeskat- tas, kommer att fördelas på tid före och efter den 31 december 1945. Slutli- gen bör enligt utskottets mening vinst, som framkommit genom att ned- skrivning å kontraherade men icke levererade tillgångar avsedda för om- sättning och förbrukning i rörelse icke medgivits i sin helhet, hänföras till tiden före den 31 december 1945. Utskottet har företagit ändringar i anvis- ningspunkten i enlighet med vad nu anförts.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 210 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas ävensom i anledning av de likalydande motionerna I: 298 av herr Mannerskantz m. fl. och II: 460 av herr Hægglblom m. fl., de likalydande motionerna I: 306 av herr Nordenson m. fl. och II: 470 av herr Wiberg m. fl., de likalydande motionerna I: 307 av herr Carl Eric Ericsson m. fl. och II: 473 av herr Hagberg i Malmö m. fl. samt de li- kalydande motionerna I: 308 av herr Elon Andersson m. fl. och II: 472 av herrar Ohlin och Kristensson, antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

F ö r s l a g

till

förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946.

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelse.

1 §.

För inkomstökning, som uppkommit under tiden den 1 september 1939—den 31 december 1945 och kan antagas hava berott på förhållanden föranledda av under nämnda tid pågående krig eller dessförinnan rådande eller därav föranledd krigskonjunktur, skall i den omfattning och på det sätt nedan stadgas för år 1946 erläggas krigskonjunkturskatt till staten.

Skattepliktig inkomstökning och skattskyldighet.

2 §.

1 mom. Skattepliktig enligt denna förordning är under tiden den 1 september 1939—den 31 december 1945 uppkommen inkomstökning hänförlig till

- a) inkomst av rörelse;
 - b) inkomst av annan fastighet;
 - c) inkomst i form av tantiem, provision, gratifikation eller likartad inkomst av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet, därest inkomsten utgått från rörelse, jordbruk eller skogsbruk, samt inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet såsom uppfinnare eller av tillfälligt uppdrag ävensom annan jämförlig inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet; samt
 - d) inkomst av icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom;
- allt under förutsättning att inkomsten är skattepliktig enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller är av beskaffenhet som i nästa stycke sägs.

I inkomst av rörelse inräknas vid tillämpning av denna förordning intäkt genom avyttring av sådana för stadigvarande bruk i rörelsen avsedda maskiner eller andra inventarier, som icke vid beräkning av värdeminskningsavdrag enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt hänföras till byggnad, så ock ersättning på grund av försäkring av dylika tillgångar, även om intäkten eller ersättningen ej är skattepliktig enligt nämnda förordning eller intäkten enligt densamma hänföres till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 mom. Skattskyldig enligt denna förordning är envar fysisk eller juridisk person, vilken åtnjutit inkomstökning som avses i 1 mom., därest enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt den fysiska eller juridiska personen vid 1946 års taxering är skattskyldig för den inkomst, var till inkomstökningen hänför sig, eller, såvitt angår intäkt eller ersättning varom sägs i 1 mom. andra stycket, för den inkomst, i vilken intäkten eller ersättningen inräknas.

Från skattskyldighet undantagas systembolag som avses i förordningen angående försäljning av rusdrycker, aktiebolaget vin- och spritcentralen samt aktiebolaget svenska tobaksmonopolet så ock annat aktiebolag från vilket utdelningen i sin helhet tillfaller staten.

Från skattskyldighet undantages jämväl den som är anställd såsom befälhavare å eller tillhör besättningen på handelsfartyg, såvitt angår inkomst av sådan anställning.

Oskift dödsbo anses vid tillämpning av denna förordning vara fysisk person.

Taxerad merinkomst.

3 §.

Vid tillämpning av denna förordning skall uppskattning av inkomster ske *dels* för det beskattningsår, för vilket taxering enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt av beskattningsnämnd i första instans verkställs under år 1946 (*beskattningsåret*),

dels, utom vad angår inkomst av icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, för ett vart av de två beskattningsår, som gått till ända närmast före den 1 september 1939 (*förkrigsinkomståren*).

Uppskattningen skall verkställas enligt bestämmelserna i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt med sådana avvikelser, som erfordras för att åstadkomma likformighet i inkomstberäkningen för de olika åren, samt under iakttagande av i denna förordning meddelade särskilda föreskrifter.

Såsom grund för bestämmande av inkomstökning fastställs, där ej annat följer av särskilda bestämmelser i denna förordning, den på ett antaget *jämförelseår* belöpande *jämförelseinkomsten*. Där ej särskilda förhållanden till annat föranleda, skall såsom jämförelseinkomst upptagas medeltalet av inkomsterna för förkrigsinkomståren, dock under iakttagande att jämförelseinkomsten för fysisk person beträffande förvärvskälla, av vilken denne haft sin huvudsakliga försörjning, ej må bestämmas till lägre belopp än 3 000 kronor. Med ledning av den inkomst uppskattning varom nu stadgats fastställs, på sätt i 4—7 §§ närmare angives, *taxerad merinkomst* särskilt för en var av de inkomstgrupper, som angivas i 2 § 1 mom. första stycket a)—d).

Vid fastställande av den taxerade merinkomsten skall, i den omfattning som i denna förordning stadgas, genom särskilt *utjämningsavdrag* eller eljest

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

i särskilt angiven ordning hänsyn tagas till höjning av den allmänna prisnivån och andra ändringar av förhållandena från utgången av augusti 1939 till beskattningsårets slut, som ej beaktas genom eljest meddelade föreskrifter.

4 §.

1 mom. Beträffande rörelse skola inkomster för förkrigsinkomståren och beskattningsåret så ock jämförelseinkomsten uppskattas för varje förvärvskälla för sig.

Såsom särskild förvärvskälla i rörelse enligt denna förordning anses särskild förvärvskälla enligt kommunalskattelagen.

2 mom. Det belopp, varmed inkomsten för beskattningsåret av en till rörelse hänförlig förvärvskälla överstiger motsvarande jämförelseinkomst, med tillägg eller avdrag i förekommande fall för beräknad ränta å minskning eller ökning av eget kapital, utgör uppskattad merinkomst av förvärvskällan.

För varje förvärvskälla, för vilken uppskattad merinkomst fastställs, skall tillika på sätt i 4 och 5 mom. sägs fastställas, i vad mån denna kan antagas hava berott på förhållanden, som omförmälas i 1 §.

Summan av de för samtliga till rörelse hänförliga förvärvskällor enligt andra stycket fastställda beloppen, minskad med de för samma förvärvskällor enligt 6 mom. beräknade utjämningsavdragen, skall, där ej fall som i 3 mom. avses är för handen, utgöra *taxerad merinkomst* av rörelse.

3 mom. Har skattskyldig, för vilken uppskattad merinkomst av till rörelse hänförlig förvärvskälla fastställs, haft annan till rörelse hänförlig förvärvskälla, beträffande vilken vid motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 2 mom. första stycket underskott uppstår, skall för denna förvärvskälla *uppskattad inkomstminskning* till beloppet fastställas.

Tillika fastställs på sätt i 4 mom. sägs i vad mån den uppskattade inkomstminskningen kan antagas hava berott på förhållanden, som omförmälas i 1 §.

Från det belopp, varmed merinkomst som i 2 mom. andra stycket sägs överstiger inkomstminskning som avses i andra stycket av detta mom. — eller, om det belopp, varmed de sammanlagda uppskattade merinkomsterna överstiga de sammanlagda uppskattade inkomstminskningarna, är lägre, från detta belopp — avräknas de för samma förvärvskällor enligt 6 mom. beräknade utjämningsavdragen. Återstoden upptages i fall som i detta mom. avses såsom *taxerad merinkomst*.

4 mom. Kan skattskyldig visa, att i den uppskattade merinkomsten av viss förvärvskälla ingår belopp, varmed dold förkrigsreserv under beskattningsåret minskats, skall merinkomsten i motsvarande mån anses ej hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §. Såsom dold förkrigsreserv anses härvid belopp, varmed tillgångens verkliga värde vid utgången av augusti 1939 översteg dess i beskattningshänseende enligt denna förordning gällande värde vid nämnda tidpunkt.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

I övrigt skall uppskattad merinkomst antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, där ej den skattskyldige med bärande sannolikhetsskäl ådagalägger, att inkomstökningen helt eller delvis skulle hava uppkommit oberoende av sådana förhållanden.

Uppskattad inkomstminskning skall antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, i den mån det ej framgår såsom sannolikt att inkomstminskningen ej berott på sådana förhållanden.

5 mom. Kungl. Maj:t äger, efter förslag av den i 21 § omförmälda centrala krigskonjunkturskattenämnden eller efter nämndens hörande, beträffande visst slag av rörelse bestämma särskild grund för fastställande huru stor del av uppskattad merinkomst skall, därest ej annat ådagaläggas, antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §.

6 mom. Utjämningsavdrag fastställas för varje förvärvskälla för sig, såvitt den skattskyldige är fysisk person, till femton procent av jämförelseinkomsten, och

såvitt den skattskyldige är juridisk person, om jämförelseinkomsten ej överstiger 50 000 kronor, till femton procent av denna och, om jämförelseinkomsten är högre, till femton procent av den del av jämförelseinkomsten, som ej överstiger tolv procent av genomsnittligt eget kapital i förvärvskällan under andra förkrigsinkomståret — eller, såvitt angår skattskyldig som börjat bedriva ifrågavarande rörelse först efter andra förkrigsinkomstårets utgång, under första verksamhetsåret — men minst 7 500 kronor,

dock för såväl fysisk som juridisk person till minst femton procent av den merinkomst av förvärvskällan som återstår efter tillämpning av 4 mom.

Om kostnadsutjämningsfond som avses i 16 § förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1941—1945 tages i anspråk under beskattningsåret, må utjämningsavdrag ej åtnjutas med högre belopp än den merinkomst, som skulle hava beräknats enligt 2 mom. andra stycket, därest sådan fond ej tagits i anspråk.

7 mom. Vad i 28 § 2 mom. kommunalskattelagen samt förordningen den 8 juni 1945 med särskilda bestämmelser beträffande taxering för inkomst år 1946 av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg stadgas om särskild ordning beträffande beskattning av ersättning eller köpeskilling som nu sagts skall icke äga tillämpning vid taxering till krigskonjunkturskatt, utan skall vid uppskattning av inkomst såväl för förkrigsinkomståren som för beskattningsåret beträffande dylik ersättning eller köpeskilling förfaras enligt de regler, som gälla för taxering av ersättning på grund av försäkring av annan till inventarier hänförlig egendom än fartyg, eller av köpeskilling vid avyttring av sådan annan egendom.

(Se vidare anvisningarna.)

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

5 §.

1 mom. Beträffande inkomst av *annan fastighet* skall det belopp, varmed inkomsten för beskattningsåret, beräknad gemensamt för olika förvärvskällor, överstiger motsvarande jämförelseinkomst, med tillägg eller avdrag i förekommande fall för beräknad ränta å minskning eller ökning av eget kapital, utgöra *uppskattad merinkomst*.

2 mom. Det fastställs i vad mån den uppskattade merinkomsten av annan fastighet med sannolikhet kan anses hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §. Det sålunda fastställda beloppet minskat med utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande femton procent av jämförelseinkomsten, upptages såsom *taxerad merinkomst*.

(Se vidare anvisningarna.)

6 §.

Beträffande under beskattningsåret åtnjuten inkomst i form av *tantiem* eller annan inkomst som avses i 2 § 1 mom. c) skall, där ej annat följer av vad nedan stadgas, gemensamt för inkomst av tjänst och av tillfällig förvärvsverksamhet såsom *taxerad merinkomst* upptagas

a) till intäkt av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet hänförligt belopp, vars storlek varit beroende *antingen* av sådant resultat av rörelse som belöper på tiden efter utgången av augusti 1939 eller av omsättningen i eller omfattningen av efter nämnda tidpunkt bedriven rörelse *eller* av sådant resultat av jordbruk eller skogsbruk som belöper på tiden efter utgången av år 1939,

samt till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet, dock ej realisationsvinst, hänförligt belopp, vars storlek varit beroende av resultatet av tillfällig affär som gjorts efter utgången av augusti 1939,

i båda fallen försåvitt ej den skattskyldige med bärande sannolikhetsskäl ådagalägger att motsvarande intäkt skulle hava uppkommit oberoende av förhållanden som omförmälas i 1 §, så ock

b) intäkt i andra fall än nu sagts av tillfällig verksamhet såsom uppfinnare eller av tillfälligt uppdrag eller av annan jämförlig tillfällig förvärvsverksamhet, i den mån intäkten uppenbarligen överstigit det vederlag för uppdraget eller det eljest utförda arbetet som den skattskyldige skäligen kunnat betinga sig, om förhållanden som i 1 § sägs ej varit för handen.

Såsom *taxerad merinkomst* skall dock i intet fall upptagas högre belopp än det, varmed inkomst av tjänst och av tillfällig förvärvsverksamhet, med undantag av realisationsvinst och lotterivinst samt belopp som erhållits genom restitution av allmänna skatter, för beskattningsåret överstiger motsvarande jämförelseinkomst med tillägg av ett belopp svarande mot utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande femton procent av jämförelseinkomsten.

(Se vidare anvisningarna.)

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

7 §.

Beträffande *realisationsvinst* vid icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom skall prövas i vad mån den kan antagas hava berott på värdeökning uppkommen efter utgången av augusti 1939, med rätt för den skattskyldige att med bärande sannolikhetsskäl ådagalägga att vinsten skulle hava uppkommit oberoende av förhållanden som omförmälas i 1 §. Det sålunda framkomna beloppet, minskat med avdrag som stadgas i andra stycket samt med utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande femton procent av beloppet, upptages såsom *taxerad merinkomst*.

Vid fastställande av den taxerade merinkomsten må avdrag ske dels för realisationsförlust vid avyttring av fast eller lös egendom, beräknad efter samma grunder som tillämpats vid uppskattningen av realisationsvinsten, dels, om den skattskyldige normalt pläгат beskattas för realisationsvinst, för ett med hänsyn därtill avvägt skäligt belopp.

(Se vidare anvisningarna.)

Beskattningsbar merinkomst.

8 §.

1 mom. Till krigskonjunkturskatt *beskattningsbar merinkomst* fastställs särskilt för rörelse och särskilt för övriga förvärvskällor tillsammans.

Vid fastställande av beskattningsbar merinkomst skall från de taxerade merinkomsterna sammanlagt avdragas

dels ett belopp utgörande så många procent av de taxerade merinkomsterna som antalet kronor, varmed den sammanlagda utdebiteringen per skatte-krona på grundval av den skattskyldiges taxering till kommunal inkomstskatt år 1944, efter avdrag för därå belöpande statsbidrag av skatteutjämningsmedel, överstigit femton kronor,

dels ock ett belopp av 3 000 kronor.

Avdrag som ovan sagts tillgodonjutes i första hand från taxerad merinkomst av rörelse. Återstående avdrag göres från summan av övriga taxerade merinkomster. Därest kostnadsutjämningsfond som avses i 16 § förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1941—1945 tages i anspråk under beskattningsåret, må ovannämnda avdrag å 3 000 kronor medgivnas allenast i den mån dylikt avdrag skulle kunnat tillgodonjutas om sådan fond ej tagits i anspråk.

Skattskyldig, som haft sin huvudsakliga försörjning av havsfiske, äger från den merinkomst av rörelse, som återstår sedan ovannämnda avdrag å 3 000 kronor gjorts, tillgodonjuta ett ytterligare avdrag å 2 000 kronor. Stadgandet i föregående stycke sista punkten skall äga motsvarande tillämpning beträffande avdrag, som i detta stycke avses.

Har skattskyldig, för vilken taxerad merinkomst fastställs, under be-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

skattningsåret haft annan, krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla, som vid tillämpning av denna förordnings föreskrifter utvisar inkomstminskning, skall vid den beskattningsbara merinkomstens bestämmande, innan avdrag som ovan sagts ifrågakommer, skäligen avdrag medgivas med högst inkomstminskningens belopp. Har den skattskyldige under beskattningsåret även haft annan, krigskonjunkturskatt icke underkastad förvärvskälla, som kan anses utvisa inkomstökning i förhållande till förkrigsinkomståren, bör skäligen hänsyn därtill tagas vid avdragets bestämmande.

2 mom. Har skattskyldig, för vilken taxerad merinkomst fastställes, under de beskattningsår taxeringarna till krigskonjunkturskatt åren 1941—1945 avsågo haft krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla, som vid tillämpning av de vid nämnda taxeringar gällande föreskrifterna utvisade inkomstminskning, för vilken avdrag vid nämnda taxeringar skulle hava medgivits, därest inkomstökning å annan, krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla förelegat, skall jämväl avdrag för sådan inkomstminskning medgivas vid den beskattningsbara merinkomstens bestämmande, dock endast i den mån avdrag för inkomstminskningen ej utnyttjats vid taxeringarna åren 1941—1945.

3 mom. Beskattningsbar merinkomst utföres dels för rörelse, dels för övriga förvärvskällor gemensamt i fulla hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal kronor, bortfaller.

(Se vidare anvisningarna.)

Beräkning av krigskonjunkturskatt.

9 §.

1 mom. För krigskonjunkturskatten fastställes ett *grundbelopp*. Detta skall utgöra,

a) beträffande rörelse:

å den del av den beskattningsbara merinkomsten som

ej överstiger 20 % av motsvarande jämförelseinkomst:	50 %,
överstiger 20 men ej 50 % av motsvarande jämförelseinkomst:	60 %,
överstiger 50 % av motsvarande jämförelseinkomst:	70 %,

b) beträffande övriga förvärvskällor:

50 procent av den beskattningsbara merinkomsten.

Avser beskattningsåret ej samma antal månader som det antagna jämförelseåret, skall motsvarande jämförelseinkomst upptagas till ett med hänsyn härtill jämkat belopp. Den motsvarande jämförelseinkomsten utföres i fulla hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal kronor, bortfaller.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 mom. Krigskonjunkturskatten skall utgöra det enligt 1 mom. fastställda grundbeloppet efter avdrag av de belopp varmed statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och särskild skatt å förmögenhet för år 1946 skulle hava minskats, om krigskonjunkturskattens grundbelopp avdragits från det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet och det därefter återstående beloppet utgjort taxerat belopp.

Vid tillämpning av stadgandet i föregående stycke skall hänsyn icke tagas till skatt, som enligt punkt 1 av övergångsbestämmelserna till uppbořdsförordningen den 31 december 1945 (nr 896) icke skall erläggas.

Har skattskyldig jämlikt 19 § 2 mom. erhållit uppskov med taxeringen till krigskonjunkturskatt och har skatt till staten påförts på grund av nyssnämnda övergångsbestämmelser innan taxeringen till krigskonjunkturskatt verkställes, skall vid tillämpning av första stycket i detta mom. hänsyn tagas jämväl till sålunda påförd skatt.

10 §.

Skall jämlikt 19 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för äkta makar fastställas gemensamt beskattningsbart belopp, skall i förekommande fall jämväl till krigskonjunkturskatt beskattningsbar merinkomst särskilt för rörelse och särskilt för övriga förvärvskällor fastställas för makarna gemensamt.

Kan ene maken helt eller delvis ej utnyttja avdrag för inkomstminskning eller realisationsförlust, må det återstående avdraget tillgodonjutas av den andre maken, som om denne själv haft inkomstminskningen eller realisationsförlusten. Vad nu stadgats om inkomstminskning skall gälla även förvärvskällor som avses i 5 och 6 §§. Avdrag som omförmåles i 8 § skall, med motsvarande tillämpning av där meddelade föreskrifter, ske från den för båda makarna sammanlagda taxerade merinkomsten.

Krigskonjunkturskatten beräknas efter den för båda makarna sammanlagda beskattningsbara merinkomsten, såvitt angår rörelse med hänsyntagande till den för båda sammanlagda jämförelseinkomsten, och fördelas å makarna, särskilt för rörelse och särskilt för övriga förvärvskällor, efter förhållandet mellan deras taxerade merinkomster av motsvarande förvärvskällor.

Vid beräkning enligt 9 § 2 mom. av avdrag från det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet i fall som avses i 19 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt iakttages att avdraget må, i den mån det ej kunnat utnyttjas av den därtill närmast berättigade maken, tillgodokomma den andre maken.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Restitution av krigskonjunkturskatt.

11 §.

1 mom. Restitution av krigskonjunkturskatt, som påförts provisoriskt vid 1940—1945 års taxeringar, skall efter framställning från skattskyldig medgivas av prövningsnämnd, om och i den mån senast vid beskattningsårets utgång,

a) varuförnyelsefond — varmed avses i 11 § förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1940 samt i 14 § förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1941—1945 angiven fond — använts för enligt denna förordning medgiven nedskrivning å lagertillgångar, som anskaffats i stället för de under beskattningsåren 1939—1944 avgångna lagertillgångarna,

b) före beskattningsåret inköpta lagertillgångar levererats och prisfluktuationsfond — varmed avses i 12 § förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1940 samt i 15 § förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1941—1945 angiven fond — använts för sådan nedskrivning av nämnda tillgångar, som med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i denna förordning skulle medgivits för beskattningsåren 1939—1944, om tillgångarna då levererats,

c) kostnadsutjämningsfond — varmed avses i 16 § förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1941—1945 angiven fond — använts för omkostnader i rörelsen, för vilka avdrag skulle medgivits vid taxering till krigskonjunkturskatt, därest fonden ej disponerats för ändamålet.

Har skattskyldig för visst år i stället för att jämlikt 16 § förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1942—1945 göra avsättning till kostnadsutjämningsfond lämnat redovisning å särskild blankett som i 20 § andra stycket nämnda förordningar sägs, må såsom omkostnad vilken berättigar till restitution enligt c) godkännas högst så stort belopp, som den skattskyldige visar hava i balansräkningen för varje år före beskattningsåret från och med året efter det som redovisningen avsåg funnits kvar av de medel, vilkas redovisning godkänts såsom likvärdig med avsättning till kostnadsutjämningsfond. Såsom kvarvarande medel äger härvid den skattskyldige tillgodoräkna sig jämväl den erlagda krigskonjunkturskatt för vilken enligt ifrågavarande bestämmelser provisorisk skattepåföring erhållits.

2 mom. Restitution av krigskonjunkturskatt, som påförts provisoriskt vid 1940—1945 års taxeringar, skall efter framställning från skattskyldig av prövningsnämnd medgivas, om och i den mån

a) tillgång, som i 13 § förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1940 samt 17 § förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1941—1945 sägs, före den 1 april 1947 på grund av prisfall nedgått i värde under det, vartill den i beskattningsavseende enligt denna förordning avskrivits,

b) belopp, som enligt 14 eller 15 § förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1940 eller 18 eller 19 § förordningarna om krigskonjunkturskatt för

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

åren 1941—1945 insatts i riksbanken, före den 1 april 1947 disponerats för sådan anskaffning av tillgång, som insättningen avsett, och i räkenskaperna sådan avskrivning å tillgången skett, som enligt i denna förordning angivna grunder skulle kunnat godkännas vid taxering till krigskonjunkturskatt för anskaffningsåret, eller

c) tillgång som i b) sägs före den 1 april 1947 på grund av prisfall nedgått i värde under det, vartill den i beskattningsavseende enligt denna förordning avskrivits,

dock att, därest i fall som avses i 14 § förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1940 samt 18 § förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1941—1945 den under beskattningsåren 1939—1944 avyttrade eller förlorade tillgången varit belastad med intecknad gäld och däremot svarande belopp ej blivit insatt i riksbanken, den omständigheten att jämväl andra medel än i riksbanken insatta använts för anskaffning av den nya tillgången ej skall betaga den skattskyldige den rätt till restitution, som skulle tillkommit honom, därest medlen uttagits ur riksbanken.

Om den i 21 § omförmälda nämnden för viss skattskyldig medgivit uppskov med taxering, skall restitution medgivas, om och i den mån belopp, som enligt 14 § förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1940 eller 18 § förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1941—1945 insatts i riksbanken, senast tre månader före den dag, då taxeringen enligt nämndens beslut senast skall vara verkställd, disponeras för sådan anskaffning av tillgång, som insättningen avsett, och i räkenskaperna sådan avskrivning å tillgången skett, som enligt i denna förordning angivna grunder skulle kunnat godkännas vid taxering till krigskonjunkturskatt för anskaffningsåret.

3 mom. Restitution av provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt i fall, som i 2 mom. avses, må icke medgivas om och i den mån avdrag för överpris å i nämnda mom. angivna tillgångar åtnjutits vid taxering till krigskonjunkturskatt enligt denna förordning.

3 mom. Vid tillämpning av bestämmelserna i 1 och 2 mom. här

4 mom. Vid tillämpning av bestämmelserna i 1 och 2 mom. här

(Kungl. Maj:ts förslag.)

ovan skall iakttagas, att tidigare till fond av ifrågavarande slag gjord avsättning skall anses hava tagits i anspråk före sådan avsättning till dylik fond, som skett enligt förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1944 och 1945, samt att avsättning enligt förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1945 skall anses hava i sista hand tagits i anspråk.

Restitution skall i vart och ett av de i 1 och 2 mom. under a)—c) angivna fallen avse det belopp, varmed skatten för respektive beskattningsår skulle hava minskats, om avdrag med den i punkten angivna nedskrivningen, omkostnaden, avskrivningen eller värdeminskningen skett vid den beskattningsbara merinkomstens fastställande.

Därest skattskyldig, vilken med medel ur kostnadsutjämningsfond gäldat samtliga på beskattningsåret belöpande omkostnader som i 1 mom. under c) sägs men ej därigenom kunnat helt undgå inkomstminskning, till täckande helt eller delvis av denna disponerat ytterligare medel ur fonden, må i motsvarande mån restitution som ovan sagts äga rum, såsom om medlen använts för i 1 mom. under c) avsedda omkostnader.

(Utskottets förslag.)

ovan skall iakttagas, att tidigare till fond av ifrågavarande slag gjord avsättning skall anses hava tagits i anspråk före sådan avsättning till dylik fond, som skett enligt förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1944 och 1945, samt att avsättning enligt förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1945 skall anses hava i sista hand tagits i anspråk.

Restitution skall i vart och ett av de i 1 och 2 mom. under a)—c) angivna fallen avse det belopp, varmed skatten för respektive beskattningsår skulle hava minskats, om avdrag med den i punkten angivna nedskrivningen, omkostnaden, avskrivningen eller värdeminskningen skett vid den beskattningsbara merinkomstens fastställande.

Därest skattskyldig, vilken med medel ur kostnadsutjämningsfond gäldat samtliga på beskattningsåret belöpande omkostnader som i 1 mom. under c) sägs men ej därigenom kunnat helt undgå inkomstminskning, till täckande helt eller delvis av denna disponerat ytterligare medel ur fonden, må i motsvarande mån restitution som ovan sagts äga rum, såsom om medlen använts för i 1 mom. under c) avsedda omkostnader.

*5 mom. Har av skattskyldig be-
driven rörelse under något eller några
av beskattningsåren 1940—1945 vid
tillämpning av de för respektive be-
skattningsår gällande bestämmelserna
utvisat inkomstminskning, må efter
därom hos prövningsnämnd gjord
framställning restitution av krigskon-
junkturskatt, som påförts för merin-
komst av rörelse vid 1940—1945 års
taxeringar, medgivnas, om och i den*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

mån inkomstminskningen ej uppkommit oberoende av förhållanden, som omförmälas i 1 §.

Inkomstminskning, som uppstått i till rörelse hänförlig förvärvskälla under beskattningsåret 1945, skall i första hand avdragas å inkomst från annan eller andra förvärvskällor under samma år enligt bestämmelserna i denna förordning och får således endast med därefter eventuellt återstående belopp tagas i beräkning för åtnjutande av restitution.

Inkomstminskning, som uppkommit under beskattningsåren 1940—1944, må tagas i beräkning för åtnjutande av restitution allenast i den mån avdrag därför ej tidigare utnyttjats.

Vid beräkning av inkomstminskning må hänsyn icke tagas till å förvärvskällan belöpande utjämningsavdrag. Vid bestämmande av huruvida avdrag för inkomstminskning skall anses hava utnyttjats vid tidigare års taxeringar skall bortses från det i 8 § omförmälda avdraget å 3 000 kronor.

Restitution, som i första stycket sägs, skall avse det belopp, varmed skatten för respektive beskattningsår skulle hava minskats, om avdrag för ovan omförmäld inkomstminskning skett vid den beskattningsbara merinkomstens fastställande.

Vid tillämpning av vad nu sagts skall iakttagas att krigskonjunkturskatt, som påförts enligt förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1940—1943, skall restitueras före sådan skatt, som påförts enligt förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1944 och 1945 samt att krigskonjunkturskatt, som påförts enligt förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1945, i sista hand skall restitueras.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

4 mom. Beträffande förfarandet vid restitution meddelar Kungl. Maj:t föreskrifter under iakttagande av stadgandet i 17 § andra stycket.

(Se vidare anvisningarna.)

12 §.

Å erlagd, *provisoriskt påförd* krigskonjunkturskatt, som enligt 11 § restitueras, utgår ränta med två och en halv procent, dock ej i den mån fråga är om restitution enligt 11 § 1 mom. c).

(Utskottets förslag.)

6 mom. Beträffande förfarandet vid restitution meddelar Kungl. Maj:t föreskrifter under iakttagande av stadgandet i 17 § andra stycket.

(Se vidare anvisningarna.)

12 §.

Å erlagd krigskonjunkturskatt, som enligt 11 § restitueras, utgår ränta med två och en halv procent, dock ej i den mån fråga är om restitution enligt 11 § 1 mom. c) eller 5 mom.

Särskilda bestämmelser rörande dödsbo.

13 §.

Därest enligt 23 § eller 24 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt dödsbo efter skattskyldig befrias från skattskyldighet eller från erläggande av skatt, skall på särskild prövning av prövningsnämnden bero, huruvida och i vad mån härav föranledd befrielse från skattskyldighet till krigskonjunkturskatt eller från erläggande av sådan skatt skall äga rum.

Vad i 24 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är stadgat om dödsbos och dödsbodelägares ansvarighet för dylik skatt skall äga motsvarande tillämpning i fråga om krigskonjunkturskatt.

Beskattningsort.

14 §.

Taxering till krigskonjunkturskatt skall ske i den kommun, som enligt 22 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är den skattskyldiges beskattningsort.

Uppgiftsskyldighet och förfarande vid taxering till krigskonjunkturskatt.

15 §.

Taxeringsförordningens bestämmelser om taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skola i tillämpliga delar, med de avvikelser som nedan stadgas, lända till efterrättelse med avseende å taxering till krigskonjunkturskatt.

Där ej annat av sammanhanget framgår, förstås i denna förordning med *län* jämväl Stockholms stad, med *länsstyrelse* jämväl överståthållarämbetet,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

med *landskamrerare* jämväl skattedirektören hos överståthållarämbetet samt med *taxeringsintendent* jämväl allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden ävensom i 16 § taxeringsförordningen omförmäld tjänsteman.

16 §.

1 mom. Fysisk eller juridisk person, som i sin år 1946 avlämnade självdeklaration uppgivit nettointäkt av rörelse eller inkomst av tantiem, provision eller gratifikation som utgått från rörelse, jordbruk eller skogsbruk, är såvitt ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver pliktig att utan anmaning på heder och samvete avlämna deklaration till ledning för egen taxering till krigskonjunkturskatt.

Undantagen från deklarationsplikt som nu sagts är fysisk person, vilken i sin år 1946 avlämnade självdeklaration uppgivit nettointäkt av rörelse eller inkomst av tantiem, provision eller gratifikation som utgått från rörelse, jordbruk eller skogsbruk, sammanlagt understigande 4 000 kronor, eller för vilken för beskattningsåret av taxeringsnämnden fastställts ett till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp å högst 6 000 kronor, så ock juridisk person som jämlikt 2 § 2 mom. är undantagen från skattskyldighet.

Deklarationen skall senast den 15 september 1946 avlämnas till länsstyrelsen i det län, där taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt ägt rum.

2 mom. Annan än den, som på grund av bestämmelserna i 1 mom. har uppgiftsskyldighet, är pliktig att efter anmaning, inom tid som i anmaningen anges, på heder och samvete avlämna deklaration för egen taxering till krigskonjunkturskatt.

3 mom. Formulär till blanketter för deklARATIONER enligt 1 och 2 mom. fastställas av Kungl. Maj:t.

4 mom. Efter anmaning är envar fysisk eller juridisk person pliktig att i den omfattning, som i anmaningen anges, meddela för sin taxering till krigskonjunkturskatt erforderliga uppgifter utöver dem som avses i 1 och 2 mom.

5 mom. Vanligt handelsbolag, kommanditbolag så ock rederi för registreringspliktigt fartyg skall utan anmaning till ledning för delägares taxering till krigskonjunkturskatt avlämna deklaration på sätt och i den ordning i 1 mom. sägs.

6 mom. Rörande påföljd för underlåtenhet att avlämna deklaration för taxering till krigskonjunkturskatt skola taxeringsförordningens bestämmelser om underlåtenhet att avlämna självdeklaration hava motsvarande tillämpning; dock skall den i 39 § 1 mom. första stycket taxeringsförordningen stadgade påföljden för underlåtenhet att avlämna självdeklaration beträffande deklaration enligt 1 mom. här ovan inträda endast därest den skattskyldige underlåtit att efterkomma anmaning att inkomma med sådan.

Rörande påföljd för underlåtenhet att avlämna deklaration i fall som avses

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

i 5 mom. skola taxeringsförordningens bestämmelser om underlåtenhet att avlämna uppgifter som i 34 § samma förordning sägs äga motsvarande tillämpning.

17 §.

Taxering verkställs av den prövningsnämnd, som har att taga befattning med den skattskyldiges taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för beskattningsåret.

Frågor om rätt till restitution av *provisoriskt påförd* krigskonjunkturskatt skola handläggas av prövningsnämnd. Frågor om rätt till restitution av krigskonjunkturskatt skola handläggas av prövningsnämnd.

18 §.

1 mom. Det åligger taxeringsintendenten att, med ledning av deklARATIONER och andra uppgifter enligt 16 § och tillgängliga handlingar rörande taxering jämlikt taxeringsförordningen, efter den skriftväxling med den skattskyldige och utredning i övrigt som finnes erforderlig, såsom underlag för taxeringen till krigskonjunkturskatt låta upprätta förslag till sådan taxering av envar skattskyldig, för vilken till krigskonjunkturskatt beskattningsbar merinkomst ifrågakommer.

2 mom. Överensstämmer förslag enligt 1 mom. med deklARATION, som avgivits av den skattskyldige, skall det så snart ske kan överlämnas till prövningsnämnden.

3 mom. Innebär förslag enligt 1 mom. avvikelse från den skattskyldiges deklARATION eller är sådant förslag upprättat utan att deklARATION avlämnats, skall det genom taxeringsintendentens försorg ofördröjligen i rekommenderat brev tillställas den skattskyldige.

Skattskyldig, som icke åtnöjes med förslag till taxering, äger att inom viss tid vid förslagens översändande angiven tid till länsstyrelsen ingiva till prövningsnämnden ställda erinringar mot förslaget jämte den utredning han vill åberopa. Tid som nu sagts skall, där ej särskilda omständigheter göra det omöjligt, bestämmas till minst fjorton dagar efter förslagens mottagande.

Sedan taxeringsintendenten vidtagit de ändringar i förslaget, vartill erinringarna må föranleda, skall förslaget så snart ske kan föreläggas prövningsnämnden.

19 §.

1 mom. Därest prövningsnämnden vid granskning av förslag rörande taxering till krigskonjunkturskatt finner anledning till annan avvikelse från detta än som föranledes av yrkande från den skattskyldige, bör denne därom underrättas och erhålla tillfälle inkomma med erinringar, innan taxeringen fastställs.

2 mom. Prövningsnämnden skall verkställa taxering till krigskonjunktur-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

skatt så snart ske kan efter det nämnden fastställt taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1946 dock senast den 30 juni 1947. Därest så finnes påkallat med hänsyn till bestämmelserna i 11 § 2 mom. eller i anvisningarna till 4 § punkt 4 b) tredje stycket eller punkt 4 j) andra eller tredje stycket, skall prövningsnämnden efter framställning av den skattskyldige uppskjuta verkställandet av dennes taxering till krigskonjunkturskatt till efter den 31 mars 1947.

Taxeringsintendent samt medlem av prövningsnämnd må jämväl efter utgången av taxeringsåret 1946 framställa yrkande angående påföring av krigskonjunkturskatt enligt denna förordning.

Därest i 21 § här nedan omförmälda nämnd därtill lämnar medgivande, må beträffande skattskyldig, som bedriver rederi- eller varvsrörelse, taxeringen uppskjutas ytterligare, dock att taxering senast skall verkställas den 30 juni 1950. Framställning om uppskov som nu sagts skall ingivas senast den 31 december 1946 till länsstyrelsen i det län, där den skattskyldige taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

3 mom. Sedan prövningsnämnden verkställt taxeringen till krigskonjunkturskatt, antecknas denna i särskild längd (*krigskonjunkturskattelängd*) enligt formulär, som fastställas av Kungl. Maj:t.

4 mom. Till envar skattskyldig, som taxerats till krigskonjunkturskatt, skall vederbörande protokollförare senast å fjortonde dagen efter den, då protokollet justerades, i rekommenderat brev med mottagningsbevis översända utdrag ur krigskonjunkturskattelängden samt prövningsnämndens protokoll i vad den skattskyldige angår, dock att nämnda handlingar skola översändas senast den 15 januari 1947 i vad angår skattskyldiga, vilkas taxering till krigskonjunkturskatt verkställts senast den 31 december 1946.

20 §.

Kungl. Maj:t förordnar en i bokföring sakkunnig person att såsom konsulent biträda allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden vid taxeringen till krigskonjunkturskatt. Där så prövas erforderligt förordnar Kungl. Maj:t jämväl, efter framställning av länsstyrelsen, sådan sakkunnig att såsom konsulent biträda taxeringsintendenten vid ifrågakvarande taxering.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Därjämte förordnar Kungl. Maj:t en särskild konsulent att tillhandagå taxeringsmyndigheterna med råd och upplysningar rörande taxering till krigskonjunkturskatt och att vara föredragande hos den nämnd som omförmäles i 21 §.

21 §.

Kungl. Maj:t förordnar en för hela riket gemensam nämnd (*centrala krigskonjunkturskattenämnden*) med uppgift att

dels efter framställning från taxeringsintendent eller från prövningsnämnd eller när anledning eljest anses föreligga avgiva yttranden i ärenden rörande taxering till krigskonjunkturskatt,

dels lämna anvisningar om värdesättningen av surrogat- och ersättningsvaror vid taxering till krigskonjunkturskatt,

dels, när anledning därtill uppkommer, till Kungl. Maj:t avgiva förslag rörande tillämpning av denna förordning.

Nämnden skall bestå av ordförande och nio ledamöter. En av ledamöterna skall förordnas till vice ordförande. För varje ledamot utses en suppleant.

Nämnden är beslutförför, när sju medlemmar äro tillstädes.

Nämnden må, i den utsträckning Kungl. Maj:t förordnar, åtnjuta biträde av sakkunniga.

Beträffande nämndens verksamhet skola de i 110—112 §§ taxeringsförordningen meddelade bestämmelserna äga motsvarande tillämpning.

Om nämndens befogenhet att i visst fall medgiva uppskov med taxering stadgas i 19 § 2 mom.

22 §.

Deklaration eller annan uppgift enligt denna förordning skall av vederbörande myndighet biläggas och åtfölja den självdeklaration, till vilken den anknyter. Vad i 56 § 1 mom. taxeringsförordningen stadgas beträffande självdeklaration skall äga tillämpning jämväl beträffande handling, som enligt vad nu sagts skall biläggas självdeklarationen.

Rörande rätt att taga del av självdeklaration samt av deklARATIONER och andra uppgifter enligt denna förordning skall vad i 56 § 1 mom. taxeringsförordningen stadgas beträffande sakkunnig gälla om konsulent enligt denna förordning, och skall vad i nämnda mom. stadgas beträffande ordförande och ledamöter i prövningsnämnd gälla om ordförande och ledamöter i den centrala krigskonjunkturskattenämnden. Rörande förbud för person, som sålunda fått del av självdeklaration eller deklARATION eller annan uppgift enligt denna förordning, att offentliggöra eller yppa dess innehåll skola föreskrifterna i 56 § 1 mom. och 57 § taxeringsförordningen äga motsvarande tillämpning.

Ämbets- eller tjänsteman, vilken äger rätt att taga del av deklARATION till krigskonjunkturskatt, äger jämväl rätt att taga del av den självdeklaration, vid vilken den bilagts eller skall biläggas, jämte därtill hörande uppgifter enligt taxeringsförordningen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

23 §.

För taxeringen till krigskonjunkturskatt må granskning av skattskyldigs bokföring enligt bestämmande i varje särskilt fall av taxeringsintendenten verkställas av person, som verkställer bokföringsgranskning enligt taxeringsförordningen. Taxeringsförordningens föreskrifter skola härvid äga motsvarande tillämpning.

Dylik granskning må ock verkställas av konsulent, varom i 20 § förmäles.

24 §.

1 mom. Beträffande besvär över taxering till krigskonjunkturskatt så ock över beslut rörande restitution av *provisoriskt påförd* sådan skatt skola taxeringsförordningens föreskrifter om taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt äga motsvarande tillämpning med iakttagande att besvär rätt tillkommer den skattskyldige och vederbörande taxeringsintendent.

1 mom. Beträffande besvär över taxering till krigskonjunkturskatt så ock över beslut rörande restitution av sådan skatt skola taxeringsförordningens föreskrifter om taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt äga motsvarande tillämpning med iakttagande att besvär rätt tillkommer den skattskyldige och vederbörande taxeringsintendent.

2 mom. Därest genom utslag av Kungl. Maj:t eller kammarrätten sådan ändring sker i den skattskyldiges taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för inkomst under något av förkrigsinkomståren, att taxeringen till krigskonjunkturskatt bör bestämmas till annat belopp än som skett, må besvär med yrkande om härav föranledd ändring i taxeringen till krigskonjunkturskatt anföras hos prövningsnämnden eller, därest denna taxering i annan ordning är föremål för prövning i högre instans, hos denna instans för att prövas i sammanhang med målet i övrigt.

Rätt att anföras besvär som nu sagts tillkommer den skattskyldige, där han ej gjort sig skyldig till underlåtenhet, som avses i 16 § 6 mom. första stycket, samt vederbörande taxeringsintendent. Beträffande tiden för besvärens ingivande och handläggningen av desamma skall 124 a § 1 mom. taxeringsförordningen äga motsvarande tillämpning.

25 §.

Äro för viss skattskyldig besvär samtidigt anhängiga över taxering enligt denna förordning och enligt taxeringsförordningen, skola besvären prövas i samband med varandra.

Därest efter anförda besvär eller eljest taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1946 ändras eller påföres någon, skall samtidigt vidtagas därav betingad ändring i taxeringen till krigskonjunkturskatt, dock att, därest beslut om höjning av taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller påföring av sådan taxering meddelas av kammarrätten eller Kungl. Maj:t, fråga om därav betingad höjning eller påföring av taxering till krigskonjunkturskatt skall handläggas av prövningsnämnd. Beslut rörande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

fråga som nyss sagts skall av prövningsnämnd meddelas så snart ske kan efter det kammarrättens utslag angående taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt vunnit laga kraft eller Kungl. Maj:ts utslag angående samma taxering meddelats. Beträffande förslag i fråga om taxering till krigskonjunkturskatt i fall som nu avses skola bestämmelserna i 18 § äga motsvarande tillämpning under iakttagande att förslaget så snart ske kan bör tillställas den skattskyldige för erinringars avgivande. Vad sålunda stadgats angående prövningsnämnds handläggning av fråga rörande taxering till krigskonjunkturskatt skall dock ej äga tillämpning i fall där kammarrätten eller Kungl. Maj:t tidigare meddelat beslut angående samma taxering.

Det åligger länsstyrelsen att vid insändande till kammarrätten av besvär rörande taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt i förekommande fall foga utdrag av krigskonjunkturskattelängden.

Eftertaxering.

26 §.

1 m o m. Har skattskyldig i deklaration eller annan uppgift, som avgivits till ledning vid taxering enligt denna förordning eller vid hans taxering för inkomst eller förmögenhet, lämnat oriktigt meddelande, eller har han, ehuru uppgiftspliktig, underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning, och har därav föranletts att han icke blivit taxerad till krigskonjunkturskatt eller att han blivit för lågt taxerad till sådan skatt, skall han eftertaxeras till krigskonjunkturskatt att utgå med det belopp, som genom berörda förfarande undandragits staten. Vad nu sagts skall gälla jämväl i det fall då skattskyldig vid taxering enligt denna förordning erhållit avdrag för nedskrivning å kontraherad, vid beskattningsårets utgång icke levererad tillgång men kontraktet sedermera icke fullföljes. Beträffande eftertaxering enligt denna förordning skall vad i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är stadgat rörande eftertaxering till dylik skatt äga motsvarande tillämpning, med iakttagande av att ef-

1 m o m. Har skattskyldig i deklaration eller annan uppgift, som avgivits till ledning vid taxering enligt denna förordning eller vid hans taxering för inkomst eller förmögenhet, lämnat oriktigt meddelande, eller har han, ehuru uppgiftspliktig, underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning, och har därav föranletts att han icke blivit taxerad till krigskonjunkturskatt eller att han blivit för lågt taxerad till sådan skatt, skall han eftertaxeras till krigskonjunkturskatt att utgå med det belopp, som genom berörda förfarande undandragits staten. Vad nu sagts skall gälla jämväl i det fall då skattskyldig vid taxering enligt denna förordning erhållit avdrag för nedskrivning å kontraherad, vid beskattningsårets utgång icke levererad tillgång men kontraktet sedermera icke fullföljes. Beträffande eftertaxering enligt denna förordning skall vad i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är stadgat rörande eftertaxering till dylik skatt äga motsvarande tillämpning, med iakttagande av att ef-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

tertaxering icke må ske senare än den 31 december 1951 samt att det skall ankomma på den skattskyldige att visa, att merinkomst, som fastställs på grund av eftertaxering, ej berott på förhållanden som i 1 § sägs.

2 mom. Därest eftertaxering ifrågakommer under år, då allmän taxering till krigskonjunkturskatt ej äger rum, skall eftertaxeringen verkställas av prövningsnämnden med motsvarande tillämpning av taxeringsförordningens bestämmelser, därvid iakttages att eftertaxeringen antecknas i krigskonjunkturskattelängd, vilken såsom bilaga fogas vid prövningsnämndens protokoll.

3 mom. Hargenom uppgifter, som lämnats av skattskyldig till ledning för taxering till krigskonjunkturskatt, föranletts, att restitution av sådan skatt jämlikt 11 § 5 mom. felaktigt ägt rum, skall vad i 1 och 2 mom. härovan stadgas äga motsvarande tillämpning.

Särskilda bestämmelser.

27 §.

Har vid beräkning av merinkomst av rörelse nedsättning av inkomsten för beskattningsåret skett på grund av att vid beskattningsårets utgång befintlig dold reserv i lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse helt eller delvis bildats före beskattningsårets ingång genom nedskrivning, vilken enligt förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1940—1945 icke kunnat godkännas och vilken icke heller beaktats vid tidigare års taxeringar, skall den myndighet, genom vars beslut nedsättningen skett, tillika besluta om de ändringar i tidigare års taxeringar till krigskonjunkturskatt, vilka betingas av den vidtagna åtgärden.

Har vid beräkning av merinkomst av rörelse nedsättning av inkomsten för beskattningsåret skett på grund av att vid beskattningsårets utgång befintlig dold reserv i lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse helt eller delvis bildats före beskattningsårets ingång genom nedskrivning, vilken enligt förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1940—1945 icke skulle kunnat godkännas och vilken icke heller beaktats vid tidigare års taxeringar, skall den myndighet, genom vars beslut nedsättningen skett, tillika besluta om de ändringar i tidigare års taxeringar till krigskonjunkturskatt, vilka betingas av den vidtagna åtgärden.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

28 §.

Har skattskyldig genom att omlägga räkenskapsåret eller genom att till någon, som är ekonomiskt intresserad i hans näringsföretag eller kan öva inflytande på företagets ledning, försälja varor till lägre pris eller av honom köpa varor till högre pris än de i allmänhet gällande eller genom att vidtaga annan därmed jämförlig åtgärd obehörigen minskat merinkomsten för beskattningsåret, skall det belopp, varmed merinkomsten genom den vidtagna åtgärden minskat, tilläggas vid inkomstuppskattningen enligt denna förordning.

Straffbestämmelse.

29 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration enligt denna förordning eller vid lämnande av uppgift som i 16 § sägs lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

Kostnader för taxeringsarbetet.

30 §.

Av taxeringen till krigskonjunkturskatt föranledda särskilda kostnader bestridas av statsmedel.

Tillämpningsföreskrifter.

31 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Bestämmelserna i denna förordning skola icke äga tillämpning såvitt angår räkenskapsår, som gått till ända efter den 28 februari men före den 31 december 1945. Taxering till krigskonjunkturskatt för år 1946 av skattskyldig som i föregående punkt avses skall ske med motsvarande tillämpning av de i förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1945 givna bestämmelserna. Därvid skall dock iakttagas

dels att taxering till krigskonjunkturskatt för år 1946 av inkomstökning hänförlig till inkomst av jordbruk eller inkomst av skogsbruk skall avse allenast merinkomster uppkomna före den 1 januari 1945,

dels att vid beräkningen av krigskonjunkturskatt de i 9 § i denna förordning givna reglerna skola tillämpas,

dels ock att beträffande tid för avlämnande av deklaration och för verkställande av taxering till krigskonjunkturskatt de i 16 och 19 §§ i denna förordning meddelade bestämmelserna skola lända till efterrättelse.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Anvisningar

till 4 §.

1. Enligt punkt 1 av anvisningarna till 28 § kommunalskattelagen, sådan denna lyder enligt lag den 17 juni 1938, skall för annan skattskyldig än aktiebolag, ekonomisk förening, ömsesidigt försäkringsbolag eller sparbanksintäkt vid avyttring av för stadigvarande bruk i rörelse avsedda maskiner eller andra inventarier, vilka icke vid beräkning av värdeminskningsskatt enligt nämnda lag hänföras till byggnad, under vissa förutsättningar upptagas till en del såsom intäkt av rörelse och till en del såsom intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet. Med hänsyn till föreskriften i 2 § 1 mom. andra stycket i denna förordning skall vad sålunda stadgas icke gälla vid taxering till krigskonjunkturskatt, utan skall därvid intäkten i sin helhet upptagas såsom intäkt av rörelse. Såsom av sistnämnda stadgande framgår skall motsvarande gälla även där intäkt genom dylik avyttring ej är skattepliktig enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Vad nu sagts avser även utfallande försäkringsbelopp vid förlust av tillgång varom är fråga och skall iakttagas beträffande såväl förkrigsinkomståren som beskattningsåret.

2. Den vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt verkställda uppskattningen av inkomst av förvärvskälla hänförlig till rörelse för *förkrigsinkomståren* skall vid uppskattning av inkomst enligt denna förordning, förutom i fall som avses i 4 § 7 mom. samt i punkt 1 här ovan, frångås i den mån följande särskilda föreskrifter därtill föranleda.

a) Har vid värdering av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelsen under något av förkrigsinkomståren mera avsevärd nybildning av dold reserv ägt rum genom nedskrivning eller mera avsevärd minskning av sådan reserv skett genom uppskrivning, skall vid inkomstuppskattningen för vardera förkrigsinkomståret tilläggas under året gjord sådan nybildning eller avdrags under året inträdd sådan minskning av den dolda reserven.

b) Har avdrag för värdeminskning å maskiner, inventarier, byggnader eller andra dylika tillgångar för stadigvarande bruk för något av förkrigsinkomståren vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt medgivits med belopp mera avsevärt överstigande vad som kan antagas hava motsvarat den verkliga värdeminskningen under året, skall det överskjutande beloppet tilläggas vid inkomstens uppskattning.

c) Har för något av förkrigsinkomståren avdrag skett för avsättning till konjunkturinvesteringsfond eller, med större belopp än som kan anses motsvara normal årsavsättning, till pensionering av anställda eller annat likartat ändamål, skall beloppet tilläggas vid inkomstuppskattningen.

Har å andra sidan för något av förkrigsinkomståren i inkomsten ingått belopp av sådant slag och av sådan storlek som uppenbarligen ej kan anses för rörelsen normalt, skall sådant belopp ej upptagas såsom intäkt.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

d) Huru förfaras skall med utdelning å svenska aktier och andelar i svenska ekonomiska föreningar samt med beräkning av ränta å eget kapital nedlagt i rörelsen framgå af punkterna 6 och 9 här nedan.

3. Såsom *jämförelseinkomst* skall i regel upptagas medeltalet av inkomsterna för båda förkrigsinkomståren. Är det uppenbart, att detta medeltal ej utgör ett godtagbart uttryck för den skattskyldiges normala årsinkomst af förvärvskällan vid tiden närmast före krigsutbrottet, men kan det antagas, att ettdera förkrigsinkomstårets inkomst utgör ett bättre samt i och för sig godtagbart uttryck för nämnda årsinkomst, skall denna inkomst vara jämförelseinkomst. Har den skattskyldige ej bedrivit rörelse under hela det förra men under hela det senare förkrigsinkomståret, skall i regel inkomsten för det senare året vara jämförelseinkomst. Hava förkrigsinkomståren visat underskott eller eljest uppenbart onormala vinstresultat, skall jämförelseinkomsten fastställas till annat belopp, som med hänsyn till omständigheterna kan anses skäligt. Den omständigheten att ett af förkrigsinkomståren visat underskott bör i regel anses utgöra skäl att på sätt nu sagts bestämma jämförelseinkomsten till annat belopp än medeltalet af inkomsterna för förkrigsinkomståren.

Har den skattskyldige ej bedrivit ifrågakommande rörelse under något förkrigsinkomståret eller har han bedrivit densamma endast under del af sådant år, fastställas jämförelseinkomsten med hänsyn till omständigheterna. Såsom exempel på i dylika fall ifrågakommande uppskattningsgrunder må följande anföras. Därest rörelsen övertagits från annan, som under förkrigsinkomståren eller ett af dessa bedrivit rörelse under likartade förhållanden, kan stundom jämförelseinkomsten fastställas med ledning af rörelsens resultat i förre innehavarens hand. Är åter fråga om ny rörelse eller övertagen rörelse, för vilken dylik beräkning af jämförelseinkomsten finnes ej kunna ifrågakomma, må denna fastställas med ledning af resultatet af annan jämförbar rörelse, som under förkrigsinkomståren bedrivits under likartade förhållanden. Står ej annan uppskattningsgrund till buds, må såsom jämförelseinkomst fastställas ett belopp, motsvarande skälig ränta antingen å eget kapital, beräknat enligt punkt 9 här nedan, eller, om därigenom större förmån vinnes, å såväl eget som upplånat kapital med avdrag för den å sistnämnda kapital under beskattningsåret belöpande räntan, i båda fallen med tillägg beträffande enskild skattskyldig af skäligt värde å dennes personliga arbetsinsats. Ränta å kapital som nu sagts må beräknas efter en räntefot af lägst sex procent. Till upplånat kapital må vid beräkning som nu avses ej hänföras varuskulder eller uppburna förskott å leveranser. Om ej särskilda förhållanden till annat föranleda, antages vid dylik beräkning kapitalet hava under hela jämförelseåret utgjort samma belopp som vid beskattningsårets ingång. Vid uppskattning af värdet å den personliga arbetsinsatsen må skälig hänsyn tagas till intäktsbelopp, som rörelseidkaren under förkrigsinkomståren erhållit i annan verksamhet. Har rörelse af den skattskyldige bedrivits endast under senare delen af det sista förkrigsinkomståret, kan för den förra delen

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

av detta år motsvarande tillämpning av nu angivna regler ifrågakomma. I dylikt fall anses så stort kapital hava varit under förra delen av året nedlagt i rörelsen, som när rörelsen började bedrivas var nedlagt i denna.

För fysisk person må jämförelseinkomsten beträffande förvärvskälla, av vilken han haft sin huvudsakliga försörjning, ej bestämmas till lägre belopp än 3 000 kronor.

Såsom lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelsen enligt 4 § skall vid det antagna jämförelseårets slut alltid anses lagret vid det sista förkrigsinkomstårets utgång, uppskattat i överensstämmelse med räkenskapernas värdesättning vid denna tidpunkt, även där ett jämkat värde antagits vid uppskattning av inkomsten för sista förkrigsinkomståret.

Den vid taxering till krigskonjunkturskatt senast fastställda jämförelseinkomsten bör frångås endast om särskilda skäl därtill föranleda.

4. Vid uppskattning av inkomst för *beskattningsåret* skall den vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt verkställda uppskattningen av inkomst hänförlig till rörelse, förutom i fall som avses i 4 § 7 mom. samt i punkt 1 här ovan, frångås i den mån nedan givna särskilda föreskrifter därtill föranleda.

a) Har vid taxering till krigskonjunkturskatt år 1945 tillägg gjorts för vid dylik taxering ej medgiven nedskrivning under nästföregående beskattningsår av lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse, skall hänsyn härtill tagas vid värdering av lagret vid beskattningsårets ingång och skall följaktligen vid inkomstsuppskattningen avdrag medgivas med belopp svarande mot nämnda tillägg. Har skattskyldig vid inkomstsuppskattningen för det beskattningsår, som taxeringen till krigskonjunkturskatt år 1945 avsåg, åtnjutit avdrag för i räkenskaperna ej gjord nedskrivning av lagertillgångar, skall ett mot detta avdrag svarande belopp tilläggas vid inkomstsuppskattningen.

b) Lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse vid beskattningsårets utgång må ej vid inkomstsuppskattningen nedskrivnas till lägre belopp än som erhålles vid uppskattning enligt de principer och den prisnivå som tillämpats beträffande lagervärderingen för jämförelseårets utgång, d. v. s. uppskattningen enligt räkenskaperna av lagret vid sista förkrigsinkomstårets utgång (förkrigslagret). Därest det vid uppskattning enligt sagda principer och prisnivå befinnes, att lagret vid beskattningsårets utgång översteg förkrigslagret, må dock ej beträffande lagerökningen godkännas nedskrivning till lägre värde än 140 procent av anskaffningskostnaden vid sista förkrigsinkomstårets utgång. Därvid iakttages att, om lagret vid utgången av augusti 1939 (krigsutbrottet) visas hava varit större än vid sista förkrigsinkomstårets utgång, lagret vid krigsutbrottet skall räknas såsom förkrigslager samt att i dylikt fall beträffande så stor del av det vid beskattningsårets utgång befintliga lagret, som motsvarar lagerökningen under tiden från det sista förkrigsinkomstårets utgång till krigsutbrottet, ej må godkännas nedskrivning till lägre värde än anskaffningskostnaden vid krigsutbrottet för denna del av förkrigslagret.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Beträffande värdesättning av lagertillgångar i fall, varom i närmast följande båda stycken förmåles, skola i stället för de ovan angivna bestämmelserna gälla vad nedan stadgas.

Om den skattskyldige visar, att anskaffningskostnaden å lagret i dess helhet vid beskattningsårets utgång ej uppgick till 140 procent av anskaffningskostnaden vid sista förkrigsinkomstårets utgång eller, där lagret vid krigsutbrottet utgör förkrigslager, till 140 procent av anskaffningskostnaden vid krigsutbrottet, må lagerökning upptagas till den vid beskattningsårets utgång gällande anskaffningskostnaden. Kan skattskyldig visa, att före taxeringens avslutande värdet å lagret i dess helhet nedgått under vad nyss angivits, bör lagerökningen upptagas till detta lägre pris, i den mån den skattskyldige genom priset lidit eller kommer att lida förlust. Har den skattskyldige försålt lagret eller delar därav till pris, som uppenbarligen understiger gällande marknadsvärde, skall dock vid tillämpning av vad nyss sagts hänsyn till sådan försäljning icke tagas.

Har skattskyldig vid beskattningsårets utgång lager av sådan vara, beträffande vilken staten garanterat visst försäljningspris, må lagret, i den mån detsamma överstiger förkrigslagret, icke upptagas till lägre värde än som motsvarar anskaffningskostnaden vid beskattningsårets utgång.

I de fall lagret vid sista förkrigsinkomstårets utgång räknas som förkrigslager och lagerökning därefter skett må vid inkomstuppskattningen lagret vid beskattningsårets utgång sålunda ej nedskrivas till lägre belopp än summan av värdet å förkrigslagret uppskattat efter i första stycket angivna principer och prisnivå och värdet å lagerökningen uppskattat till 140 procent av anskaffningskostnaden vid sista förkrigsinkomstårets utgång eller, i fall som i tredje och fjärde styckena angivits, till anskaffningskostnaden vid beskattningsårets utgång respektive vid taxeringens avslutande. I de fall åter då lagret vid krigsutbrottet räknas som förkrigslager må lagret vid beskattningsårets utgång nedskrivas enligt förut i detta stycke angivna grunder med iakttagande därjämte att beträffande den del av lagret, som motsvarar lagerökningen från det sista förkrigsinkomstårets utgång till krigsutbrottet, ej må godkännas nedskrivning till lägre värde än anskaffningskostnaden vid krigsutbrottet. Vid tillämpning av vad i detta stycke stadgas skall dock vid bedömning av nedskrivningen hänsyn tagas till inträffad värdeminskning på grund av prisfall eller av annan orsak, så ock till i vad mån efterfrågan å tillgången kan antagas bliva minskad eller upphöra, när normala förhållanden åter inträda.

Om den dolda reserven i det vid beskattningsårets utgång befintliga lagret vid uppskattning, såvitt angår den del av lagret som motsvarar förkrigslagret, till förkrigspris och, såvitt angår lagerökningen, till 140 procent av förkrigspriset eller, i fall som i tredje och fjärde styckena angivits, till anskaffningskostnaden vid beskattningsårets utgång respektive vid taxeringens avslutande ej är större än den dolda förkrigsreserv, som avses i 4 § 4 mom. första stycket [jfr punkt 12 a) här nedan], skall lagret ej anses nedskrivet till lägre belopp än som godkännes enligt förra stycket. Vid beräkning, som nu

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

sagts, må uppskattning av lagertillgångarna ske till anskaffningsvärdet vid beskattningsårets utgång, om detta värde understiger förkrigspriset. Med förkrigspris förstås kostnaden för att anskaffa tillgångar av ifrågavarande slag vid krigsutbrottet eller, därest lagret vid sista förkrigsinkomstårets utgång räknas såsom förkrigslager, vid sistnämnda tidpunkt.

Har den skattskyldige ej vid sista förkrigsinkomstårets utgång haft lagertillgång, må vid uppskattningen av inkomsten för beskattningsåret vid nämnda års utgång befintlig lagertillgång ej nedskrivas till lägre värde än som kan antagas hava motsvarat 140 procent av kostnaden för att anskaffa tillgången vid utgången av augusti 1939, skäligen reducerat med hänsyn till redan inträffad värdeminskning på grund av prisfall eller av annan orsak eller till befarad värdeminskning vid krigskonjunkturens upphörande eller dessförinnan. Sådana lagertillgångar, som avses i fjärde stycket i denna anvisningspunkt, må dock icke nedskrivs till lägre värde än anskaffningskostnaden vid beskattningsårets utgång.

c) Om lagret vid beskattningsårets utgång, värderat till förkrigspris, understiger motsvarande värde å förkrigslagret, må avdrag vid inkomst uppskattningen medgivas med 40 procent av skillnaden. Är anskaffningskostnaden å lagret i dess helhet vid beskattningsårets utgång lägre än 140 procent av förkrigspriset, skall vid tillämpning av vad nu sagts avdrag medgivas med ett däremot svarande lägre belopp.

d) Som lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse må endast räknas levererade tillgångar av omnämnt slag. Om lagret vid beskattningsårets utgång, värderat till förkrigspris, är mindre än förkrigslagret, må dock lika med levererad vara anses så stor del av kontraherad varumängd, som vid värdering till förkrigspris motsvarar lagerminskningen.

e) Vad ovan stadgats angående värdesättning å lagertillgångar skall icke äga tillämpning beträffande kostnader nedlagda å av annan beställt fartyg eller å byggnad, som uppföres på entreprenad. I fall varom nu är fråga må fartyget eller byggnaden vid inkomst uppskattningen icke upptagas till lägre värde än som motsvarar de *verkliga kostnader, vilka vid beskattningsårets utgång nedlagts å fartyget eller byggnaden*. Bedriver skattskyldig verksamhet, som till väsentlig del består i tillverkning på beställning av maskiner, transportmedel, krigsmateriel eller andra verkstadsprodukter, och har förskotts betalning erhållits i anledning av beställning, skall vad nu

e) Vad ovan stadgats angående värdesättning å lagertillgångar skall icke äga tillämpning beträffande kostnader nedlagda å av annan beställt fartyg eller å byggnad, som uppföres på entreprenad. I fall varom nu är fråga må fartyget eller byggnaden vid inkomst uppskattningen icke upptagas till lägre värde än som motsvarar de *kostnader för material och arbetslöner, vilka vid beskattningsårets utgång nedlagts å fartyget eller byggnaden, därest icke den skattskyldige visar, att betalning för ifrågavarande kostnader icke influtit före taxeringens avslutande eller grundad anledning finnes att antaga, att betalning icke kommer att inflyta*. Bedriver skattskyldig verk-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

sagts om värdering av beställt fartyg och å entreprenad uppförd byggnad äga motsvarande tillämpning.

samhet som till väsentlig del består i tillverkning på beställning av maskiner, transportmedel, krigsmateriel eller andra verkstadsprodukter, och har förskottsbetalning erhållits i anledning av beställning, skall vad nu sagts om värdering av beställt fartyg och å entreprenad uppförd byggnad äga motsvarande tillämpning.

f) Avdrag för nedskrivning å kontraherade men vid beskattningsårets utgång icke levererade varor må, utom i fall som ovan under d) avses, medgivas allenast i den mån den skattskyldige visar, att inköpspriset för tillgångar av samma slag vid beskattningsårets utgång understiger det kontraherade priset, eller gör sannolikt att dylikt prisfall kommer att inträffa innan tillgångarna levereras eller av den skattskyldige i oförändrat eller förädladt skick försäljas.

Avdrag må, såvitt angår skattskyldig, som bedriver varvsrörelse, medgivas å före beskattningsårets utgång ingångna kontrakt avseende framtida leverans av fartyg, om och i den mån skattskyldig före taxeringens avslutande visar, att förlust uppkommit eller kan uppkomma därigenom att den skattskyldige icke erhållit eller kommer att erhålla betalning för kostnader för material och arbetslöner, som nedlagts å fartyget.

g) Vid tillämpning av vad ovan stadgats skall iakttagas att lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse samt kontrakt å sådana tillgångar vid inkomstuppskattning enligt denna förordning ej må värdesättas till lägre belopp än det bokförda värdet vid beskattningsårets utgång.

h) Har vid taxering till krigskonjunkturskatt åren 1940—1945 eller något av dessa år avdrag åtnjutits för minskning av dold förkrigsreserv i tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse, och har under beskattningsåret den avgångna dolda förkrigsreserven genom nybildning av motsvarande dold reserv helt eller delvis återvunnits, skall ett belopp svarande mot återvinningen tilläggas vid inkomstuppskattningen för detta år, dock att, därest återvinning skett av dold förkrigsreserv som minskats under det beskattningsår som låg till grund för 1940 års taxering till krigskonjunkturskatt, tillägg för återvinningen i denna del ej skall göras med mera än skillnaden mellan det belopp, för vilket avdrag för minskning av den dolda förkrigsreserven åtnjutits vid nämnda taxering, och återvinningen av samma reserv under de beskattningsår, som 1941—1945 års taxeringar avsågo.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Återvinningen under beskattningsåret av avgången dold förkrigsreserv utgöres av skillnaden mellan å ena sidan det belopp, varmed vid uppskattning för taxering till krigskonjunkturskatt lagret vid beskattningsårets utgång var nedskrivet under förkrigspriset, och å andra sidan det belopp, varmed lagret vid beskattningsårets ingång var nedskrivet under nämnda pris, dock högst skillnaden mellan det belopp, varmed dold förkrigsreserv minskats under tidigare beskattningsår, och det belopp som motsvarar återvinning av sådan reserv under de beskattningår, som 1941—1945 års taxeringar avsågo.

Återvinningen under beskattningsåret av avgången dold förskrigsreserv utgöres av skillnaden mellan å ena sidan det belopp, varmed vid uppskattning för taxering till krigskonjunkturskatt lagret vid beskattningsårets utgång var nedskrivet, såvitt angår den del av lagret, som motsvarar förkrigsårets utgång och, såvitt angår lagerökningen, under 140 procent av förkrigspriset eller i fall som i tredje och fjärde styckena punkt 4 b) här ovan angivits under anskaffningskostnaden vid beskattningsårets utgång respektive vid taxeringens avslutande och å andra sidan det belopp, varmed lagret vid beskattningsårets ingång var nedskrivet under förkrigspriset, dock högst skillnaden mellan det belopp, varmed dold förkrigsreserv minskats under tidigare beskattningsår, och det belopp, som motsvarar återvinning av sådan reserv under de beskattningsår, som 1941—1945 års taxeringar avsågo. I fall som avses i punkt 4 e) här ovan skall emellertid vid beräkning av återvinning av dold förkrigsreserv hänsyn i stället tagas till det belopp, varmed de i sistnämnda punkt angivna tillgångarna vid beskattningsårets utgång voro nedskrivna under de verkliga kostnaderna.

Avdrag för minskning av dold förkrigsreserv vid taxering till krigskonjunkturskatt år 1940 skall anses hava åtnjutits högst med det belopp, som motsvarar den vid nämnda taxering uppskattade merinkomsten.

i) Här skattskyldig under beskattningsåret i rörelsen tillgodogjort sig produkter från eget jordbruk eller eget skogsbruk och därvid tillämpat prissättning efter andra principer än under jämförelseåret, skall vid inkomstuppskattningen sådan jämkning vidtagas, som erfordras för åstadkommande av likformighet vid inkomstberäkningen.

j) För värdeminskning å maskiner, inventarier, byggnader eller andra dylika tillgångar för stadigvarande bruk medges i regel avdrag efter samma grunder som tillämpats vid uppskattning enligt denna förordning av inkomst-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ten för sista förkrigsinkomståret, eller, där beräkning efter sådan grund ej kan ske, med belopp motsvarande den med utgångspunkt från anskaffningskostnaden beräknade verkliga värdeminskningen. Avdrag för värdeminskning överstigande den normala av sådant slag, som avses i punkt 3 c) fjärde stycket anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen, medges i den mån denna värdeminskning visas hava uppkommit under beskattningsåret och motsvarande avdrag skett i räkenskaperna. I räkenskaperna gjort avdrag å tillgång som nu sagts för överpris eller merkostnad av sådant slag, som angives i femte stycket nämnda anvisningspunkt, skall likaledes få åtnjutas, dock, där ej särskilda omständigheter till annat föranleda, högst med så stort belopp att det vid ifrågavarande beskattning återstående oavskrivna värdet å tillgången nedbringas till 140 procent av det pris den kan anses hava bevingat vid utgången av augusti 1939.

Kan det med hög grad av sannolikhet förutses att tillgång för stadigvarande bruk skall helt förlora sitt värde efter krigskonjunkturens upphörande, bör emellertid avdrag få ske för hela anskaffningskostnaden, om motsvarande avdrag skett i räkenskaperna. Har tillgång för stadigvarande bruk, som den skattskyldige innehåft före krigsutbrottet, gått förlorad eller utrangerats och annan liknande tillgång anskaffats i dess ställe före beskattningsårets utgång eller, såvitt angår fartyg, före den 1 april 1947, må avdrag för överpris åtnjutas högst med så stort belopp att det vid ifrågavarande beskattning återstående oavskrivna värdet nedbringas till förkrigsvärdet å den nyanskaffade tillgången eller, om detta värde överstiger motsvarande värde för den förlorade eller utrangerade tillgången, till summan av förkrigsvärdet å denna tillgång och — i regel — 140 procent av det belopp varmed förkrigsvärdet å den nyanskaffade tillgången överstiger förkrigsvärdet å den förlorade eller utrangerade tillgången. I vissa fall kan Kungl. Maj:t med stöd av särskilt av riksdagen meddelat bemyndigande att medgiva eftergift beträffan-

Kan det med hög grad av sannolikhet förutses att tillgång för stadigvarande bruk skall helt förlora sitt värde efter krigskonjunkturens upphörande, bör emellertid avdrag få ske för hela anskaffningskostnaden, om motsvarande avdrag skett i räkenskaperna. Har *fartyg nyanskaffats före den 1 april 1947 eller har* tillgång för stadigvarande bruk, som den skattskyldige innehåft före krigsutbrottet, gått förlorad eller utrangerats och annan liknande tillgång anskaffats i dess ställe före beskattningsårets utgång eller, såvitt angår fartyg, före den 1 april 1947, må avdrag för överpris åtnjutas högst med så stort belopp att det vid ifrågavarande beskattning återstående oavskrivna värdet nedbringas till förkrigsvärdet å den nyanskaffade tillgången eller, om detta värde överstiger motsvarande värde för den förlorade eller utrangerade tillgången, till summan av förkrigsvärdet å denna tillgång och — i regel — 140 procent av det belopp varmed förkrigsvärdet å den nyanskaffade tillgången överstiger förkrigsvärdet å den förlorade eller utrangerade tillgången. *Har skattskyldig, som jämlikt 19 § 2 mom. erhållit uppskov med taxe-*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

de krigskonjunkturskatt fastställa särskild grund för beräkning av avdrag för överpris eller merkostnad.

(Utskottets förslag.)

ringen, före beskattningsårets utgång förlorat eller utrangerat fartyg, må avdrag för överpris som nyss sagts medgivas, om nytt fartyg som ersättning för det förlorade eller utrangerade inköpts senast tre månader före den dag taxeringen enligt den centrala krigskonjunkturskattenämndens beslut skall vara verkställd. I vissa fall kan Kungl. Maj:t med stöd av särskilt av riksdagen meddelat bemyndigande att medgiva eftergift beträffande krigskonjunkturskatt fastställa särskild grund för beräkning av avdrag för överpris eller merkostnad.

Nedskrivning av värdet å rättigheter till leverans av tillgångar för stadigvarande bruk enligt ej fullgjorda köpekontrakt medgives enligt följande regler. Har tillgång för stadigvarande bruk, som den skattskyldige innehått före krigsutbrottet, gått förlorat eller utrangerats och kontrakt slutits om inköp av annan liknande tillgång i dess ställe, må avdrag för överpris åtnjutas enligt motsvarande regler som i föregående stycke angivas beträffande redan levererade tillgångar. I annat fall än nyss är sagt må nedskrivning av värdet å rättighet till leverans av tillgång för stadigvarande bruk icke medgivas, dock att beträffande sådant köpekontrakt å fartyg, som slutits före den 1 april 1947, avdrag för överpris må åtnjutas högst med så stort belopp att det vid ifrågavarande beskattning återstående oavskrivna värdet nedbringas till 140 procent av förkrigsvärdet å det kontraherade fartyget.

Har skattskyldig försålt fartyg efter beskattningsårets utgång men före den 1 april 1947, eller, i de fall skattskyldig erhållit uppskov med taxeringen enligt 19 § 2 mom., senast tre månader före den dag, då taxeringen enligt den centrala krigskonjunkturskattenämndens beslut senast skall vara verkställd, skall överprisavdrag, som i enlighet med vad ovan sagts må åtnjutas å anskaffat fartyg och å sådant köpekontrakt, som omförmäles i sista meningen av nästföregående stycke, minskas med den vid försäljningen erhållna vinsten.

k) Om tillgång för stadigvarande bruk undergått värdeminskning genom att nödiga reparationer måst eftersättas under den tid kriget varat, må av-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

drag vid inkomststoppsskattningen åtnjutas med det belopp, vartill värdeminskningen enligt den skattskyldiges utredning uppgått. Därvid iakttages att, om den skattskyldige vid taxering till krigskonjunkturskatt åren 1940—1945 på grund av eftersatta reparationer eller annan omständighet erhållit högre värdeminskningsavdrag än vad normalt skulle hava medgivits, avdraget för beskattningsåret skall i motsvarande mån minskas.

Därest icke den skattskyldige förebringat sådan utredning som i föregående stycke avses, må avdrag för värdeminskning på grund av eftersatta reparationer åtnjutas med högst ett belopp utgörande 140 procent av skillnaden mellan å ena sidan sex gånger medeltalet av reparationskostnaderna under förkrigsinkomståren, i den mån de ej tillagts vid jämförelseinkomstens beräkning, och å andra sidan summan av motsvarande kostnader under beskattningsåren 1940—1945, reducerade till förkrigspris. Vid beräkning av reparationskostnaderna för förkrigsinkomståren skall skälig jämkning av beloppen ske, därest reparationskostnaderna nämnda år varit onormalt höga eller onormalt låga.

l) Har avdrag erhållits för nedskrivning å fordringar eller aktier vid taxering till krigskonjunkturskatt åren 1940—1945 och hava nämnda tillgångar återfått sitt värde helt eller delvis efter det kriget upphört eller finnes grundad anledning till antagande att tillgångarna skola helt eller delvis återfå sitt värde, skall motsvarande belopp tilläggas vid inkomststoppsskattningen.

m) Beträffande rörelse, för vilken ej förts handelsböcker och beträffande vilken på den grund ovan givna bestämmelser om i räkenskaperna vidtagna åtgärder ej kunna tillämpas, må i motsvarande avseende hänsyn tagas till vad som i det särskilda fallet synes skäligt.

n) Avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond eller investeringsfond är ej medgivet, ej heller avdrag för omkostnad som uppenbarligen haft till syfte att nedbringa beskattningen för beskattningsåret. Har under beskattningsåret omkostnad gjorts för en mera omfattande representation eller dylikt än under förkrigsinkomståren, bör avdrag för omkostnaden såvitt angår den ökade representationen medgivas endast i den mån den be-
tingats av rörelsens utvidgning eller andra särskilda förhållanden.

Har kooperativ förening, som under beskattningsåret av vinsten å sin kooperativa verksamhet lämnat pristilllägg eller annan utdelning i förhållande till av föreningen gjorda köp, vid utdelningens beräkning tillämpat andra grunder än under närmast föregående år då sådan utdelning förekommit, må vid inkomststoppsskattningen enligt denna förordning avdrag medgivas allenast med belopp motsvarande det vartill utdelningen skulle upp-

Har kooperativ förening, som under beskattningsåret av vinsten å sin kooperativa verksamhet lämnat pristilllägg eller annan utdelning i förhållande till av föreningen gjorda köp, vid utdelningens beräkning tillämpat andra grunder än under närmast föregående år då sådan utdelning förekommit, må vid inkomststoppsskattningen enligt denna förordning avdrag medgivas allenast med belopp motsvarande det vartill utdelningen skulle upp-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

gått, om de senast tillämpade grunderna kommit till användning.

gått, om de senast tillämpade grunderna kommit till användning *eller, därest större förmån för föreningen därigenom skulle vinnas, med belopp motsvarande medeltalet av utdelningarna under beskattningssåren 1940—1944, dock lägst tre procent av summan av föreningens under beskattningssåret från delägarna gjorda inköp.*

Avdrag för kostnad för pensionering av anställda eller annat likartat ändamål med belopp överstigande medeltalet av liknande avdrag för förkrigsinkomståren medgives allenast i den mån kostnadsökningen kan anses erforderlig för normal årsavsättning på grund av ökade verkliga förpliktelser eller dylikt förhållande. Har sådan förpliktelse ingåtts efter utgången av augusti 1939, iakttages, *dels* att avdrag ej medgives i den mån med kostnaden avses att åt någon bereda högre pension än dubbla det belopp som angives i 9 § tredje stycket lagen den 18 juni 1937 om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, i förekommande fall förenad med s. k. kapitalunderstöd å högst 4 000 kronor, *dels* att avdrag för s. k. övergångskostnad ej medgives med mera än en tiondel av hela det belopp av sådan kostnad som härrör av den ökade förpliktelser i den mån den ej avser högre pensioner än nyss sagts, *dels ock* att i regel avdrag ej medgives med högre belopp än i medeltal 4 000 kronor för envar av de befattningshavare som pensioneringen avser.

o) Rörelseidkare, som lämnat bidrag till institut vilket under statens medverkan bildats för bedrivande av tekniskt-vetenskaplig forskning inom den bransch som rörelseidkaren företräder, äger avdraga sådant bidrag till hälften i den mån bidraget är att anse såsom anläggningsbidrag och i sin helhet i den mån bidraget är att hänföra till driftsbidrag.

p) Huru vid fastställande av inkomsten för beskattningssåret förfaras skall med utdelning å svenska aktier och andelar i svenska ekonomiska föreningar samt med beräkning av ränta å eget kapital nedlagt i rörelsen framgår av punkterna 6 och 9 här nedan.

5. Vid uppskattning av bankaktiebolags inkomst skall avdrag ske med belopp motsvarande den vinst, som för iakttagande av bestämmelserna i 49 § lagen om bankrörelse rörande inlåningens förhållande till bolagets egna fonder användes för avsättning till dylika fonder.

6. I rörelseinkomsten för annan rörelseidkare än sådan som bedriver penningrörelse inräknas ej beträffande vare sig förkrigsinkomståren eller beskattningssåret behållen *utdelning* å svenska aktier eller å andelar i svenska ekonomiska föreningar.

7. Därest vid beräkning enligt denna förordning av merinkomst av apoteksrörelse framkommer vinst, för vilken apoteksinnehavaren, om vinsten redovisats i räkenskaperna för beskattningssåret, varit skyldig att enligt vad

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

därom särskilt är stadgat erlägga allmän avgift, skall vid inkomstuppskattningen avdrag medgivas med det belopp, varmed avgiften enligt den skattskyldiges utredning skolat utgöras.

8. Vid beräkning av uppskattad merinkomst av *uppfinnarverksamhet* skall iakttagas, att den under beskattningsåret åtnjutna intäkten genom exploatering av viss uppfinning, vare sig den utgjort engångsersättning eller royalty eller dylikt, till en del kan vara att betrakta såsom gottgörelse för kostnader i samband med uppfinningen, däri inräknad ersättning för uppfinnarens eget förberedande arbete. I följd härav bör i fall, då det förberedande arbetet med uppfinningen påbörjats under tidigare år, inkomsten för beskattningsåret minskas med det belopp som kan anses motsvara gottgörelse för sådana kostnader, i den mån avdrag för desamma ej utnyttjats vid taxering till krigskonjunkturskatt tidigare år, och det mot kostnaderna svarande beloppet skäligen fördelas på den tid under vilken det förberedande arbetet pågått. I förekommande fall bör alltså hänsyn till nämnda kostnader tagas även vid fastställande av jämförelseinkomsten för förvärvskällan.

9. a) För vartdera förkrigsinkomståret så ock för beskattningsåret skall vid taxeringen angivas beräknad *ränta å eget kapital i rörelsen* efter en räntefot av fem procent samt, därest det egna kapitalet under beskattningsåret ökats sedan förkrigsinkomståren, beträffande kapitalökningen efter en räntefot av sex procent. Ingår i kapitalökning, som uppkommit genom besparing av vinstmedel från tidigare år, kapital som ej under någon del av beskattningsåret använts i rörelsen utan varit insatt i riksbanken eller annan bank eller eljest utlånat eller tillfälligt disponerat utom rörelsen, må dock ej ränta å detta kapital beräknas till högre belopp än som faktiskt tillkommit den skattskyldige. Vad angår jämförelseåret skall räntan beräknas å det egna kapital, som anses då hava varit nedlagt i rörelsen, därvid räntan beräknas till medeltalet av räntorna för förkrigsinkomståren, såvitt ej annan grund än medeltalsberäkning tillämpats vid jämförelseinkomstens fastställande, i vilket fall räntan bör beräknas efter grund som finnes skälig.

b) Såsom eget kapital i rörelsen utom i fall som avses i 4 § 6 mom. anses det belopp, varmed tillgångarna överstiga skulderna enligt den värdesättning, som skett i räkenskaperna,

dock att beträffande kapital nedlagt i maskiner, inventarier, byggnader eller andra dylika tillgångar för stadigvarande bruk hänsyn skall tagas till den särskilda värdesättning av tillgångarna, som ligger till grund för inkomstuppskattningen enligt denna förordning, såtillvida att i eget kapital inräknas, för andra förkrigsinkomståret hälften av skillnaden mellan de i räkenskaperna för första förkrigsinkomståret gjorda avskrivningarna och de vid inkomstuppskattningen för samma år medgivna avskrivningarna samt för beskattningsåret hälften av skillnaden mellan i räkenskaperna gjorda och vid inkomstuppskattningen medgivna avskrivningar för vart och ett av förkrigsinkomståren och de beskattningsår, för vilka taxering till krigs-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

konjunkturskatt därefter ägt rum, eller, därest de vid inkomstuppskattningen för nämnda år medgivna avskrivningarna äro större än de i räkenskaperna verkställda, eget kapital minskas med hälften av det överskjutande beloppet,

samt att beträffande kapital nedlagt i fartyg, som använts i rörelsen under båda förkrigsinkomståren men försålts eller förlorats före beskattningsårets ingång, i eget kapital för vardera förkrigsinkomståret inräknas hälften av den dolda reserv i fartyget, som enligt räkenskapernas värdesättning fanns vid första förkrigsinkomstårets ingång.

Vid beräkning av eget kapital skall iakttagas, bland annat,

att i tillgångarna ingående värde å svenska aktier eller andelar i svenska ekonomiska föreningar icke skall medräknas för annan skattskyldig än sådan, som bedriver penningrörelse,

att avskrivnings-, förnyelse- eller annan liknande fond skall räknas såsom skuld, i den mån den motsvaras av bokfört värde å tillgång, till vilken den hänför sig,

att såsom skuld skall räknas investeringsfond för ersättande av förkrigs-lager,

att avsättning i räkenskaperna för framtida skattebetalning ej skall räknas såsom skuld,

att, därest sådan skuld till pensionsstiftelse enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, å vilken icke utgår ränta till stiftelsen, i genomsnitt under beskattningsåret överstiger medeltalet av motsvarande skulder under förkrigsinkomståren, det överskjutande beloppet vid ifrågavarande taxering ej skall räknas såsom skuld, samt

att i eget kapital ej inräknas årets vinst, medan å andra sidan årets förlust ej får avräknas.

Beträffande rörelseidkare, vilken i sina räkenskaper upptagit andra tillgångar och skulder än sådana hänförliga till rörelsen, iakttages, att bedömandet av vad som skall anses hava hört till rörelsen eller ej för förkrigsinkomståren och beskattningsåret bör ske efter såvitt möjligt likformiga grunder.

Vid beräkning av eget kapital i fall som avses i 4 § 6 mom. skall vad i denna punkt stadgas äga motsvarande tillämpning med iakttagande därjämte att fastighet, som vid tillämpning av ovan meddelade bestämmelser upptagits till belopp understigande det vid sista förkrigsinkomstårets utgång gällande taxeringsvärdet, må vid beräkningen upptagas till nämnda belopp. Vad nu stadgats äger ej avseende å sådan del av fastighets värde som vid taxeringen redovisats såsom särskilt maskinvärde.

10. Vid fastställande av *uppskattad merinkomst* av viss förvärvskälla i rörelse förfares på följande sätt:

Från inkomsten för beskattningsåret avdrages jämförelseinkomsten. Omfattar beskattningsåret längre eller kortare tid än tolv månader, ökas eller

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

minskas jämförelseinkomsten med hänsyn därtill. Om rörelse i förvärvskällan bedrivits endast under del av beskattningsåret, avdrages allenast motsvarande del av jämförelseinkomsten.

Det erhållna skillnadsbeloppet minskas i förekommande fall med sådant belopp, varmed enligt punkt 9 beräknad ränta för beskattningsåret överstiger räntan för jämförelseåret, eller ökas med sådant belopp, varmed räntan för beskattningsåret understiger räntan för jämförelseåret, därvid iakttages att, om jämförelseinkomsten beräknas för längre eller kortare tid än ett år, ränteskillnaden i motsvarande mån jämkas.

11. Vid beräkning av *uppskattad inkomstminskning* — däri i förekommande fall inräknas underskott — skola de bestämmelser, som gälla för beräkning av uppskattad merinkomst, äga motsvarande tillämpning. Uppskattad inkomstminskning framkommer alltså efter tillägg eller avdrag i förekommande fall av beräknad ränta å minskning eller ökning av eget kapital. Emellertid skall, där jämförelseinkomsten fastställes till högre belopp än det som motsvarar den högsta inkomsten under något av åren 1937—1939 eller däremot svarande räkenskapsår, beloppet av uppskattad inkomstminskning bestämmas med utgångspunkt från den högsta av dessa inkomster. I fall, då verksamheten för vart och ett av nämnda år utvisar underskott, skall beloppet av uppskattad inkomstminskning bestämmas med utgångspunkt från det minsta av de underskottsbelopp som något av åren utvisar. Om den skattskyldige ej haft förvärvskällan under båda förkrigsinkomståren, må beloppet av uppskattad inkomstminskning bestämmas efter grund som finnes skälig.

Vad ovan sagts angående jämförelseinkomstens beräkning skall jämväl gälla då fråga är om tillämpning av 11 § 5 mom.

12. a) Såsom *dold förkrigsreserv* anses enligt 4 § 4 mom. första stycket det belopp, varmed tillgångens verkliga värde vid krigsutbrottet visas hava överstigit dess i beskattningshänseende enligt denna förordning gällande värde vid nämnda tidpunkt. Har ej enligt punkt 4 b) här ovan utredning företetts rörande lagret vid krigsutbrottet, må emellertid såsom dold förkrigsreserv antagas det belopp, varmed lagrets verkliga värde vid sista förkrigsinkomstårets utgång visas hava överstigit dess i beskattningshänseende enligt denna förordning då gällande värde.

Det verkliga värdet av lagertillgång bestämmas efter tillgångens förkrigspris, varmed, såsom framgår av punkt 4 b) här ovan, förstås kostnaden för att anskaffa tillgångar av ifrågavarande slag vid krigsutbrottet eller, därest lagret vid sista förkrigsinkomstårets utgång räknas såsom förkrigslager, vid sistnämnda tidpunkt.

Med tillgångs i beskattningshänseende enligt denna förordning gällande värde förstås, där den dolda förkrigsreserven fastställes med hänsyn till

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

förhållandena vid krigsutbrottet, summan av det bokförda värdet vid sista förkrigsinkomstårets utgång och den verkliga anskaffningskostnaden för den lagerökning, som skett från denna tidpunkt till krigsutbrottet, och, där den dolda förkrigsreserven fastställes med hänsyn till förhållandena vid sista förkrigsinkomstårets utgång, det bokförda värdet vid denna tidpunkt.

Minskning av dold förkrigsreserv under beskattningsåret utgöres följaktligen, därest lagret vid nämnda års utgång icke överstiger förkrigslagret, av skillnaden mellan å ena sidan det belopp, vartill den dolda förkrigsreserven vid beräkning enligt ovan angivna grunder uppgått, och å andra sidan det belopp, varmed lagret vid beskattningsårets utgång vid uppskattning enligt denna förordning var nedskrivet under förkrigspris, med avdrag av skillnaden mellan det belopp, varmed avdrag för dold förkrigsreserv åtnjutits under tidigare beskattningsår, och det belopp som motsvarar återvinning av sådan reserv under de beskattningsår, som 1941—1945 års taxeringar avsågo.

Härvid skall dock iakttagas att i fall, som avses i punkt 4 e) här ovan, hänsyn i stället skall tagas till det belopp, varmed de i sistnämnda punkt angivna tillgångarna vid beskattningsårets utgång voro nedskrivna under de verkliga kostnaderna.

Skulle däremot lagret vid beskattningsårets utgång överstiga förkrigslagret, utgöres minskningen av dold förkrigsreserv under nämnda år av skillnaden mellan å ena sidan det belopp, vartill den dolda förkrigsreserven vid beräkning enligt ovan angivna grunder uppgått, och å andra sidan det belopp, varmed vid beskattningsårets utgång befintligt lager vid uppskattning enligt denna förordning var nedskrivet, såvitt angår den del av lagret som i förkrigsvärde motsvarar förkrigslagret, under förkrigspriset och, såvitt angår den del av lagret som motsvarar lagerökningen, under 140 procent av förkrigspriset, med avdrag av skillnaden mellan det belopp, varmed avdrag för dold förkrigsreserv åtnjutits under tidigare beskattningsår, och det belopp som motsvarar återvinning av sådan reserv under de beskattningsår, som 1941—1945 års taxeringar avsågo.

Skulle däremot lagret vid beskattningsårets utgång överstiga förkrigslagret, utgöres minskningen av dold förkrigsreserv under nämnda år av skillnaden mellan å ena sidan det belopp, vartill den dolda förkrigsreserven vid beräkning enligt ovan angivna grunder uppgått, och å andra sidan det belopp, varmed vid beskattningsårets utgång befintligt lager vid uppskattning enligt denna förordning var nedskrivet, såvitt angår den del av lagret som i förkrigsvärde motsvarar förkrigslagret, under förkrigspriset och, såvitt angår den del av lagret som motsvarar lagerökningen, under 140 procent av förkrigspriset, med avdrag av skillnaden mellan det belopp, varmed avdrag för dold förkrigsreserv åtnjutits under tidigare beskattningsår, och det belopp som motsvarar återvinning av sådan reserv under de beskattningsår, som 1941—1945 års taxeringar avsågo.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ringar avsågo. Härvid skall dock iakttagas *dels* att i fall, som i tredje och fjärde styckena i *punkt b*) här ovan avses, hänsyn i stället skall tagas till det belopp, varmed lagerökningen vid beskattningsårets utgång var nedskrivnen under anskaffningskostnaden vid beskattningsårets utgång respektive vid taxeringens avslutande, *dels ock* att i fall, som avses i punkt 4 e) här ovan, hänsyn i stället skall tagas till det belopp, varmed de i sistnämnda punkt angivna tillgångarna voro nedskrivna under de verkliga kostnaderna.

b) Vid beräkning av dold förkrisreserv i maskiner, inventarier eller andra dylika tillgångar för stadigvarande bruk skall med verkliga värdet å sådan tillgång vid utgången av augusti 1939 förstås dess försäljningsvärde vid nämnda tidpunkt.

13. Vad angår *bevisning enligt 4 § 4 mom. andra stycket* må såsom exempel på omständigheter, som den skattskyldige kan med bärande sannolikhetsskäl ådagalägga, anföras,

att inkomstökningen helt eller delvis i följd av vidtagna rationaliseringsåtgärder skulle hava uppkommit även om förhållanden som omförmälas i 1 § ej inträffat,

eller att till följd av sådana före utgången av augusti 1939 ingångna leveransavtal, som icke haft samband med eller sin grund i förhållanden som omförmälas i 1 §, inkomstökningen skulle hava uppkommit även om sådana förhållanden ej inträffat,

eller att inkomstökningen helt eller delvis framstår som ett naturligt led i en utveckling, vilken icke haft samband med eller sin grund i förhållanden som omförmälas i 1 §.

14. När Kungl. Maj:t jämlikt föreskriften i 4 § 5 mom. bestämt *särskild grund* för fastställande huru stor del av uppskattad merinkomst skall antagas hava berott på förhållanden som avses i 1 §, är skattskyldig likväl berättigad att med bärande sannolikhetsskäl ådagalägga, att merinkomsten ej till någon del eller endast till mindre del berott av sådana förhållanden. Förebringas å andra sidan vid taxeringen beträffande viss skattskyldig bärande sannolikhetsskäl för att merinkomsten till större del eller i sin helhet berott på förhållanden som i 1 § avses, skall den taxerade merinkomsten bestämmas med hänsyn därtill.

Uppskattad merinkomst, som hänför sig till livförsäkringsrörelse eller till yrkesmässigt bedriven vetenskaplig, litterär eller konstnärlig verksamhet, verksamhet som läkare, veterinär, tandläkare, konsulterande ingenjör eller

ringar avsågo. Härvid skall dock iakttagas *dels* att i fall, som i tredje och fjärde styckena i *punkt 4 b*) här ovan avses, hänsyn i stället skall tagas till det belopp, varmed lagerökningen vid beskattningsårets utgång var nedskrivnen under anskaffningskostnaden vid beskattningsårets utgång respektive vid taxeringens avslutande, *dels ock* att i fall, som avses i punkt 4 e) här ovan, hänsyn i stället skall tagas till det belopp, varmed de i sistnämnda punkt angivna tillgångarna voro nedskrivna under de verkliga kostnaderna.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

arkitekt eller därmed jämförlig yrkesutövning, skall antagas ej hava berott på förhållanden som avses i 1 §, såvitt ej bärande sannolikhetsskäl förebringas för att merinkomsten berott på sådana förhållanden. Kungl. Maj:t äger jämväl för särskilt bestämt annat slag av till rörelse hänförlig verksamhet än nu sagts bestämma att den skall i avseende varom här är fråga likställas med sådan verksamhet.

15. Beträffande *handelsbolag, kommanditbolag, enkelt bolag eller rederi* sker uppskattning av inkomst med motsvarande tillämpning av de i 3 och 4 §§ meddelade bestämmelserna. För företaget såsom sådant bestämmes uppskattad merinkomst eller inkomstminskning samt fastställs i vad mån denna skall antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, varjämte utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs beräknas. Av sålunda fastställt belopp påföres envar av delägarna vad på honom belöper för att vid beräkning av den taxerade merinkomsten medräknas som om fråga vore om en delägarens egen förvärvskälla. Med hänsyn till bestämmelserna i 9 § om skattens beräkning skall envar delägare jämväl påföras på honom belöpande jämförelseinkomst. Motsvarande skall gälla beträffande delägare i s. k. gruvbolag.

Därjämte iakttages, att vid bestämmande av den taxerade merinkomsten beträffande delägare, för vilken den på honom belöpande jämförelseinkomsten ej uppgår till 3 000 kronor, skall, därest delägaren deltagit i företagets skötsel och därav haft sin huvudsakliga försörjning, beräknas ett extra avdrag svarande mot det belopp varmed den på delägaren belöpande jämförelseinkomsten understiger 3 000 kronor. I fall som nu sagts skall vid tillämpning av bestämmelserna i 9 § såsom jämförelseinkomst anses ett belopp av 3 000 kronor.

16. I de fall skattskyldigs räkenskapsår utgått efter den 31 december 1945 men före den 1 mars 1946 skall den enligt denna förordning beräknade inkomsten fördelas på tiden före och efter årsskiftet. Om *lagret vid beskattningsårets utgång översteg förkrigslagret*, skall dock från fördelningen undantagas det belopp, varmed lagerökningens värde, beräknat till 140 procent av förkrigsvärdet eller — i fall som avses i tredje och fjärde styckena i punkt 4 b) här ovan — till anskaffningskostnaden vid beskattningsårets utgång respektive vid taxeringens avslutande, översteg lagerökningens värde räknat i förkrigspris. Vidare skall, i fall som i punkt 4 e)

16. I de fall skattskyldigs räkenskapsår utgått efter den 31 december 1945 men före den 1 mars 1946 skall den enligt denna förordning beräknade inkomsten fördelas på tiden före och efter årsskiftet. Om *merinkomsten för nyssnämnda räkenskapsår nedbringats genom att lagret nedskrivits till förkrigspris eller ökats genom att lagret uppskrivits över nämnda pris* skall dock, därest *lagret vid beskattningsårets utgång översteg förkrigslagret*, från fördelningen undantagas det belopp, varmed lagerökningens värde, beräknat till 140 procent av förkrigsvärdet eller — i fall som avses i tredje och fjärde styckena i punkt 4 b) här ovan — till anskaffningskost-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

här ovan avses, från fördelningen undantagas det belopp, varmed *den verkliga* kostnaden för i nämnda anvisningspunkt *angivna tillgångar* vid beskattningsårets utgång översteg *bokförda värdet av samma tillgångar*. Vad som efter *denna fördelning* belöper på tiden före årsskiftet skall, efter tillägg av belopp som enligt vad nyss sagts skall undantagas från fördelningen, anses utgöra skattskyldigs inkomst under den del av år 1945 som räkenskapsåret omfattar.

naden vid beskattningsårets utgång respektive vid taxeringens avslutande, översteg lagerökningens värde räknat i förkrigspris. Vidare skall, i fall som i punkt 4 e) här ovan avses, från fördelningen undantagas det belopp, varmed kostnaden för *material och arbetslöner, som nedlagts å tillgångar, som omförmälas* i nämnda anvisningspunkt, vid beskattningsårets utgång översteg *det värde av ifrågavarande tillgångar, som erhållits därest de vid rästföregående bokslutstillfälle i räkenskaperna tillämpade värderingsprinciperna kommit till användning. Slutligen skall jämväl från fördelning undantagas den del av merinkomsten för beskattningsåret, som framkommit på den grund att den skattskyldige enligt denna förordning icke medgivit avdrag för nedskrivning å kontraherade men icke levererade tillgångar för omsättning eller förbrukning i rörelse*. Vad som efter *fördelningen* belöper på tiden före årsskiftet skall, efter tillägg av belopp som enligt vad nyss sagts skall undantagas från fördelningen, anses utgöra skattskyldigs inkomst under den del av år 1945 som räkenskapsåret omfattar.

Den i föregående stycke omförmälda fördelningen av inkomst på tid före och efter årsskiftet 1945/46 skall i regel ske i förhållande till omsättningens storlek under de båda ifrågavarande tidsperioderna. Samma fördelningsgrund, som användes vid fördelning av inkomsten under beskattningsåret, skall tillämpas vid fördelning av det belopp, varmed dold förkrigsreserv kan hava minskat under samma år.

Har skattskyldig verkställt sådan vinstberäkning, som omförmäles i 1 § sista stycket förordningen den 14 december 1945 (nr 777) med särskilda bestämmelser angående inventering av varulager i samband med krigskonjunkturbeskattnings avveckling, skall den på tiden före årsskiftet belöpande inkomsten icke beräknas på grundval av omsättningens storlek utan med utgångspunkt från nyssnämnda vinstberäkning.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

till 5 §.

1. Beträffande inkomst av annan fastighet kan det i regel antagas, att *taxerad merinkomst* bör upptagas allenast i fall där bruttointäkterna under beskattningsåret i jämförelse med förkrigsinkomståren ökats på grund av uthyrningsmöjligheter, som under normala förhållanden ej pläгат vara för handen men under beskattningsåret kunnat utnyttjas, och som kunna med sannolikhet antagas hava haft sitt upphov i det av krigskonjunkturen framkallade läget. Taxering företages därför i regel allenast därest nu angivna förutsättningar synas vara för handen. Tillika iakttages att medgivande av utjämningsavdrag med femton procent å jämförelseinkomsten påverkar den taxerade merinkomstens storlek.

2. Vid bestämmande av *uppskattad merinkomst* skall inkomst för förkrigsinkomståren beräknas allenast för fastigheter som den skattskyldige innehaft även under beskattningsåret.

Den vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt verkställda beräkningen av inkomst av annan fastighet skall vid uppskattning av inkomst enligt denna förordning frångås i den mån följande särskilda föreskrifter därtill föranleda.

Har fastighet eller del därav, som pläгат vara uthyrd, under något av förkrigsinkomståren ej varit uthyrd men har den varit uthyrd under beskattningsåret, skall vid uppskattning av inkomsterna för förkrigsinkomståren tilläggas skäligt hyresbelopp. Avdrag för kostnad för reparation och underhåll av byggnader beräknas ej för förkrigsinkomståren samt ej heller för beskattningsåret i vidare mån än kostnaden förorsakats av eller eljest ägt direkt samband med de förhållanden som föranlett inkomstökningen eller med anordning som nödvändiggjorts av krigskonjunkturen. Värde-minskningsavdrag beräknas ej för förkrigsinkomståren. För beskattningsåret medgives sådant avdrag endast i den mån värdeminskningen under detta år på grund av verkställd ny-, till- eller ombyggnad eller annan omständighet kan antagas hava varit större än under förkrigsinkomståren. Det må emellertid framhållas, att uthyrning varom här är fråga ofta föranleder skadegörelse eller slitning, som ej skulle hava uppkommit, om ej uthyrningen ägt rum. Sådant förhållande må, där ej hänsyn till detsamma tagits genom avdrag för reparation eller dylikt under beskattningsåret, beaktas vid beräkning av avdrag för värdeminskning. Har å andra sidan under beskattningsåret kostnad nedlagts för reparation eller underhåll, som under föregående beskattningsår blivit eftersatt och på den grund beaktats vid beräkning av värdeminskningsavdrag för det året, må avdrag för kostnaden ej ånyo medgivas.

3. Såsom *jämförelseinkomst* skall i regel upptagas medeltalet av inkomsterna för förkrigsinkomståren. Har den skattskyldige ej under båda förkrigsinkomståren innehaft samma fastighet eller fastigheter som under beskattningsåret, må såsom jämförelseinkomst i stället för medeltalet av inkomster-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

na för dessa år antagas annat belopp, som finnes skäligt. Har den skattskyldige ej innehaft samma fastighet eller fastigheter som under beskattningsåret under hela det förra men under hela det senare förkrigsinkomståret, skall i regel inkomsten för det senare året vara jämförelseinkomst. Har den skattskyldige ej innehaft samma fastighet eller fastigheter som under beskattningsåret under något av förkrigsinkomståren i dess helhet, må beaktas resultat, som under förkrigsinkomståren eller något av dessa utvunnits av annan, vilken då innehaft fastigheten. Vid denna jämförelse bör dock iakttagas den skillnad som må föreligga bland annat med hänsyn till det av de olika ägarna i fastigheten nedlagda egna kapitalet.

För fysisk person, som av annan fastighet haft sin huvudsakliga försörjning, må jämförelseinkomsten ej bestämmas till lägre belopp än 3 000 kronor.

Den vid taxering till krigskonjunkturskatt senast fastställda jämförelseinkomsten bör frångås endast om särskilda skäl därtill föranleda.

4. Ränta å minskning av *eget kapital* i fastigheten beräknas efter en räntefot av fem procent, ränta å ökning av sådant kapital efter en räntefot av sex procent. Ökning av eget kapital i fastigheten anses i regel hava ägt rum vid avbetalning av skuld, som hänfört sig till fastigheten, samt vid nedläggande av eget kapital i samband med ny-, till- eller ombyggnad eller därmed jämförlig förbättring eller vid en mera omfattande nyuppsättning av inventarier för stadigvarande bruk å fastigheten eller dylikt, men ej om avbetalning skett av annan skuld än nu sagts även om denna varit in-tecknad i fastigheten.

till 6 §.

1. Såsom likartad med inkomst i form av tantiem m. m. anses exempelvis sådan inkomst av tjänst som utgår i form av lön eller annan förmån från rörelse, om och i den mån lönen eller förmånens belopp uppenbarligen påverkas av rörelsens resultat. I den mån ökning av sådan lön eller förmån får anses motiverad av ett större eller värdefullare arbete betraktas den följaktligen ej såsom likställd med inkomst av tantiem m. m.

2. I fråga om inkomst av tillfällig verksamhet såsom uppfinnare skall vad i punkt 8 av anvisningarna till 4 § stadgats beträffande yrkesmässig uppfinnarverksamhet äga motsvarande tillämpning.

3. Såsom jämförelseinkomst upptages i regel medeltalet av inkomsterna för förkrigsinkomståren av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet som avses i 6 § sista stycket. Är det uppenbart att detta medeltal ej utgör ett godtagbart uttryck för den skattskyldiges normala årsinkomst av sådant slag vid tiden närmast före krigsutbrottet, skall dock jämförelseinkomsten fastställas till annat belopp som med hänsyn till omständigheterna kan anses skäligt. Har skattskyldig, vilken under beskattningsåret åtnjutit inkomst av tjänst, befordrats till eller eljest övergått till den ifrågavarande tjänsten efter krigsutbrottet, och skulle, om den skattskyldige redan dessförinnan innehaft

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

den nya tjänsten, på grund därav för honom fastställt högre jämförelseinkomst än den för honom eljest gällande, skall jämförelseinkomsten skäligen jämkas med hänsyn härtill. Därest skattskyldig av inkomst som här avses haft sin huvudsakliga försörjning, må jämförelseinkomsten ej bestämmas till lägre belopp än 3 000 kronor.

Den vid taxering till krigskonjunkturskatt senast fastställda jämförelseinkomsten bör frångås endast om särskilda skäl därtill föranleda.

till 7 §.

1. Uppskattning av realisationsvinst vid avyttring av fast eller lös egendom sker enligt de regler som gälla för beräkning av sådan vinst enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, dock att i stället för priset vid förvärvet må avdragas egendomens uppskattade värde vid utgången av augusti 1939, om därigenom större förmån erhålles. Vid uppskattning av dylikt värde å fast egendom iakttages, att bevisning rörande dess storlek i regel ej kan åläggas den skattskyldige. Värdeökningen å egendomen efter nämnda tidpunkt bör följaktligen ej beräknas till högre belopp än som finnes med sannolikhet svara mot utvecklingen av den allmänna fastighetsmarknaden å orten. Från realisationsvinsten får avdragas realisationsförlust vid avyttring av fast eller lös egendom, därvid beaktas att, om värdet vid utgången av augusti 1939 lagts till grund för beräkningen av realisationsvinsten, värdet vid samma tidpunkt också skall läggas till grund för beräkning av realisationsförlusten, försåvitt värdet å den egendom förlusten avser då var lägre än kostnaden för förvärvet.

Inkomst av realisationsvinst beräknas ej för förkrigsinkomståren. Om skattskyldig mera regelbundet gör försäljningar, exempelvis av aktier, utan att dock yrkesmässig sådan verksamhet anses föreligga, kan beskattning av hela den realisationsvinst, som belöper på tiden efter krigsutbrottet, stundom te sig oskäligen. Jämkning av den taxerade merinkomsten bör i sådant fall ske genom avdrag med skäligt belopp, därvid emellertid märkes, att till utgångspunkt för avdraget bör tagas realisationsvinsten i sin helhet och ej blott den del av denna vinst som hänför sig till värdeökning efter krigsutbrottet, samt att även storleken av försäljningsvinster under de olika åren, som ej äro skattepliktiga, bör beaktas.

2. Till realisationsvinst enligt 7 § skall icke hänföras sådan intäkt, som enligt 2 § 1 mom. andra stycket skall inräknas i inkomst av rörelse.

3. Har uppkommen realisationsvinst vid avyttring av tillgång för stadigvarande bruk under beskattningsåret använts för inköp av tillgång liknande den avyttrade under sådana förhållanden att avyttringen och inköpet helt eller delvis skäligen böra betraktas som ett utbyte av en befintlig tillgång mot en annan, skall i motsvarande mån realisationsvinsten ej medräknas vid taxeringen till krigskonjunkturskatt. Har vid taxering till krigskonjunkturskatt ett föregående år tillämpning skett av motsvarande bestämmelse i då gällande författning, skall, därest den inköpta tillgången åter avyttrats under

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

beskattningsåret, vid beskattning enligt 7 § så anses som om omedelbart avdrag för avskrivning å tillgången skett med det belopp som skatteeftergiften det föregående året avsett.

4. Har fastighet tagits i anspråk genom expropriation eller eljest avyttrats under sådana förhållanden att tvångsförsäljning till det allmänna måste anses vara för handen, och finnes det ej uppenbart, att avyttringen skulle ägt rum även om tvång icke förelegat, skall den genom överlåtelsen uppkomna realisationsvinsten icke anses hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §.

till 8 §.

1. Av 4 § 3 mom. framgår att, om en förvärvskälla inom rörelse utvisar inkomstökning och en annan inkomstminskning, inkomstminskningen skall i viss ordning avräknas från inkomstökningen.

Beräkning av inkomstminskning beträffande annan fastighet förutsättes ej enligt denna förordning kunna ifrågakomma i annat fall än som avses i punkt 3 här nedan.

Avdrag för realisationsförlust vid avyttring av fast eller lös egendom medges enligt 7 § från realisationsvinst å sådan egendom men antages enligt denna förordning ej kunna ske i andra fall.

2. I övrigt skall avdrag för inkomstminskning under beskattningsåret å krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla medgivas vid den beskattningsbara merinkomstens bestämmande enligt följande föreskrifter.

Avdrag för inkomstminskning å rörelse, i den mån utjämning av densamma ej skett enligt den i punkt 1 första stycket angivna bestämmelsen, skall medgivas från inkomstökning hänförlig till sådan inkomst, som avses i 2 § 1 mom c), samt, till den del inkomstminskningen överstiger sådan inkomstökning och kan antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, från taxerad merinkomst å annan förvärvskälla.

Vad sålunda stadgats om inkomstminskning å rörelse skall i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om inkomstminskning hänförlig till sådan inkomst, som avses i 2 § 1 mom. c), under iakttagande att avdrag för sådan inkomstminskning i första hand skall ske från inkomstökning å rörelse.

Med inkomstökning å rörelse avses här ovan den uppskattade merinkomsten minskad med det å rörelsen belöpande utjämningsavdraget. Inkomstökning hänförlig till sådan inkomst, som avses i 2 § 1 mom. c), skall beräknas till skillnaden mellan inkomsten under beskattningsåret och motsvarande inkomst under ett antaget jämförelseår.

Med inkomstminskning å rörelse avses här ovan summan av den enligt punkt 11 av anvisningarna till 4 § beräknade uppskattade inkomstminskningen och ett belopp svarande mot det å rörelsen belöpande utjämningsavdraget. Beträffande inkomst som avses i 2 § 1 mom. c) skall inkomstminskning beräknas till skillnaden mellan inkomsten under det antagna jämförelseåret och inkomsten under beskattningsåret, dock under iakttagande att

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

inkomstminskningen ej må beräknas till högre belopp än som erhålles vid motsvarande tillämpning av den för beräkning av taxerad merinkomst gällande regeln enligt 6 § sista stycket. Inkomstminskning som nu sagts skall antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, i den mån det ej framgår såsom sannolikt att inkomstminskningen ej berott på sådana förhållanden.

Med inkomst som avses i 2 § 1 mom. c) under ett antaget jämförelseår förstås, där ej särskilda förhållanden till annat föranleda, medeltalet av inkomster av motsvarande slag under förkrigsinkomståren.

Vid tillämpning av vad ovan föreskrivits skall iakttagas att, därest skattskyldig haft inkomstminskning å en krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla och inkomstökning å en krigskonjunkturskatt icke underkastad förvärvskälla samt mellan dessa förvärvskällor finnes sådant samband att avräkning dem emellan framstår såsom särskilt naturlig, sådan avräkning i första hand bör ske, oaktat den skattskyldige även haft annan, krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla, som utvisar inkomstökning. Vid bedömande i vad mån inkomstökning å krigskonjunkturskatt icke underkastad förvärvskälla skall anses föreligga bör jämförelse göras mellan den vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för beskattningsåret beräknade inkomsten av förvärvskällan och medeltalet av motsvarande inkomster under förkrigsinkomståren.

3. Beträffande avdrag för inkomstminskning under de beskattningsår, 1941—1945 års taxeringar till krigskonjunkturskatt avsågo, iakttagas att sådant avdrag skall medgivas från den merinkomst, som återstår sedan det i 8 § 1 mom. omförmälda avdraget för inkomstminskning i förekommande fall gjorts. Vid bedömande av inkomstminskningens storlek och övriga med avdragsrätten sammanhängande frågor skola de vid nämnda taxeringar gällande föreskrifterna äga tillämpning. Därvid märkes, att fråga kan vara antingen om sådan inkomstminskning, som vid 1941—1945 års taxeringar skulle avdragas innan taxerad merinkomst av visst slag fastställdes, eller om sådan inkomstminskning som fick avdragas enligt 10 § i förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1941—1945. Avdrag medgives endast i den mån inkomstminskningen kan anses hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, under iakttagande tillika att avdrag för inkomstminskning å annan fastighet må medgivas allenast från taxerad merinkomst å samma förvärvskälla under beskattningsåret. Vid beräkning av inkomstminskning å viss förvärvskälla under de beskattningsår som 1942—1945 års taxeringar avsågo må ej vid tillämpning av 8 § 2 mom. hänsyn tagas till å förvärvskällan belöpande utjämningsavdrag. Vid bestämmande huruvida avdrag skall anses hava utnyttjats vid tidigare års taxeringar skall bortses från det i 8 § omförmälda avdraget å 3 000 kronor.

Inkomstminskning å annan fastighet beräknas med motsvarande tillämpning av de för beräkning av uppskattad merinkomst å denna förvärvskälla

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

gällande reglerna. Emellertid skall, där jämförelseinkomsten fastställs till högre belopp än det som motsvarar den högsta inkomsten under något av åren 1937 och 1938, inkomstminskningen bestämmas med utgångspunkt från den högsta av dessa inkomster. Inkomstminskning å annan fastighet skall anses hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 § i den mån den uppkommit genom att bruttointäkterna under det beskattningsår, varom är fråga, i jämförelse med förkrigsinkomståren minskats på grund av att uthyrningsmöjligheter, som under normala förhållanden plägat vara för handen, under beskattningsåret ej kunnat utnyttjas på grund av det av krigskonjunkturen framkallade läget.

Avdrag som avses i denna punkt, med undantag för avdrag för inkomstminskning å annan fastighet, tillgodonjutes i första hand från taxerad merinkomst av förvärvskälla, å vilken inkomstminskningen uppstått. Återstående avdrag göres från taxerad merinkomst av rörelse och, i den mån avdraget ej såmedelst kan fullt utnyttjas, från summan av övriga taxerade merinkomster.

till 11 §.

Restitution av skatt, som påförts provisoriskt för kostnadsutjämning, medges i första hand därest fondmedlen disponerats för sådana omkostnader som skulle hava varit avdragsgilla, om i stället andra medel använts för omkostnaderna. Dock må i fall, där kostnadsutjämningsfond ej tagits i anspråk för täckande av omkostnader som nu avses, restitution likväl medgivas, därest ett belopp, svarande mot de omkostnader för vilka fonden enligt sitt ändamål kunnat disponeras, tillägges vid inkomststoppbeskattningen enligt denna förordning. Vad sålunda stadgats skall i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande restitution i fall, där kostnadsutjämningsfond ej avsatts men provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt det oaktat skett på grund av bestämmelserna i 20 § andra stycket förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1942—1945.

-
- B) att följande motioner, nämligen:
 de likalydande motionerna I: 298 av herr Mannerskantz m. fl. och II: 460 av herr Hægglom m. fl.,
 de likalydande motionerna I: 306 av herr Nordenson m. fl. och II: 470 av herr Wiberg m. fl.,
 de likalydande motionerna I: 307 av herr Carl Eric Ericson m. fl. och II: 473 av herr Hagberg i Malmö m. fl.,
 de likalydande motionerna I: 308 av herr Elon Andersson m. fl. och II: 472 av herrar Ohlin och Kristensson, samt
 de likalydande motionerna I: 309 av herrar Wistrand och Wetter samt II: 471 av herr Olson i Göteborg m. fl.,

måtte, i den mån de icke blivit besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 4 juni 1946.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson, Velander, friherre De Geer, Frans Ericson, Wehtje, Björnsson, Robert Berg, Franzon* och *Rosander*, samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Björklund, Hammarlund, Janson* i Frändesta, *Falk, Jonsson* i Skedsbygd, *Sundström* i Skövde, *Olson* i Göteborg, *Bladh* och *Kristensson*.

Reservation

av herrar *Elon Andersson, Velander, friherre De Geer, Wehtje, Hammarlund, Janson* i Frändesta, *Jonsson* i Skedsbygd, *Olson* i Göteborg och *Kristensson*, vilka anfört följande:

»I förarbetena till krigskonjunkturskatteförordningen för år 1940 och jämväl senare ha statsmakterna gjort mycket kategoriska utfästelser gent emot de skattskyldiga, att en huvudsynpunkt vid krigskonjunkturbeskattningens utformning måste vara, att endast ökning av realinkomst och icke genom penningvärdeförsämring uppkomna inkomstökningar skulle bli föremål för beskattning. Grundprincipen skulle vara, att jämförelsen mellan förkrigsinkomsten och beskattningsårets inkomst skulle ske i samma penningvärde.

Sedan bevillningsutskottet år 1941 i sitt av riksdagen godkända betänkande uttalat, att det låge vikt vid att vederbörlig hänsyn till den allmänna prisstegringen toges vid utformningen av krigskonjunkturskatten för år 1942, föreslog Kungl. Maj:t i sistnämnda års proposition ett utjämningsavdrag av 15 %. I skatteberedningens vid propositionen fogade promemoria anfördes bl. a., att den möjligheten att under kriget intjänade vinstmedel först efter krigets slut komme att användas för kapitalinvestering, i detta sammanhang ej behövde föranleda särskilda åtgärder, enär det pris anskaffningen då skulle avse enligt lagstiftningens förutsättningar vore förkrigspris. Med denna motivering kom man fram till slutsatsen, att hänsyn till prisstegringen endast behövde tagas i den mån krigskonjunkturskatten skulle komma att inkräkta

på den skattskyldiges konsumtion, därvid den egentliga penningvärdeförsämringen icke borde beräknas till ett högre värde än man med denna utgångspunkt kommit att godtaga på arbetsmarknaden.

Departementschefen synes emellertid i 1942 års proposition vilja göra gällande, att den dåvarande inflationistiska penningvärdeförsämringen var mindre än 15 %. Då han likväl ansluter sig till skatteberedningens förslag om ett utjämningsavdrag å 15 %, sker detta med den motiveringen, att det icke kunde bestridas, att då en merinkomstbeskattning i allmänhet motiverades med att en viss förändring ägt rum i en rådande inkomstfördelning, motiven för densamma försvagades ju längre tid som förflöte från den tidpunkt, då förändringen skedde.

I förarbetena till 1942 års förordning nedlades sålunda mycken möda på att söka bevisa, att vad som vid krigskonjunkturbeskattningens tillkomst av statsmakterna betecknats såsom 'en huvudsynpunkt' vid skattens utformning, nämligen att en merinkomstberäkning måste baseras på i samma penningvärde uttryckta inkomster, i realiteten icke hade något berättigande.

I den nu föreliggande propositionen framlägger departementschefen en helt ny motivering för utjämningsavdraget. Den strider icke blott mot det i *samma* proposition föreslagna stadgandet i 3 § sista stycket utan även mot departementschefens ovanberörda tidigare uttalanden. Han gör nu gällande att avdraget är att uppfatta huvudsakligen såsom ett komplement till jämförelseinkomsten, avsett *dels* att kompensera för sådan utveckling av den skattskyldiges verksamhet sedan krigsutbrottet, som varit möjlig om krigsförhållandena icke förelegat men vars sannolikhet icke kan direkt påvisas, *dels* ock att bidra till en utjämning mellan sådana skattskyldiga, som av olika anledningar hava särskilt låg jämförelseinkomst, och dem vilka tack vare en gynnsam förkrigskonjunktur kommit upp i en mycket hög sådan.

De av departementschefen efter tillkomsten av 1940 års förordning gjorda uttalandena stå således i motsatsförhållande till den i förarbetena till nämnda förordning klart uttryckta grundprincipen vid krigskonjunkturbeskattningens utformning — en merinkomstberäkning baserad på i samma penningvärde uttryckta inkomster — och de skäl departementschefen anfört till stöd för sin nu hävdade ståndpunkt förefalla föga bärande.

Gentemot argument av dylik art står 1944 års allmänna skattekommittés enhälliga och logiska argumentering för ett i relation till det antagna E-priset bestämt utjämningsavdrag. Även om riktigheten av de beräkningar, enligt vilka man tidigare kommit fram till en prisstegring av 15 %, starkt kunna ifrågasättas, har man dock icke i de tidigare krigskonjunkturskatteförordningarna uttryckligen fastslagit en ytterligare penningvärdeförsämring. I den nu föreslagna förordningen fastslås däremot att penningvärdeförsämringen skall anses utgöra 140 % av förkrigsvärdet. Härav följer, på sätt kommittén framhåller, såsom en logisk konsekvens, att utjämningsavdraget bör fastställas till motsvarande tal eller 40 %, särskilt som här är fråga om utjämningsavdragets beräkning vid exakt samma tidpunkt då E-priset antages vara 140.

Utskottet har icke lika litet som departementschefen gjort något försök att gendriva riktigheten av kommitténs argumentering. Att utskottet tidigare såsom sin uppfattning uttalat, att anledning att höja utjämningsavdraget icke förelegat, utgör ju, särskilt med hänsyn till de ovanberörda av kommittén åberopade omständigheterna, intet skäl för utskottets nu intagna ståndpunkt. De av utskottet uttalade farhågorna för att en höjning av utjämningsavdraget i samband med slutavräkningen skulle kunna medföra, att vissa skattskyldiga kunde komma i sämre läge än andra, äro enligt vår uppfattning, icke minst med hänsyn till den av utskottet förordade progressiviteten i beskattningen, obefogade. Det skulle hava framstått såsom riktigare, om utskottet i stället för detta förmenta rättvisekrav åberopat extremt fiskaliska synpunkter. Utskottets understrykande av departementschefens uttalande att utjämningsavdraget 'icke är avsett att utgöra en kompensation för penningvärdets fall' framstår såsom desto mer egendomligt som i 3 § sista stycket uttryckligen stadgas, att bl. a. genom detta särskilda avdrag hänsyn skall tagas till höjning av den allmänna prisnivån.

Vi ha alltså ansett att utskottet, under åberopande av vad 1944 års allmänna skattekommitté i denna del anfört, bort hemställa, att utjämningsavdraget måtte beräknas efter en procentsats av 40.

Bibehållandet av den hittills tillämpade progressiva skatteskalen även vid den slutliga avräkningen kommer på sätt jämväl ovannämnda kommitté anfört tydligtvis att mycket hårt belasta åtskilliga skattskyldiga, som i överensstämmelse med vad som torde hava avsetts konsoliderat sin ställning genom försiktiga lagervärderingar och därmed kommit att uppskjuta krigskonjunkturbeskattningen. Progressionen liksom ock vissa bestämmelser rörande utnyttjandet av utjämningsavdraget m. m. skulle för dessa skattskyldiga medföra, att av dem komme att i samband med avräkningen uttagas en krigskonjunkturskatt, som till beloppet vore väsentligt större än vad fallet blivit, om de uppkomna vinsterna tagits till beskattning varje särskilt år.

När departementschefen avvisar kommitténs förslag, sker detta under åberopande av att det torde vara bäst överensstämmande med krigskonjunkturskattens konstruktion, att den tidigare tillämpade skatteskalen tillämpas jämväl vid slutavräkningen. Något skäl varför så skulle vara fallet anföres emellertid icke. Däremot tillägger departementschefen att det icke heller ur rättvisesynpunkt synes tillfredsställande om sådana skattskyldiga, som begagnat sig av möjligheten att uppskjuta beskattningen, skulle särskilt gynnas genom en i samband med slutavräkningen vidtagen skattesänkning. Det kan således icke enligt departementschefens mening ur rättvisesynpunkt tolereras, att vissa skattskyldiga i samband med avräkningen skulle kunna få sin slutliga skattebörda bestämd till lägre belopp än vad fallet blivit, om det vid avräkningen beskattade beloppet fördelats å flera år, men han finner tydligen icke något skäl till erinran mot att för åtskilliga lojala skattskyldiga, som använt sig av de av statsmakterna anvisade möj-

ligheterna för uppskov med beskattningen, på sätt kommittén anført, i efterhand införa en enligt dess uppfattning icke tänkbar extra straffskatt. En sådan skulle framstå såsom desto mer stötande, som den, enligt vad inhämtade upplysningar synas giva vid handen, i främsta rummet torde komma att drabba de mindre rörelseidkarna.

Vad sålunda motionsledes anförts mot ett bibehållande av den progressiva skatteskalen finner utskottet icke nödigt bemöta. De anförda skälen äro emellertid enligt vår mening av sådan styrka, att de icke låta sig avvisa. Vi ha sålunda ansett, att utskottet bort hemställa, att grundbeloppet måtte beräknas efter en fix procentsats av 50.

Då innebörden av de bestämmelser, utskottet med avseende å 9 § 2 mom. förordar, av dess motivering att döma, synes av utskottet hava missuppfattats, ha vi ansett oss böra belysa innebörden därav genom ett exempel.

Antag att den beskattningsbara merinkomsten för en skattskyldig med ett till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp av omkring 20 000 kronor utgör 10 000 kronor, att grundbeloppet i sin helhet beräknas efter 50 % och sålunda utgör 5 000 kronor samt att den skattskyldige enligt gällande skatteskalor har att å det mot grundbeloppet svarande inkomstskiktet erlægga ordinarie statsskatter (inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnsskatt) med 30 % d. v. s. 1 500 kronor.

Enligt de av 1945 års riksdag beslutade övergångsbestämmelserna till den nya uppbördsförordningen har den skattskyldige emellertid befriats från att därav erlægga 1 000 kronor.

Under förutsättning att dylikt beslut om eftergift icke meddelats, hade han haft att erlægga:

ordinarie statsskatter	kronor 1 500 och
krigskonjunkturskatt	» 3 500.

Enligt de av utskottet förordade bestämmelserna får han i stället erlægga:

ordinarie statsskatter	kronor 500 och
krigskonjunkturskatt	» 4 500.

De ordinarie statsskatter, som enligt det anförda exemplet till ett belopp av 1 000 kronor jämligt uppbördsförordningens övergångsbestämmelser redan blivit föremål för eftergift, komma således att i stället av den skattskyldige uttagas i form av en med exakt samma belopp förhöjd krigskonjunkturskatt.

Likväl bestrider utskottet, att förslaget medför, att de skattskyldiga, som erlægga krigskonjunkturskatt, 'berövas den förmån av skattebefrielse, varom förmäles i övergångsbestämmelserna till den nya uppbördsförordningen'.

Utskottet anför vidare, att grunden till att vid krigskonjunkturskattens beräkning avdrag från grundbeloppet medges för de ordinarie statsskatterna är, att det belopp, som erlægges såsom krigskonjunkturskatt, icke skall vara

underkastat ytterligare skatt till staten. I vad mån detta i och för sig riktiga uttalande kan tjäna till bevis för den av utskottet hävdade ståndpunkten återstår emellertid att närmare utveckla. Utskottet avstår för sin del därifrån och använder i stället det ofta missbrukade uttrycket 'uppenbart'.

Det kan enligt vår mening icke rimligen bestridas, att en bestämmelse av ovan angivna innebörd i realiteten innebär upphävande av den enligt uppborðsförordningens övergångsbestämmelser meddelade eftergiften, såvitt angår skattskyldiga, vilka drabbas av krigskonjunkturskatt. Kungl. Maj:ts och riksdagens år 1945 meddelade beslut rörande eftergift av vissa skatter i samband med övergången till källskattesystemet skulle således upphävas beträffande dessa skattskyldiga med stöd av allenast den ovan återgivna motiveringen.

Verkningarna av den föreslagna bestämmelsen för den enskilde skattebetalaren beröras icke på något sätt vare sig av departementschefen eller av utskottet. Propositionen innehåller överhuvud taget icke någon motivering för ifrågavarande något anmärkningsvärda förslag att innevarande års riksdag skulle på en omväg delvis upphäva ett av föregående års riksdag fattat beslut utan behandlar frågan såsom ett enkelt matematiskt problem.

Anmärkas må, att förevarande spörsmål varit lättare att överblicka och tidigare torde hava fått sin lösning, om de i förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1940 meddelade bestämmelserna rörande beräkningen av krigskonjunkturskatten alltjämt varit gällande. Innebörden av nämnda bestämmelser var att den skattskyldige erlade viss del av krigskonjunkturskatten *i stället för* de å grundbeloppet belöpande ordinarie statsskatterna. Om så alltjämt varit fallet, hade det varit naturligt, att 1945 års riksdag utsträckt eftergiften till att omfatta motsvarande del av krigskonjunkturskatten. Den omständigheten, att den skattskyldige haft att erlägga viss del av sina ordinarie statsskatter under annan benämning än andra skattskyldiga, hade väl icke rimligen kunnat åberopas såsom skäl för att utesluta honom från eftergiften. Svårigheten att jämsides med källskatten erlägga de eftersläpande skatterna blir ju icke mindre vare sig den ena eller andra benämningen å det eftersläpande skattebeloppet kommer till användning.

Vi ha därför ansett, att utskottet bort hemställa, att från krigskonjunkturskattens grundbelopp måtte avräknas jämväl de därå belöpande ordinarie statsskatter, som omfattas av eftergiften.

I anslutning till vad sålunda anförts få vi hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 210 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas ävensom i anledning av de likalydande motionerna I: 298 av herr Mannerskantz m. fl. och II: 460 av herr Hæggbloom m. fl., de likalydande motionerna I: 306 av herr Nordenson m. fl. och II: 470 av herr Wiberg m. fl., de likalydande motionerna I: 307 av herr Carl Eric Ericsson m. fl. och II: 473 av herr Hagberg i Malmö m. fl. samt de likalydande motionerna I: 308 av herr Elon Andersson m. fl.

och II: 472 av herrar Ohlin och Kristensson, antaga det vid bevillningsutskottets betänkande nr 37 fogade, såsom *utskottets förslag* betecknade förslaget till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946 med de ändringar, att nedan nämnda författningsrum erhålla följande lydelse:

4 §.

6 mom. Utjämningsavdrag fastställs för varje förvärvskälla för sig, såvitt den skattskyldige är fysisk person, till *fyrtio* procent av jämförelseinkomsten, och

såvitt den skattskyldige är juridisk person, om jämförelseinkomsten ej överstiger 50 000 kronor, till *fyrtio* procent av denna och, om jämförelseinkomsten är högre, till *fyrtio* procent av den del av jämförelseinkomsten, som ej överstiger tolv procent av genomsnittligt eget kapital i förvärvskällan under andra förkrigsinkomståret — eller, såvitt angår skattskyldig som börjat bedriva ifrågavarande rörelse först efter andra förkrigsinkomstårets utgång, under första verksamhetsåret — men minst 20 000 kronor,

dock för såväl fysisk som juridisk person till minst *fyrtio* procent av den merinkomst av förvärvskällan som återstår efter tillämpning av 4 mom.

Om kostnadsutjämningsfond — — — (= utskottet) — — — i anspråk.

5 §.

2 mom. Det fastställs — — — (= utskottet) — — — i 1 §. Det sålunda fastställda beloppet minskat med utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande *fyrtio* procent av jämförelseinkomsten, upptages såsom *taxerad merinkomst*.

(Se vidare anvisningarna.)

6 §.

Beträffande under — — — (= utskottet) — — — 1 §, så ock

b) intäkt i andra — — — (= utskottet) — — — för handen.

Såsom taxerad merinkomst skall dock i intet fall upptagas högre belopp än det, varmed inkomst av tjänst och av tillfällig förvärvsverksamhet, med undantag av realisationsvinst och lotterivinst samt belopp som erhållits genom restitution av allmänna skatter, för beskattningsåret överstiger motsvarande jämförelseinkomst med tillägg av ett belopp svarande mot utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande *fyrtio* procent av jämförelseinkomsten.

(Se vidare anvisningarna.)

7 §.

Beträffande *realisationsvinst* — — — (= utskottet) — — — omförmålas i 1 §. Det sålunda framkomna beloppet, minskat med avdrag som stadgas i andra stycket samt med utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande *fyrtio* procent av beloppet, upptages såsom *taxerad merinkomst*.

Vid fastställande — — — (= utskottet) — — — skäligen belopp.

(Se vidare anvisningarna.)

Beräkning av krigskonjunkturskatt.

9 §.

1 mom. För krigskonjunkturskatten fastställs ett *grundbelopp*. Detta skall utgöra *50 procent av den beskattningsbara merinkomsten*.

Avser beskattningsåret — — — (= utskottet) — — — kronor, bortfaller.

2 mom. Krigskonjunkturskatten skall — — — (= utskottet) — — — taxerat belopp.

Vid tillämpning av stadgandet i föregående stycke skall hänsyn *jämväl* tagas till skatt, som enligt punkt 1 av övergångsbestämmelserna till upp-
bördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896) icke skall erläggas.

Anvisningar

till 5 §.

1. Beträffande inkomst — — — (= utskottet) — — — vara för handen. Tillika iakttages att medgivande av utjämningsavdrag med *fyrtio* procent å jämförelseinkomsten påverkar den taxerade merinkomstens storlek.

2. Vid bestämmande — — — (= utskottet) — — — ånyo medgivas.

3. Såsom *jämförelseinkomst* — — — (= utskottet) — — — därtill för-
anleda.

4. Ränta å — — — (= utskottet) — — — i fastigheten.

B) att följande motioner — — — (= utskottet) — — —
utan åtgärd.»